

FORN VÄNNEN

JOURNAL OF
SWEDISH ANTIQUARIAN
RESEARCH

Tillväxten under år 1911

http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/1911_205

Fornvännen 1911, s. 205-259

Ingår i: samla.raa.se

STATENS HISTORISKA MUSEUM OCH
K. MYNTKABINETTET.

Tillväxten under år 1911.

14,278. *Uppland, Seminghundra hd, Orkesta kyrka.* Järnbeslagen trädörr, half träram. *Gåfva af församlingen.*

14,279. *Nerike, Sköllersta hd, Ekeby sn, Björka.* Vacker flintdolk som *Sv. F.* 58.

14,280. *Jämtland, Ås sn, Birka.* Två pilspetsar med tånge, spetsig doppsko, knif och en del fragment af järn, tunnt bleck och böjd ten af brons, 3 kiselbollar; allt f. vid dikesgrävning jämte ett skelett under flat mark. — *Rödöns sn, Sundslagden.* Benpryl med rundt öga, f. i en åker, där kulturlager förekommer.

Småland, Uppvidinge hd, Hornaryds sn. Sländtrissa, retuscherad flintskärfva; båda f. år 1908 i ett litet röse vid Hornaryds nya skolhus. — *Drefs sn, Brännagården.* Rullsten af kvartsit (plattad genom slipning), f. vid grundgrävning; förarbete till skafthålsyx (hålet ej påbörjadt), knacksten af kvartsit; båda f. i en åker vid ett gammalt soldattorp. — *Uppvidinge och Norrvidinge hd, Gårdsby sn.* Sländtrissa. — *Norrvidinge hd, Gårdsby sn, Stojby Mellangården.* Sländtrissa, f. i en åker.

Öfverstycket: i midten glaseradt kakei från Helgeandsholmsfyndet; vid sidorna detaljer från ett guldarmband, som tillhört Johan den III:s dotter Anna.

Fornvännen 1911.

— *Berg sn, Bjursjö*. Fyrsidig stenyxa af smalnande mot nacken, f. vid plöjning; rullsten med två plana afslipade sidor, f. i en åker. — *Hjulatorp*. Spetsnackad stenyxa med rundad spets-oval genomskärning, f. i en åker; spjutspets eller dolk af järn med tånge, genomskärningen trekantig. — *Konga hd, Furuby sn, Kårestad*. Lång åttkantig slipsten af sandsten, kortare slipsten af sandsten, fyrkantig; båda funna tillsammans i skogsmark under ett stort stenblock, som söndersprängdes. — *Ljuders sn, Bondeskog, Sörgård*. Liten tjocknackad flintmejsel, tväreggad, slipad, f. år 1900 vid odling. — *Linneryd sn, Rolsmo*. Båtförmig stenyxa, f. i en åker. — *Fryggestorp*. Pärla af blå glasfluss, f. invid en stensatt graf under flat mark. — *Vieboda*. Båtförmig stenyxa, degenererad, enl. uppgift f. år 1907 i en hållkista; skafthålsyxasom Rygh, *Norske Oldsager*, fig. 27 (skaft-hålet påbörjadt från båda sidor, gropförmigt), f. i en åker. — *Kinnevalds hd, Bergunda sn, Bergvara, Eknaholm*. Två flintskrapor, 5 små lerkärlsmulor, f. i en förstörd hållkista, orienterad i N—S; i kistan skall man enl. uppgift förut hafva funnit 3 skafthålsyxor, flintmejslar m. m. — *Kyletorp*. Tunackad flintyxaslipad, skörbränd, f. år 1907 vid dikesgrävning i en mosse. — *Öja sn, Gemla, Nyhem*. Sländtrissa, klotförmig sten af kvartsit (plattad på två sidor), half kvarnsten af granit med hål för handtag (afslagen efter hålet), f. jämte 3 små rullstenar af kvartsit i närheten af en förut undersökt hållkista (se inv. 12,561). — *Os*. Liten flintspets, f. i Mörrumsån; flintdolk som *Sv. F.* 45, skaftet tjockare än bladet, uppskäppt, f. i en åker nära intill Mörrumsåns utlopp i Salen; fynd från en stenåldersboplats vid Mörrumsåns mynning invid sjön Salen: eggdel af förarbete till stenyxa med oval genomskärning, groft tillslagen eggslipad stenyxa med oregelbunden genomskärning, bit af fyrsidig slipad flintyxaslipad, 7 flintskrapor (däraf en skörbränd), flintknif som *Sv. F.* 67, 19 flintspånor (däribland en med retuscherade kanter), 8 flintbitar med spår af bearbetning, bit af flintkärna, kvartsstycke. — *Usteryd, Persgård*. Tjocknackad stenyxa, tväreggad, f. i en åker. — *Ska-*

telöfs sn, Huseby. Sländtrissa. — *Almunderyds sn, Norraryd, Hönshylte skans.* Stenxyxa med rundade smalsidor (nacken och eggen skadade), stenxyxa med oval genomskärning (plattade breddsidor, tvåreggad), yxa af gnejs med oval genomskärning (afsmalnande mot nacken), 2 skifyxor af Kristianstadflinta; af vanlig flinta: bit af fyrsidig slipad yxa, 3 tvåreggade pilspetsar, 5 borrar, 12 skrapor, 36 mer eller mindre bearbetade bitar, 4 något retuscherade spånor, konisk kärna, 23 spånor (däribland tre brända), omkr. 180 bitar affall (däribland äfven brända skärfvor), 6 naturliga block; 10 kvartsbitar, en liten bit kritkalksten, bemängd med fossil (Cryozokalk); allt f. på en stenåldersboplat omkr. 300 m. S. om Hönshylte skans; — 2 små kanonkulor af järn, f. 400 m. S. om Hönshylte skans. — *Ryd.* Tjocknackad yxa (delvis slipad), 4 bitar af slipade yxor, trindyxa med svagt oval genomskärning, 7 borrar, liten bit af en dolk eller spjutspets, 17 tvåreggade pilspetsar, 84 skrapor, omkr. 150 spånor med mer eller mindre retuscherade kanter, omkr. 170 bitar med mer eller mindre bearbetade kanter, omkr. 600 spånor, omkr. 100 kärnor (däraf 19 handtagskärnor), hela eller fragment, omkr. 3,300 bitar affall; allt af flinta, f. på troligen olika stenåldersboplatser vid Mörrumsån. — *Kuppersmåla.* Spånskrapa af flinta som Müller, *Ordning* 13. — *Granö.* Tjocknackad flintxyxa med hålegg, delvis slipad, f. i en åker; förarbete till trekantig pilspets eller borr af flintspån. — *Björkebråten.* Spetsnackad stenxyxa med rundadt fyrsidig genomskärning, f. i en åker strax under jordytan. — *Fridafors.* Båtformig skafthålsxyxa, f. år 1907 vid kanalgräfnig. — *Allbo hd, Örs sn.* Skafthålsxyxa, svallad, f. vid Helgasjöns strand af en fiskare, som användt den till nätsänke. — *Åkersände.* Skafthålsxyxa af granit som *Sv. F.* 40, hålet (gropformigt) påbörjadt från ena sidan, f. år 1905 vid plöjning strax N. om Hylte skolhus. — *Sånestorp.* Tjocknackad flintxyxa med hålegg, till största delen slipad, f. i ett röse 2 km. SO. om Sånestorp vid lägenheten Sjöfällan invid Helgasjön. — *Haddagärde.* Eggdel af båtformig skafthålsxyxa, f. i en åker. — *Tubbatorp.* Flint-

dolk som *Sv. F. 51*, f. i en åker 15 cm. från fyndet inv. 12,416. — *Aringsås sn, Spåningslanda*. Långsträckt slipsten af sandsten med sju slipytor. — *Blädinge sn*. Liten tjocknackad flintyxa, tväreggad, bredsidor till största delen slipade. — *Sunnerbo hd, Dörarps sn*. Groft tillslaget gnejsstycke, erinrande om förarbete till en yxa af Lihulttyp med triangulär genomskärning; 3 bitar af slipade yxor (däraf en fyrsidig), 3 skrapor, 3 bitar af kärnor, 3 skärfvor med bearbetade kanter, 4 bitar af knackstenar (?), spån och omkr. 50 affallsstycken, däribland flera brända skärfvor, allt af flinta; 2 bitar bergkristall eller kvarts, ett 20-tal lerkärlsbitar, 4 kolsmulor, 2 brända benbitar; allt f. i september 1906 på en stenåldersboplats på södra och sydöstra delen af Ferjansön i sjön Vidöstern. — *Berga sn, Ingelstad*. Lång slipsten af sandsten med rundadt fyrsidig genomskärning, mindre slipsten af sandsten med rektangulär genomskärning; båda f. tillsammans i en torfmosse. — *Hulje*. Stor urgröpt sten af gnejs (kvarnsten?). — *Agunnaryd, Getaboda*. Trindyxa med hålegg, genomskärningen rund. — *Ljunga sn, Ifla*. Knacksten af kvartsit med två svagt konkava ytor, f. i en åker. — *Hamneda sn*. Tjocknackad stenyxa, tväreggad, vittrad, f. i en mosse. — *Hornsborg*. Stenyxa med hålegg, genomskärningen plankonvex, nacken afrundad, f. nära Hornsbergs station vid kanten af en nygräfd graf mellan två små sjöar eller gölar V. om järnvägen. — *Traheryds sn*. Oval eldslagningssten som *Sv. F. 270*. — *Lidhults sn, Bökö station*. Oval eldslagningssten som *Sv. F. 270*, f. vid schaktning, när järnvägen anlades.

Öland (utan närmare fynduppgift). Flintdolk som *Sv. F. 46*. Skaftet tjockare än bladet, något slipad på båda sidor, uppskärt.

Skåne, Bjäre hd, Västra Karups sn, Småryd. Redskap (stötvapen el. liebryne) af dioritskiffer, försedt med bomärke, f. invid en "ättehög" (Neglahög). — *Torna hd, Nöbbelöfs sn*. Flintdolk som *Sv. F. 56*, uppskärt. *Samlingen förvärfvad genom folskoleinspektören K. Kjellmark*.

14,281. *Södermanland, Västerrekarne hd, Torshälla landsförslg, Nysåtra*. Skafthålsyxan af vanlig, något svängd form, skafthålet ej påbörjadt. — *Råby sn, Österby, Sörtorp*. Skafthålsyxan af porfyr af vanlig, något svängd form. *Fors sn, Åsby*. Tjocknackad stenyxa med svagt hålad egg. — *Öknebo hd, Öfverjärna sn, Bankesta*. Spetsnackad stenyxa med oval genomskärning, mejselliknande bryne af glimmerskiffer. — *Oppunda hd, Österåkers sn, Forsby, "Råå" (= Råd?)*. Liten tjocknackad slipad flintyxan med hålegg, stenmejsel närmast som *Fornvännan* 1910, sid. 217, fig. 11 (upptill skadad), flintspån med retuscherade kanter. — *Floda sn, Hissjö*. Tjocknackad flintyxan (bredeggad, bredsidorerna ofullständigt slipade), fyrsidig stenyxa, mycket vittrad. — *Stora Malms sn, Eriksberg*. Tunnackad stenyxa, f. i ett grustag. — *Bettna sn, Skenala*. Skafthålsyxan af vanlig, något svängd form. — *Rönö hd, Ludgo sn, Hultstugan*. Trindyxa med nästan rund genomskärning, f. på stranden af sjön Båfven; liten tjocknackad stenyxa med hålegg, f. i åkerjord. — *Råby sn, Råby krog*. Eggdel af skafthålsyxan af vanlig, svängd form, afslagen i skafthålet, f. på åshöjden.

Östergötland, Fingspångaläns hd, Skedevi sn, Sund. Trindyxa med oval genomskärning, tväreggad, f. på stranden af sjön Tisnaren.

14,282. Gipsafgjutningar af fem af de med bildframställningar försedda sidohällarna i hällkistan vid *Kivik i Mellby sn, Skåne* (se Nilsson, *Skand. Nordens urinwånare, Bronsåldern*, sid. 5, fig. 2—4 samt 6 och 7).

14,283. *Gotland, Eke sn, Gudings*. Stor järnyxa som *Sv, F.* 484; f. år 1908 under ett par stenar vid borttagandet af en stenvast i "Storängen".

14,284. *Norrboten, Korpilombolo kapellförslg, Jerijärvi*. Knifliknande redskap af svart skiffer, f. på 3 kvarters djup, omkr. 10 km. N. om kyrkan.

14,285. *Dalsland, Sundals hd, Frändefors sn, Rotenäs*. Slipad fyrsidig flintyxan, ena smalsidan omknackad till en kant.

— *Gestads sn, Sikkhall*. Tunnackad stenyxa, tväreggad, f. vid Vänern.

14,286. *Bohuslän, Lane hd, Skredsviks sn, Kallsås*. Af lång flintbit, något bearbetad, f. på boplatsen S. om skolhuset.
— *Sörbygdens hd, Hede sn, Hult*. Liten skafthålsyxa, eggdel af skafthålsyxa af något svängd form; båda f. strax V. om böningshusen.

14,287. *Gotland, Eke sn, Smiss*. Rund spännbuckla af brons med prickkornering, 2 djurhufvudformade spännbucklor af brons, mycket anfrätta (nålarna saknas), öppen bandformig arming af brons med stämpelornering, slutet trind arming af brons, bronsnål med fyrkantigt aflångt hufvud (afbruten i ögat), fragment af en järnring, fragmentariskt beslag af bronsbleck, stor rund bernstenspärla, refflad pärla af blått glas, rund pärla af grönt glas, rund pärla af blå glasfluss med röd mosaikinläggning, sländtrissa af kalksten, 4 bitar af ett lerkärl; allt f. tillsammans med ett skelett, som enligt uppgift legat med hufvudet i söder.

14,288. *Västergötland, Marks hd, Gunnarsjö sn, Flahult*. Båt, gjord af en urhålkad trädstam.

14,289. *Öland, Slättbo hd, Köpings sn, Köpings klint*. 336 medeltida brakteater och silfvermynt, nämligen 159 + 52 svenska brakteater (Knut Eriksson), 1 Visbyhalfskilling (omkr. 1340—1400), 16 Stralsundsbrakteater (1300—1400), 79 brakteater från Östersjöprovinserna(?), 29 engelska sterlings (1272—1377); allt f. vid gräfnings å den s. k. Köpings klint.

14,290. *Södermanland, Öknebo hd, Östertelje sn, Hall*. Hästsko af järn, f. vid grushämtning, hvarvid en eller ett par grafhögar skadats.

14,291. *Gotland, Helvi sn, Viflings*. Sex silfvermynt, nämligen 1 itubrutet arabiskt, 1 plans, 1 angelsaksiskt (Aethelred II) och 3 tyska; allt enl. uppgift funnet tillsammans vid Viflings.

14,292. *Nerike, Örebro, Gustafsvik*. Båtförmig skafthålsyxa, liten tjockackad stenyxa med hålegg; f. tillsammans i grusåsen vid Gustafsviks tegelbruk.

Västergötland (utan närmare fynduppgift). Spänne af brons (*fig. 1*).

14,293. *Uppland, Färentuna hd, Adelsö sn, Björkö*. Nyckel af järn, lång cylindrisk pärla af blått glas med röd och hvit mosaikinläggning, 2 runda pärlor af blått glas, rund pärla af iriserande glas, 2 kvadrupelpärlor af iriserande glas, 2 halfva pärlor af blått glas, 6-sidig pärla af bergkristall, rund pärla af gråhvitt, ogenomskinligt glasartadt ämne, liten smältklump af blått glas; — allt f. i *Svarta jorden*.

14,294. *Södermanland, Österrekarne hd, Stenkvista sn, Kolunda*. Tjocknackad stenyxa med hålegg, skafthålsyxa af vanlig form, framsidan ryggad, eggdelen afslagen. — *Ärla sn, Östra Hedemora*. Tjocknackad stenyxa med hålegg — *Oppunda hd, Floda sn, Bie*. Fyrsidig stenyxa (afsmalnande mot den tunna nacken), tjocknackad stenyxa med hålegg. — *Juresta*. Trindyxa med oval genomskärning. — *Stora Malms sn, Sörtorp*. Tunnackad stenyxa, afsmalnande mot nacken. — *Valla*. Eggdel af fyrsidig stenyxa med hålegg. — *Östra Vingåkers sn, Forsa*. Stenyxa med hålegg, genomskärningen oval, banen tjock, rundad. — *Jönåkers hd, Björkviks sn, Finnängen*. Fyrsidig stenyxa.

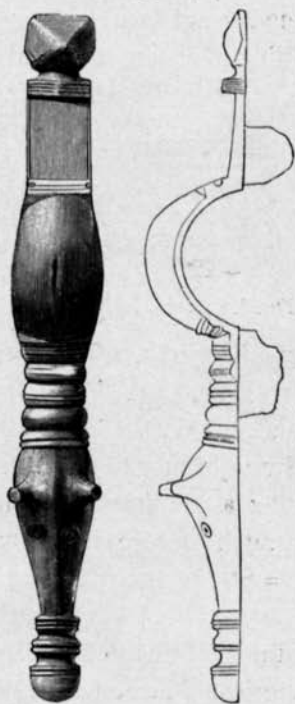

Fig. 1. $\frac{1}{1}$. (Inv. 14,292).

14,295. *Öland, Möckleby hd, Sandby sn, Norra Näsby*. Fingerring af guld (*fig. 2*), vikt 12,95 gr., f. vid harfning; på platsen har förut enligt uppgift "ett gammalt rör" funnits.

14,296. *Öland, Möckleby hd, Norra Möckleby sn, Bettorp*. Remsölja af brons, deformerad, orneringen utplånad, tornen saknas, f. vid plöjning å sandmark.

14,297. *Halland, Faurås hd, Ljungby sn, Hule n:r 4, Lerdala*. Bladet till en dolk eller spjutspets af flinta, slipadt på ena sidan (f. hösten 1910 i en åker), skifferhänge, orneradt på ena sidan, f. "samtidigt och nära intill föregående". — *Alfs-högs sn, Dalsgård*. Spetsen af en dolk eller spjutspets af flinta. — *Vinbergs sn, Faurås, Knappagården n:r 2*. Flintsåg med svagt konvex egg, f. år 1910 vid plöjning. — *Falkenberg*. Flintspån, en del flintaffall, det mesta svalladt; allt f. vid de s. k. vallarna vid gräfningar i och för det nya läroverkshuset.

14,298. *Småland, Aspelands hd, Mör-lunda kyrka*. Ringklocka.

14,299. Två bronsplaketter, den ena öfver Henrik Ibsen, den andra öfver Björn-stjerne Björnson.

Fig. 2. $\frac{1}{1}$. (Inv. 14,295).

14,300. *Södermanland, Selebo hd, Tore-sunds kyrka*. Två i trä skulpterade krucifixbilder (1300-talet), den ena föreställande evangelisten Johannes, den andra Jungfru Maria (Strängnäsutställningen n:r 24), 2 d:o (omkr. 1500, Strängnäsutställningen n:r 135), fragmentariskt processionskrucifix af trä från förra hälften af 1300-talet (= Strängnäsutställningen n:r 51), fragmentarisk, sittande madonnabild af trä (= Strängnäsutställningen n:r 14), ängel af trä (omkr. 1650).

14,301. *Västergötland, Kinds hd, Långhems kyrka*. Dopfunt af sandsten (1100-talet), förut deponerad i Statens Historiska Museum under inv. n:r 4,505.

14,302. *Södermanland, Västerrekarne hd, Tunbo sn, Skyttinge*. Fyrsidig stenyxa med hålegg (nacken afslagen), aflångt redskap af glimmerskiffer (afbrutet till bryne?); båda f. på grusåsen vid byn. — *Fors sn, Mesta n:r 2*: afbruten flintspets, skaftet till en flintdolk som *Sv. F.* 45, klubba af sten som Müller *Ordning* 118. — *Österrekarne hd, Kjula sn, Ribbingelund*. Eggdel af skafthålsyxa, f. vid Kungsgården. — *Barfva sn, Lindholm*. Tjocknackad flintyxa, tväreggad (nästan fullständigt slipad), fyrsidig stenyxa (afsmalnande mot banen), skafthålsyxa. — *Husby sn, Ålunda*. Förarbete till skafthålsyxa

af vanlig, svängd form (skafthålet ej påbörjadt), sten, erinrande om förarbete till en liten skafthålsyxa med ännu ej påbörjadt skafthål (naturbildning?); f. löst liggande å landsvägen invid järnvägslinjen nära Bälgvikens station. — *Ärla sn, Hagby Västergård*. Skafthålsyxa af vanlig form, f. vid sjöstranden. — *Selebo hd, Ytterselö sn, Berg*. Skafthålsyxa af vanlig form. — *Toresunds sn, Bosved*. Stenyxa med oval genomskärning, jämbred. — *Villåttinge hd, Lilla Malma sn, Hagtorp*. Stenyxa med oval genomskärning, tväreggad, nacken oregelbunden. — *Lilla Mellösa sn, Brostugan*. Banedel af tjocknackad stenyxa, banedel af fyrsidig stenyxa, afsmalnande mot den rundade banen.

14,303. *Dalsland, Sundals hd, Frändefors sn, Flicksäter*. Liten tjocknackad flintyxa med ofullständigt slipade bredsidor, liten dolk eller spjutspets af flinta med afrundad spets (fästet skadadt), flintspån med en retuscherad kant; allt f. på $\frac{1}{2}$ alns djup vid dikningsarbete.

Västergötland, Väne hd, Vassända sn, Hagen. Tjocknackad stenyxa med oregelbundet fyrsidig genomskärning, f. vid plöjning.

14,304. *Uppland, Danderyds skeppslag, Solna sn, Järfva*. Järnyxa som *Månadsbladet* 1903--1905, sid. 204, fig. 269, men den bakåt utdragna delen af bladet är afslagen, f. i skogsmark 1 km. V. om Järfva, mellan Järfva och Ör, "på omkr. 15 fots djup" vid gräfnings för Sundbybergs vattenledning.

14,305. *Asien*. En samling fornsaker, hopbragt af T. J. Arne i Mindre Asien och Norra Syrien år 1907.

14,306. *Stockholm*. En Sigismunds fyrk 1597 (silfver), ett Carl XI:s 1-öre 1697 (silfver), ett Fredrik I:s 1-öre s. m. 1738 (koppar), ett d:o år 1741; allt f. vid gräfnings för elektriska ledningar.

14,307. *Gotland, Grötlingbo sn*. Orneradt bronsfat närmast som inv. 14,038 och med i hufvudsak liknande ornering, dock något afvikande i fråga om grupperingen; enligt uppgift från samma fyndort som fynden inv. 14,038 (Barshaldersbacke).

14,308. *Gotland, Gothems sn, Nors.* Spirallagd finger-ring af silfver, f. vid plöjning.

14,309. *Södermanland, Västerrekarne hd, Tumbo sn, Broby.* Eggdel af fyrsidig stenyxa, skafthålsyxa; båda f. år 1910 i skogsmark vid grustäkt. — *Råby sn, Kolsta.* Skafthålsyxa af vanlig, något svängd form. — *Lista sn, Eka.* Mycket liten smalmejsel af flinta, tjocknackad, tväreggad (fullständigt slipad),

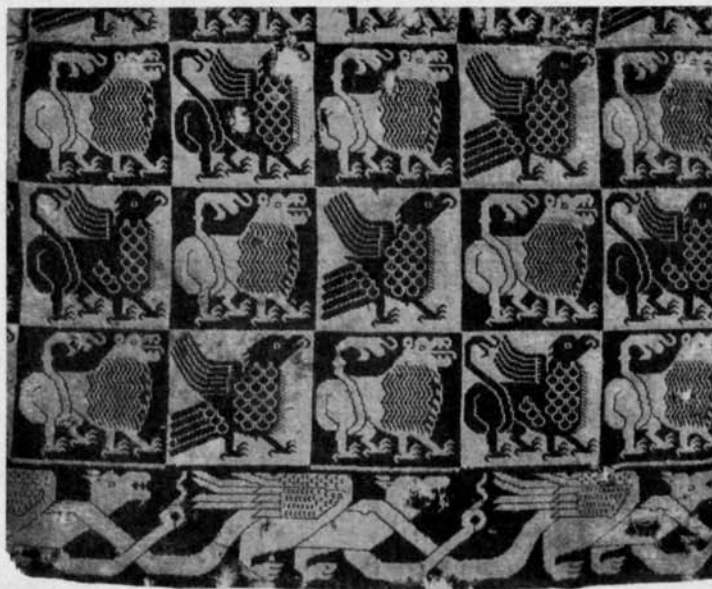

Fig. 3. (Inv. 14,316).

tjocknackad stenyxa, tväreggad. — *Gillberga sn, Tiggeby.* Liten tjocknackad stenyxa af skiffer, tväreggad. — *Hålby.* Banel af skafthålsyxa af vanlig form, afslagen i skafthålet. — *Öja sn, Stora Sundby.* Tjocknackad yxa af dioritporfyr med oval genomskäring, något afsmalnande mot banen, f. vid rifning af spiselmuren i ett gammalt hus. — *Knutsta.* Tjocknackad stenyxa. — *Vångsjö.* Skafthålsyxa af vanlig, något svängd form. — *Österrekarne hd, Husby sn, Årby.* Liten fyrsidig stenmejsel med hålegg.

14,310. *Småland, Södra Möre hd, Hagby sn, Vallby.* Fragment af en miniatyrdolk eller möjligen knif af brons, fragment af en bronsyxå med höga sidokanter, öfre delen af en brons-

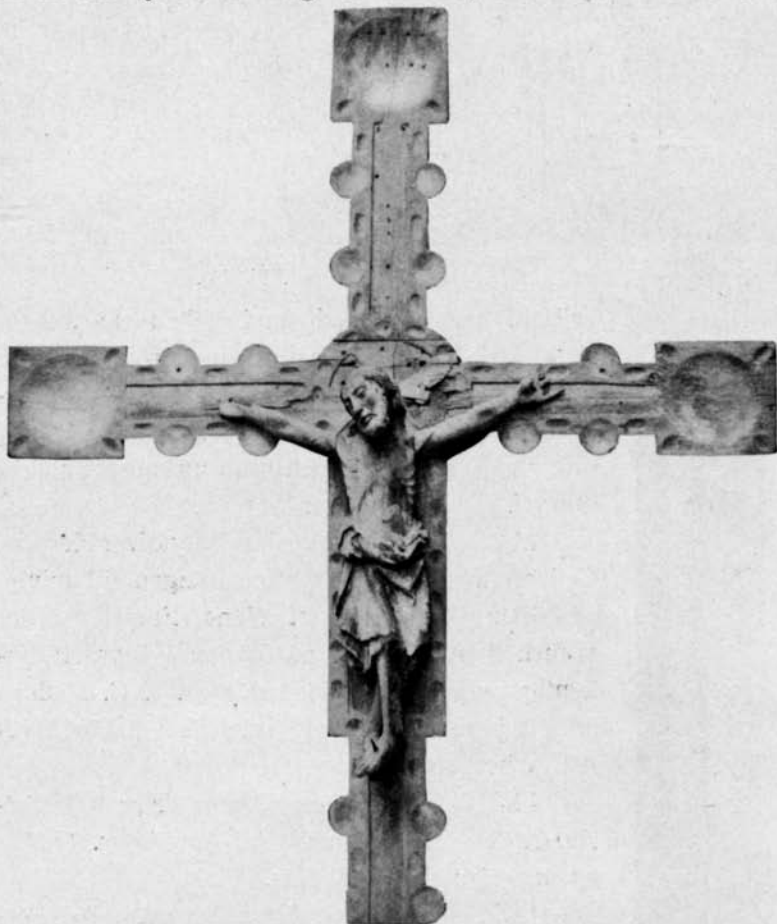

Fig. 4. (Inv. 14,317).

nål med rundt hufvud, 2 fragment möjligen af spjutspetsar el. dolkar af brons; allt f. på samma plats som inv. 14,199:4, där på grund af orätt uppgift socknen angifves vara Ljungby. — *Norra Möre hd, Kalmar landsförslg, Skälby kungsladugård.* Stilett af järn, betsel af järn; f. vid gräfning för rörledningsarbete.

Öland, Möckleby hd, Norra Möckleby sn, Dörby. Vin-

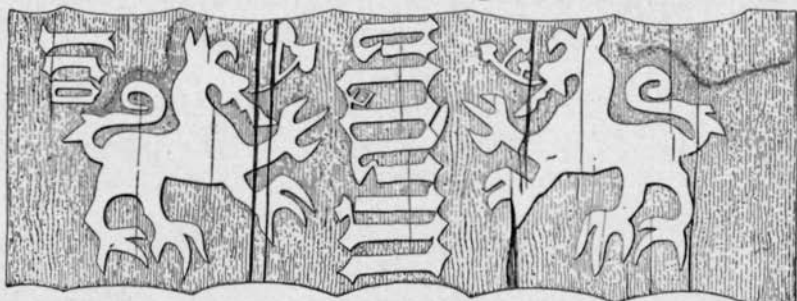

Fig. 6. (Inv. 14,318).

5 b.

Fig. 5, a.
(Inv. 14,318).

kelböjd bronsten med rund ögla i ena ändan, rund pärla af grön glasfluss med röd och brun mosaikinläggning, f. i en sandbacke. — *Algutsrums hd, Glömminge sn, Ryd*. Rund pärla af grönt glas med hvit och rödbrun mosaikinläggning, f. i ett "stenrör".

14,311. Ensidig medalj i bly öfver Hérman Cedercreutz; medalj i brons, slagen till minne af tillämnadt besök af Hans Forsell såsom svensk finansminister på Myntet i Bryssel; fyrkantig bronsplatta, präglad öfver I. C. Hedlinger; 2 jettoner i silfver, utdelade vid Carl Snoilskys begrafning.

14,312. *Australien, Norra delen af Väst-Australien*. Två pilspetsar af buteljglas. *Gåfva af ingenjör V. Frestadius*.

14,313. *Södermanland, Svartlösa hd, Botkyrka kyrka*. Triumfkrucifix från 1300-talet (= Strängnäsutställningen år 1910, nr 54). *Gåfva af församlingen*.

14,314. *Södermanland, Svartlösa hd, Brännkyrka kyrka*. Lång rock (alba) med ärmor, från 1700-talet (?), förfärdigad af hvit batist. *Gåfva af församlingen*.

14,315. *Södermanland, Daga hd, Gryts kyrka.* Mässhake af blått siden, inväfd med guld och hvitt silke, från början af 1700-talet (= Strängnäsutställningen nr 228). *Gåfva af församlingen.*

14,316. *Södermanland, Svartlösa hd, Grödinge kyrka.* Väggbonad? af blå och grå (?) s. k. finnväfnad (fig. 3). (= Strängnäsutställningen nr 286). *Gåfva af församlingen.*

14,317. *Södermanland, Jönåkers hd, Lunda kyrka.* Triumfkrucifix från senare hälften af 1200-talet (fig. 4). (= Strängnäsutställningen nr 34). *Gåfva af församlingen.*

14,318. *Södermanland, Jönåkers hd, Tuna kyrka.* Halfrund kannelerad kolonn (?) af furu med tappar i båda ändar (fig. 5 a och b). På ett upphöjdt tvärgående band: tvänne djurfigurer samt i minuskler "Maria" — "leo" (fig. 6). (= Strängnäsutställningen nr 599). *Gåfva af församlingen.*

14,319. *Södermanland, Hölebo hd, Vagnhärads kyrka.* Madonnabild af trä (fig. 7) från 1200-talets senare hälft (= Strängnäsutställningen nr 39), S:t Stefansbild af trä (fig. 8) i ett defekt helgonskåp, från 1400-talets slut (= Strängnäsutställningen nr 101), mässhake från 1600- och 1700-talen (= Strängnäsutställningen nr 239). *Gåfva af församlingen.*

14,320. *Nerike, Sundbo hd, Hammars kyrka.* Madonnabild af trä (fig. 9) (äldre medeltid) se Strängnäsutställ-

Fig. 7. (Inv. 14,319).

ningen nr 2), St. Olofsbild af trä (*fig. 10*) från omkr. 1300 (= Strängnäsutställningen nr 37), tornkrönt, korskyrkliknande öfverdel (?) till sakramentshus, af trä, från 1300-talet (= Strängnäsutställningen nr 595). *Gåfva af församlingen.*

14,321. *Nerike, Kumla hd, Kumla kyrka.* Ryggsköld (clipeus) till kåpa (*fig. 11*) med Marias himmelsfärd broderad i guld och silke, daterad 1522 (= Strängnäsutställningen nr 196). *Gåfva af församlingen.*

Fig. 8. (Inv. 14,319).

14,322. *Södermanland, Rönö hd, Runtuna kyrka.* Helgonbild af trä (S:t Erik?) från slutet af medeltiden (= Strängnäsutställningen nr 107). *Deponerad af församlingen.*

14,323. *Östergötland, Bobergs hd, Klockrike kyrka.* Madonnabild af trä (äldre medeltid). *Deponerad af församlingen.*

14,324. *Gestrikland, Hedesunda sn, Ås.* Tveeggadt järnsvärd från vikingatiden, öfre hjaltet med svärdsknappen till antagligen samma svärd, lång spjutspets af järn. *Gåfva af bruksägare G. Benedicks.*

14,325. *Västergötland, Vartofta hd, Dimbo sn, Anneberg.* Slipad tjocknackad flintyxa (*fig. 12*), nacken snedt afslipad, f. sommaren 1910 vid borttagandet af en stenkammargraf jämte benrester på ett djup af ungefär 1 fot under jordytan.

14,326. *Östergötland, Gullbergs hd, Vretaklosters sn, Brunneby.* Järnnål med öga, en samling brända ben, knifblad af järn, en bit hartstättning, bitar af ett lerkärl; allt f. i ett grustag vid f. d. soldattorpet Blåsvädret (nålen och de brända benen tillsammans); på platsen, från hvilken fynd äfven inkom-

Fig. 9. (Inv. 14,320).

Fig. 10. (Inv. 14,320).

mit till Linköpings museum, har genom senare undersökningar konstaterats ett graffält från la Tène-tid. (Jfr. inv. 14,552).

14,327. *Småland, Konga hd, Elmeboda sn, Åskefälla.* Spjutspets af flinta som Sv. F. 51, liten fyrsidig tjocknackad flintyx med svag hålegg. — *Strångånäs.* Banedel af skaft-hålsyx (fig. 13), tillhörande hufvudformen Sv. F. 38. — *Kållebo.* Eggdel af skafthålsyx.

14,328. *Ångermanland, Bjärträ sn, Strinne.* Två bryn-

stenar, fragment af en tredje dylik, banehälften af en järnyxa, lik *Sv. F.* 263.

14,329. *Skåne, Skytts hd, V. Alstads sn, Minneberg.* Diverse flintföremål upplockade ur åker, nämligen 11 fragment med slipytor af tunnackade yxor (däraf 2 brända), fragmenta-

Fig. 11. (Inv. 14,321).

rikt ämne till såg, 4 borrar, 6 runda eller aflånga samt 19 oregelbundna skifskrapor, 2 en- och 1 dubbeleggad spånkrapa, 6 spånor (hvaraf 2 med sidoretuscher), tre knackstenar, 21 affallsstycken (hvaraf ett brändt), dessutom en löpare af grofkorrig granit till kvarn. — *Fru Alstad sn, "Fru Alstad Kratt"*. Flisa ur en söndersprängd sten med inrepade linjer.

14,330. *Blekinge, Medelstads hd, Förkärla sn, kyrkogården*. Sju danska silfvermynt, nämligen 2 mark 1644, 1645 (2 ex.) och 1646; 1 mark 1613; 16 skilling 1644 samt 6 skilling 1629; funna tillsammans vid graföppning å $\frac{1}{2}$ m:s djup.

14,331. *Skåne, Vemmenhøgs hd, Slimminge sn, Altona*. Flintdolk med smalt, tvåsidigt skaft.

14,332. *Uppland, Värmdö skplg och sn, Tuna*. Ett lerkärl, 30—40 nitnaglar af järn, 4 små bronsbleck, 26 delvis fragmentariska och eldskadade glaspärlor, hvaribland flera med mosaik, brända ben, kol, en järnyxa med lång hålk; allt enligt uppgift funnet i en grafhög vid väganläggning; stigbygel af järn, funnen i jorden.

Nerike, Glanshammars hd, Götunda sn. Tjocknackad stenyxa med fyrsidig genomskärning. — *Sköllersta hd, Svennevad sn*. Sempel skafthålsyxa med plana breddsidor. — *Bo sn*. Båtformig yxa af sten med hålet påbörjadt genom en halvsferisk grop med ringa upphöjning i midten, funnen "i närheten af en grafkista".

Östergötland. Sänkesten? med skåror. — *Finspångaläns hd, Skedevi sn*. Spjutspets af flinta som *Sv. F. 51*. — *Regna sn, Klockaregården*. Hälft af hackliknande redskap af glimmerskiffer, (jfr Montelius, *Sveriges Forn tid*, texten, fig. 57). — *Björke*. Spetsoval eldslagingssten som *Sv. F. 270*. — *Hällestads sn*. Flintdolk med otydligt afsatt, spetsovalt skaft, en del af bladet afslaget. — *Risinge sn*. Stenyxa med ojämn genomskärning. — *Bråbo hd, Kvillinge sn*. Stor skafthålsyxa, slipsten af kvartsit med fyra konkava slipytor. — *Bankekind eller Åkerbo hd, Vårdsbergs sn*. Tväreggad stenyxa med ojämn genomskärning, 2 fyrsidiga tjocknackade tvär-

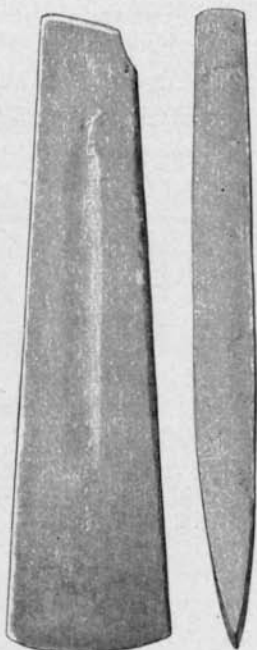

Fig. 12. $\frac{1}{3}$. (Inv. 14,325).

eggade stenyxor, skafthålsyxor med rest af äldre hål i banen, simpel skafthålsyxor. — *Bankekindes hd, Askeby sn.* Tjocknackad svagt tvåreggad flintyxor med oslipade smalsidor. — *Svinstads sn.* Stor tjocknackad (hufvudsakligen å eggändan slipad) flintyxor, liten tjocknackad firsidig flintyxor med hålegg, stenyxor med spetsoval genomskärning, starkt vittrad (möjligen naturbildning), stenyxor med oval genomskärning, fragment af dylik, trindyxor, stor tjocknackad stenyxor med ofullständigt antydda smalsidor, otydligt firsidig stenyxor, firsidig (snarast tunnackad) stenyxor, eggdel af dylik, firsidig tjocknackad stenyxor, 6 vanliga skafthålsyxor, gnidsten af svart glas.

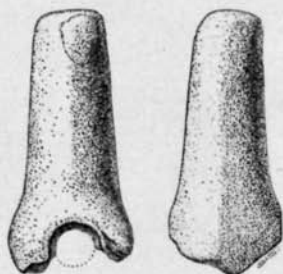

Fig. 13. $\frac{1}{3}$. (Inv. 14,327).

— *Värna sn.* Trindyxor, 3 skafthålsyxor af vanliga former. — *Bankekindes eller Hanekindes hd, Landeryd sn.* Lång stenyxor med oval genomskärning, stor firsidig tjocknackad stenyxor, firsidig stenyxor (bred och tunn), skafthålsyxor af vanlig form, fragment af en dylik. — *Grebo sn.* Üdd till dolk eller spjutspets af flinta, tjocknackad trindyxor, stenyxor af långoval genomskärning (utan markerade smalsidor), sländtrissa. — *Kinda hd, Vårdsnäs sn.* Fragmentarisk flintdolk med skaft af kvadratisk genomskärning. — *Tjärstads sn.* Tunnackad stenyxor med smala smalsidor.

Västergötland, Kållands hd, Gösslunda sn, Brynåsa. Firsidig tjocknackad flintyxor med hålegg. — *Lidköpingstrakten.* Flintdolk med tvåsidigt skaft, bred såg af flinta, stor ofullständigt slipad firsidig tunnackad flintyxor, liten helslipad dylik, tjocknackad bredeggad flintyxor, trindyxor, stenyxor med triangulär genomskärning och tvåregg, stenyxor med oval genomskärning, två firsidiga tjocknackade stenyxor, två skafthålsyxor, två brynen, 3 sländtrissor, nyare gjutform af sten, kort stickvapen med parerstång, af järn. — *Skånings hd, Härjevads sn.* Otydligt firsidig stenyxor. — *Vilske hd, Jäla sn.* Bladet till en flintdolk. — *Gä-*

sene hd, Öra sn, Gamlarp. Dolk med tvåsidigt skaft och bred bas, dolk med smalt skaft af kvadratisk genomskärning, skadad bladformig pilspets med urnupen bas, en skifva och tre bearbetade spån, allt af flinta; enligt uppgift funnet jämte "en mängd andra pilspetsar af flinta, ett fyrkantigt bryne af skiffer, ben och lerkärl", i en grafhög.

Bohuslän, Inlands Fräkne hd, Resteröd sn. Trindyxa, skaft-hålsyxa af starkt degenererad s. k. Fredsgaardstyp.

Småland, Oskarshamnstrakten. Breddt flintspån. — *Emån inom Kalmar län.* Spetsnackad trindyxa. — *Stranda hd, Möns-terås sn.* Två trindyxor, simpel skafthålsyxa. — *Ålems sn.* Skafthålsyxa med hvälfd öfersida, skafthålsyxa ur formgruppen *Sv. F. 38.* — *Kaggetorp.* Trindyxa. — *Räfvemåla.* Stor flintdolk med breddt tvåsidigt fäste, fyrsidig snarast tunnackad stenyxa. — *Brunnmåla.* Slipsten med två konkava slipyor. — *Hvitmåla.* Två trindyxor (hvaraf den ena ojämnt formad), stenyxa med oval genomskärning, oborradt ämne till skafthålsyxa, två slipstenar af kvartsit (med slipyor rundt om), sländtrissa. — *Flinsmåla.* Trindyxa. — *Njutemåla.* Två trindyxor, två tjocknackade stenyxor med otydligt markerade smalsidor, fyrsidig stenyxa med slagmärken, skafthålsyxa af dioritporfyr med ofullbordadt hål, två simpla skafthålsyxor. — *Hullingsmåla.* Två trindyxor, fragment af skafthålsyxa. — *Hundsmåla.* Två trindyxor, stenyxa med oval genomskärning, banedelen af en dylük, tre fragment af fyrsidiga tjocknackade stenyxor. — *Saltor.* En ryttarhammare (från 15- eller 1600-talet) samt spjutspets af järn, enligt uppgift funna i botten af ett stenröse vid Saltorsudde. — *Norra Möre hd, Ryssby sn, eller Stranda hd, Ålems sn. Haraldsmåla.* Spjutspets af lerskiffer, trindyxa, fyrsidig snarast tunnackad stenyxa. — *Norra Möre hd, Bäckebo sn.* Tunbladig (hufvudsakligen eggslipad) flintyxa, stenyxa med oval genomskärning, oval eldslagingssten. — *Ekenäs Branta hallar.* Spjutspets af järn, fragment af blad till flintdolk med glattnött brottyta. — *Ryssby sn.* Trindyxa. — *Gunnarsbo.* Håleggad smalmejsel af flinta, spetsnackad trindyxa. — *Slakmöre.* Båtförmig

yx. — *Kåremo*. Tunnackad stenyxa utan markerade smalsidor. — *Nöbble*. Trindyxa. — *Åby sn.* Tjocknackad stenyxa med otydliga smalsidor, skafthålsyxa af vanlig form. — *Svar-tingstorp*. Sex spetsnackade trindyxor, eggdel af skafthålsyxa. — *Kalmar sn.* Eggdel af skafthålsyxa. — *Södra Möre hd, Arby sn, Resby*. Eggdel af skafthålsyxa. — *Hagby sn.* Liten spetsoval eldslagingssten.

Otillräckligt angifna fyndplatser inom *Kalmar län*: *Skälby*. Flintdolk med tvåsidigt skaft. — *Ljungnäs*. Dubbeleggad skafthålsyxa. — *Åbro*. Två sländtrissor. — *Bäckebo*. Egg-

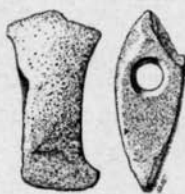

Fig. 13. $\frac{1}{3}$.
(Inv. 14,333).

del af trindyxa. — *S. Bäckebo*. Stor tunnackad firsidig stenyxa, två vanliga skafthålsyxor. — *Brotorp*. Flintdolk med fäste af rombisk genomskärning och uppskärt blad, flintspån, firsidig tjocknackad stenyxa. — *Strömsrum*. Trindyxa. — *Blomstermåla*. Två trindyxor, firsidig tjocknackad stenyxa. — *Hägge-måla*. Tväreleggad firsidig tjocknackad stenyxa. — *Boda*. 35 cm. långt, oborradt ämne till firsidig skafthålsyxa, två vanliga skafthålsyxor. — *Korpemåla*. Vanlig skafthålsyxa. — *Ödebo*. Skafthålsyxa som *Sv. F.* 40, af dioritporfyr (hållet endast antydt genom en grop) eggdel af vanlig skafthålsyxa, bit af slipsten, som *Sv. F.* 5. — *Århult*. Eggdel af skafthålsyxa nära *Sv. F.* 98. — *Fagerhult*. Trindyxa, eggdel af stenyxa med oval genomskärning, skafthålsyxa med ryggad öfversida. — *Böla*. Skaft-hålsyxa med ryggad öfversida, vanlig skafthålsyxa, klubbformig sten med rundgående ränna, fragment af två flata slipstenar och af en som *Sv. F.* 5. — *Gränsbo*. Skafthålsyxa.

Öland. Firsidig tunnackad flintyxa, flintdolk med tvåsidigt skaft, två firsidiga snarast tunnackade stenyxor, sex skaft-hålsyxor, bandedel af en dylik, spetsoval eldslagingssten.

Skåne. Firsidig tunnackad flintyxa, tunnbladig firsidig flintyxa, liten tunn afrundadt firsidig flintyxa, oslipad tjocknackad eggbred flintyxa, flintsåg.

Okänd fyndort. Fragmentarisk flintsåg, trindyxa, stenyxa

med plankonvex genomskärning, eggdel af stenyxa med oval genomskärning.

Finland. Stenyxa med hålegg som å *fig. 49* hos Aspelin, *Antiquités* etc.; firsidig tjocknackad stenyxa med skarp tväregg.

Amerika, Oregon. Två pilspetsar af obsidian.

14,333. *Gestrikland, Ofvansjö sn, Urfors.* Liten dubbeleggad skafthålsyxa, (*fig. 14*), med all sannolikhet af Dellenandesit, f. i trädgård vid stranden af Alsjön.

14,334. *Södermanland, Åkers hd, Häradssn, Herrsvedet.* Pilspets af mörk skiffer, närmast lik *fig. 50* i *Mbl.* 1887, sid. 110, fragmentarisk. — *Svedäng.* Eggdel af skafthålsyxa med ryggad översida, afslagen i hålet. — *Länna socken, Haglida.* Tunackad stenyxa med otydliga smalsidor. — *Länna bruk.* Firsidig tjocknackad stenyxa. — *Åskärr.* Banedel af skafthålsyxa, afslagen genom det ofullbordade, rörbordade hålet. — *Västerrekarne hd, Fors sn, Skogstorp.* Eggdel af skafthålsyxa. — *Gillberga sn, Almy.* Firsidig mejsel af svart bergart (svagt håleggad), två skafthålsyxor (den ena fragmentarisk). — *Lista sn, Åsby.* Lång ofullbordad skafthålsyxa med ryggad översida (hålet antydt genom svag grop), liten skafthålsyxa af simpel form.

14,335. *Västergötland, Kullings hd, Lena sn.* Flintdolk (*fig. 15*) med skaft af rektangulär genomskärning, f. tillsammans med en dylik med bredt tvåsidigt skaft.

14,336. Kopia af en fingerring, som anträffats vid sällning af öfversta jordlagret inom rester af kyrkmurar framgrädda 1910

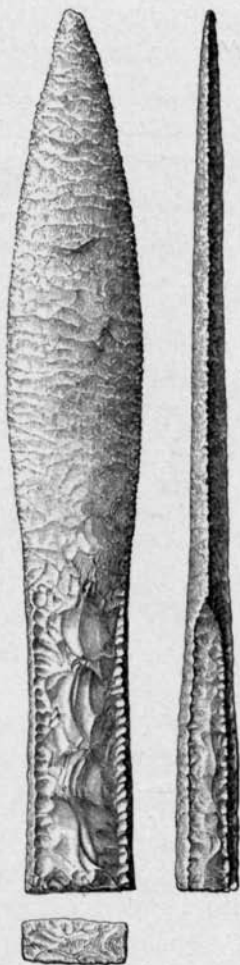

Fig. 15. $\frac{1}{2}$. (Inv. 14,335).

vid vattentornet, Helsingborg. Originallet, af starkt koppar-blandadt silfver, tillhör Helsingborgs museum.

14,337. *Norrboten, Neder Luleå sn, Bjurträsk*. Skaft-hålsyxan som Beltz, *Die Vorgeschichtlichen Altertümer des Ght. Mecklenburg—Schwerin*, fig. 61, f. 10 m. från Bjurträskets norra strand, nergräfd i lera till $\frac{1}{2}$ m:s djup, hvilande på en sten af en mansbördas storlek.

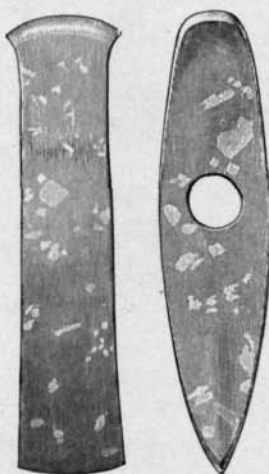

Fig. 16. $\frac{1}{3}$. (Inv. 14,339).

14,338. *Småland, Södra Möre hd, Hagby sn*. Tveeggad klinga med smal tånge till järnsvärd som *Sv. F. 507*, knappen med öfre hjaltet tillsvärdsfäste som å anf. fig., men utan inläggningar, spjutspets af järn, närmast lik *Sv. F. 503*, men utan utsirning å hollen; "f. vid gräfning af diken".

Öland, Algutsrums hd, Torslunda sn, Björnhofda. Spjutspets af flinta som *Sv. F. 51*.

14,339. *Södermanland, Västerrekarne hd, Lista sn, Berga*. Skaft-hålsyxan. — *Öja sn, Frasta*. Skaft-hålsyxan. — *Västermo sn, N. Åby*. Stenyxa med

oval genomskäring, fyrsidig stenyxa afsmalnande mot banen, skaft-hålsyxan af ljusgrön dioritporfyr (fig. 16) med hvita fläckar, f. under årensning invid gården. — *Österrekarne hd, Husby Rekarne sn, Ålunda*. Liten tjocknackad stenyxa, fyrsidig med tväregg.

14,340. *Dalsland, Särna sn, Guttusjön*. Stenklubba med djupt inknackad ränna, jfr Rygh, *Norske Oldsager*, fig. 45. *Gåfva af jägmästare G. Esséen*.

14,341. *Frankrike*. En samling moderna förfalskningar efter förhistoriska flintredskap, köpta i Beauvaistrakten. *Gåfva af T. J. Arne*.

14,342. *Gotland, Lokrume ka*. Bildsten, upptagen ur Lokrume kyrkas golf. *Gåfva af församlingen*.

14,343. *Södermanland, Sotholms hd, Västerhanninge kyrka*.

Mässkärp (cingulum) af nettelduk (guldbroderadt), mässkärp, hvars öfvertyg (rödbrunnt siden) till större delen försvunnit (Strängnäsutställningen år 1910, nr 246 och 247).

14,344. *Gotland, Stora Karlsö*. Fynd från 1892 års undersökningar i *Stora Förvar, utförda af Hj. Stolpe*.

14,345. *Gotland, St. Karlsö*. Fynd från 1893 års undersökningar i *Stora Förvar, utförda af Hj. Stolpe*.

14,346. *Bohuslän, Tanums hd, Lurs sn och Vette hd, Skee sn*. Fynd från ett antal stenåldersboplatser. *Undersökningarna utförda år 1906 på Göteborgs och Bohusläns Fornminnesförenings bekostnad af O. Frödin och G. Hallström*.

14,347. *Öland, Slättbo hd, Köpings sn, Kolstad*. 30 hela och 4 bitar af brakteater (hvaraf 20 präglade för Knut Eriksson, 4 från Stralsund, 6 från Östersjöprovinserna), funna vid grushämtning i Borgholms stads stenbrott.

14,348. *Södermanland, Österrekarne hd, Hammarby kyrka*. Skåp (för kyrkokärl?), orneradt med ornament och bokstafsband, höjd 160 cm., bredd 72 cm. (Strängnäsutställningen 1910 nr 597).

14,349. *Skåne, Luggude hd, Ekeby sn, Hästmöllan*. Tunackad flintyxax som Sv. F. 20, funnen för 30 år sedan under uppodling i gammal hästhage.

14,350. *Södermanland, Västerrekarne hd, Tumbo sn, Nyäng*. Eggdel af skafthålsyxax. — *Lista sn, Berga*. Skafthålsyxax med hålet nära banen, skafthålsyxax. — *Västermo sn, Tofhulta*. Tunackad stenyxax. — *Värhulta, Aspgölen*. Mindre skafthålsyxax (med hålet nära banen), omborrad skafthålsyxax (rest af äldre hålet ses i banen). — *Motorp*. Eggdel af skafthålsyxax. — *Österrekarne hd, Ärila sn, Rinkesta*. Stenyxax af oval genomskärning (afsmalnande uppåt), skafthålsyxax.

14,351. *Nerike, Askers hd, Lännäs sn, St. Näset*. Tunackad stenyxax. — *Ristorp*. Liten skafthålsyxax. — *Asker sn, Mörby, "Blåsut"*. Fyrsidig tjockackad stenyxax. — *Sköllersta hd, Ekeby sn, Näfvesta*. Sten, möjligen utgörande bandedel till stenyxax. — *Fromesta*. Skafthålsyxax. — *Sköllersta sn, Käfvesta*. Stenyxax med oval genomskärning. — *Tarsta*. Skafthåls-

yx. — *Grimstens hd, Viby sn, Berga*. Eggdel af stor skafthålsyx. — *Bråntorp*. Eggdel af skafthålsyx. — (*Kumla hd?*), *Kumla* (sn och by?). Eggdel af skafthålsyx.

Södermanland, "Hågskäx". Banedelar af två skafthålsyxor.

Västergötland, Vadsbo hd, Elgarås sn, Björkkulla. Oborrad skafthålsyx.

14,352. *Dalsland, Sundals hd, Frändefors sn, Högen*. Skadad tjocknackad flintyx med något utsvängd egg. — *Stenshult*. Banedel af skafthålsyx. — *Rölanda*. Fragment af ovanligt bredt blad till flintdolk, stycke af skafthålsyx, halfklotformig sländtrissa.

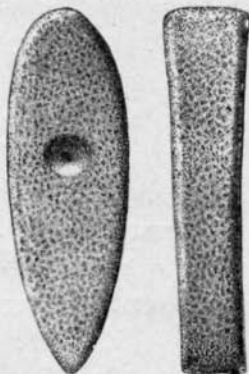

Fig. 17. $\frac{1}{3}$. (Inv. 14,353).

Västergötland, Åse hd, Näs sn, Frugård. Skaftet och närmaste delen af bladet till en dolk som *Sv. F. 57*, såg, oval skrapa, spån, kort dubbeleggad spånskrapa; allt af flinta; eggdel af skafthålsyx.

14,353. *Södermanland, Österrekarne hd, Husby sn, Älunda*. Eggdelsfragment af stor skafthålsyx. — *Ärila sn, Spånga*. Tunnackad stenyxa med sned egg. — *Västerrekarne hd, Gillberga sn, Biby*. Eggdel af skafthålsyx. — *Skrafsta*. Hälft af bryne(?) af svart stenart. — *Lista sn, Väsby*. Oborradt ämne till skafthålsyx. — *Åkerbo hd, Torpa sn*. Torpet *Trestången* under Torpunga. Oborradt ämne till skafthålsyx. — *Oppunda hd, Floda sn, Södra Granhed*. Fyrsidig tunnackad stenyxa. — *Villåttinge hd, Dunker sn, Nälen*. Fyrsidig tunnackad stenyxa, starkt afsmalnande mot nacken. — *Lilla Mellösa sn, Sörby*. Liten tjock tunnackad stenyxa med smala smalsidor, fyrsidig tunnackad stenyxa, skafthålsyx af glimmerskiffer (fig. 17), hålet påbörjad med koniska gropar från ömse håll.

14,354. *Uppland, Färentuna hd, Adelsö sn, Björkö*. Diverse fynd från "Svarta jorden".

14,355. *Skåne, Luggude hd, Kvistofta sn, Gantofta*. Liten tunnackad flintyx, tunnbladig tjocknackad flintyx (till-

huggen af större yxa, hvarifrån ena bredsidas slipning, i öfrigt oslipad), tre tjocknackade svagt håleggade flintyxor (ofullständigt slipade), tjocknackad stenyxa, bredt flintspån. — *Kvistofta by*. Två oslipade tjocknackade flintyxor med svag hålegg, f. 1 m. från hvarandra vid bethackning i mossjord. — *Rönnebergs hd, S:t Ibbs sn, Hven*, lägenheten *Fröjdenborg*, N. om Bäckvik. Tjocknackad stenyxa (eggändan bortslagen), järnyxa (troligen från medeltiden). *Okänd fyndort i Skåne*. Skifyxa af flinta.

14,356. *Södermanland, Villåttinge hd, Gryt sn, Jordans-torp*. Trindyxa, stenyxa med oval genomskärning (slagen, hufvudsakligen eggslipad), tjocknackad firsidig stenyxa (eggen afslagen). — *Daga hd, Ånhammar*, torpet *Vreta*. Firsidig tunnackad stenyxa, firsidig tjocknackad stenyxa med hålegg. — *Öllösa*. Stenyxa med oval genomskärning. — *Oppunda hd, Lerbo sn, Hessle, Tyrstorp*. Spetsnackad stenyxa med plankonvex genomskärning, spetsnackad stenyxa med oregelbunden genomskärning, bandedel af spetsnackad trindyxa, eggdel af firsidig tjocknackad stenyxa. — *Vikstorp* (under Lagmansö i Vadsbro sn). Firsidig tjocknackad stenyxa. — "Götbol" (Götteboda?). Oborrad svagt svängd skafthålsyxa. — *Blacksta sn, Kulsta*. Spetsnackad stenyxa med otydliga smalsidor.

14,357. *Skåne, Rönnebergs hd, S:t Ibbs sn, Hven*. Half dubbeleggad skafthålsyxa med påbörjad nytt hål. — *Luggude hd, Helsingborgs landsförslg, Sofiero*. Rundt om slagen flintyxa. — *Gåfva af H. K. H. Kronprinsen*.

14,358. *Skåne, Luggude hd, Fjärrestad sn och by, Västergården*. Spjutspets af flinta, jämbred och med bred bas, f. i gärdet, där gånggriften med fynden inv. 13,305 ligger. *Gåfva af patron L. Johnsson*.

14,359. *Skåne, Rönnebergs hd, S:t Ibbs sn, Hven*. Två ämnen till firsidiga tjocknackiga flintyxor (det ena svalladt), f. omedelbart N. om Bäckviks brygga, en skifskrapa af flinta med rundad egg, flera spån och skifvor af flinta (delvis retuscheerade och svallade), samt benstycken; f. på olika ställen utmed öns stränder. *Gåfva af fabrikör A. B. Palm*.

14,360. *Gotland, Visby*. Bildsten, f. i S:t Clemens kyrkoruin. Se *S:t Clemens kyrka* af Emil Ekhoff.

14,361. *Dalsland, Sundals hd, Ryrs sn, Högen*. Ämne till plan skafthålsyxå med ofullbordadt rörborradt hål, bandedel af skafthålsyxå, osymmetrisk flintsåg. — *Frändefors sn, Tveten*. Flintdolk med bredt tvåsidigt skaft, flintspån. — *Ekenäs*. Bandedel af skafthålsyxå med afrundade brottytor, eggdel af plan skafthålsyxå. — *Ris*. Liten tunn mejsel af skiffrig bergart (hufvudsakligen eggslipad), fyrsidig smalmejsel af sten (öfre delen afslagen). — *Brålanda sn, Rökila*. Udd af flintspjutspets eller dolk.

14,362. *Dalsland*. $\frac{1}{4}$ dukat för Adolf Fredrik 1755.

14,363. *Östergötland, Gullbergs hd, Ljungs sn*. Tunn flintyxå med spetsoval genomskärning, men med afslipade kanter. — *Vreta kloster sn*. Ena halfvan till en gjutform af glimmerskiffer för en bronshålkyxa. — *Aska hd, Hagebyberga sn*. Bandedelen af en mångkantig skafthålsyxå, afslagen i hålet. — *Dals (eller Aska) hd, Strå sn*. Smalmejsel af flinta som *Sv. F.* 30. — *Hanekinds hd, Skeda sn*. Båtförmig skafthålsyxå. — *Göstrings hd, Hogstads sn*. Spjutspets af brons med tunnamrade eggår (per. 1).

14,364. *Jämtland, Hammerdals sn, Strömnäs*. Lång spjutspets af kvartsit, f. i sandjord nära invid Långlingsån. Från samma plats härrör en "stenhammare" med inknackad ränna rundtom (se *Jämtlands läns Fornminnesförenings tidskrift*, III, sid. 188) samt tre flintskärfvor.

Småland, Västbo hd, Fennsjö sn, Kolhult. Halft flintspån. — *Unnaryd sn*. Retuscherad flintskärfva. — *Tannåker sn*. Halft flintspån, två flintskärfvor (den ena bränd), f. vid bron, som leder till Bolmsö; från samma plats härröra flera stenyxor af Limhamns typ eller rundt om slagna. — (*Östra hd, Alsheda sn?*) "Slättåkra". Flintspån. — *Uppvidinge hd, Nottbäcke sn, prästgården*. Tjockknackad eggbred flintyxå, stenyxa af oval genomskärning med tvär egg; båda f. vid stenspöckning i åker (enligt uppgift "tillsammans"). — *Granhults sn, Lyres-*

torp. Fynd inom en rubbad hållkista: bladformig pilspets med urnupen bas, brända benskärfvor. — *Konga hd, Tegnaby sn och by, Smedsgården*. Fynd från en rubbad hållkista å kullen Hasslö: flintdolk som *Sv. F. 57*, men skaffet pringladt endast å två kanter. — *Ljuder sn, Kråksjö*. Tjocknackad bredeggad flintyxa. — *Elmeboda sn, Yxnanäs Storegård*. Fynd från en rubbad hållkista: flintdolk som *Sv. F. 57* med alla fyra kanterna å skaffet pringlade (bladet slipadt å ömse sidor), fem flints-kärfvor, brända benflisor. — *Kinnevalds hd, Öjaby sn, Helgö*. Fynd vid tillfällig omröring af myllan i centrum af ett röse (15 m. i diam.) på södra sidan af vägen nära bron till fastlandet: brända benflisor och kol. — *Helgö (?)*. Flintdolk med smalt firsidigt skaft (udden saknas). — *Villan Solbacken*. Fragment af firsidig stenyxa. — *Öja sn*. Flintspån, f. strax söder om kyrkan. — *Os* (vid Mörrumsåns inflöde i Salen), södra åstranden: 125 smärre flints-kärfvor, hvaraf ett 20-tal delar af spån, flera brända. — *Näsudden* (vid stranden 500 m. N. om Os). Fynd från en boplats: trubbnackad trindyxa med rund egg, 2 skärfvor af slipade flintyxor (den ena firsidig), 5 skifskrapor, 7 andra mer retuscherade skärfvor, 6 spånor, flera fragment af dylika, några knutor, ett fragment af en knacksten, bitar af en liten rullsten samt öfver 200 små affallsstycken; allt af flinta, somliga af föremålen brända; några möjligen tillslagna skärfvor af hälleflinta och kvarts. Tre svallade flints-kärfvor (en bränd), f. vid sjöstranden strax N. om föregående. — *Vederslöfs sn*. Eggdel af stor tunnackad flintyxa. — *Urs-hults sn, Hunshult*. Eggdel af stenyxa med firsidig genomskärning och hålegg. — *Möllekulla*, gästgifvaregården. En bearbetad skifva och 6 affallsstycken af flinta, f. i trädgården ned emot Åsnen. — *Almundsryd sn*. Fynd från en boplats i åkern "Trutastua" nära kyrkan och invid Mörrumsån: fragment af slipad yxa, spånfil, 4 skrapor af skifvor och spån, omkr. 30 andra bearbetade stycken (däraf två med naggad sågegg), omkr. 60 hela eller halfva spån, 9 bitar af kärnor, ett fragment af en knacksten samt öfver 500 affallsstycken; allt af flinta,

somliga af föremålen brända. — *Vrigstad*. Fynd i en åker, där en hållkista funnits, strax ofvan bron öfver ån mellan Svartesjön och Åsnen: 3 aflånga skrapor, 2 spån (hvaraf det ena starkt kantstött) en skärfva; allt af flinta. — *Norraryd*. Fynd från en boplats 1 km. S. om stationen på södra sidan Hönshylte skans: en eller två borrar, 10 bearbetade skärfvor och spån, en liten konisk kärna samt flera knutor och öfver 150 andra affallsstycken; allt af flinta, en del föremål brända. — *Ljungholmen* i Mörumsån: 3 flintspån. — *Åsens strand*. Ett flintspån. — *Inlockehult*. Fynd från en boplats intill "Kupersgöla": 2 skrapor, 4 retuscherade stycken, 11 spånbitar, 6 stycken af kärnor eller knutor och 40 affallsstycken; allt af flinta; möjligen från annan plats å samma ägor härröra 3 skrapor, 6 bearbetade stycken, 2 bitar af kärnor samt 23 affallsstycken; allt af flinta. — *Granö*. Fynd från en boplats vid kvarnen nära ån: spånkrapa, 9 retuscherade spån och skärfvor, ett fragment af kärna, 2 knutor, 2 spån, bitar af 6 dylika samt 40 affallsstycken; allt af flinta. — *Olofsbol*. Tunnackad flintyxa, f. liggande på en jordfast sten 40 cm. under jordytan vid dikesgräfnig i en mossodling. — *Allbohd, Ör sn, Sänestorp*. Eggdel af skafthålsyxa. — *Aringsås sn, Fridhem*. Fynd från ett stort röse: 5 flintstycken (hvaraf 4 retuscherade), 3 små järnbitar, litet myrmalm, kol och trärester, brända ben, ett obrändt hornstycke, en strecktecknad tand, ett litet stycke agat(?). — *Västra Torsås, Ulfön*. En något bearbetad flintskärfva, f. i åker nära några (stenålders?)-grafvar. — *Virestads sn, Barkhult*. Tillfälliga fynd från en skadad hållkista: 6 skärfvor af flinta, 6 af kvarts. — *Sunnerbohd, Berga sn*, troligen från Lagaåns stränder: 2 spån och ett fragment af fyrsidig tunnackad yxa; allt af flinta. — *Angelstads sn*. Halft flintspån. — *Bolmstad*. Spånkrapa, spån, fyra skärfvor och två knutor af flinta från grusplatån strax N. om gården. — *Salevara*. Flintstycke. — *Bjarnarsjö*. Flintstycke. — *Odensjö sn*, "Gettersö"(?), vid Bolmens strand. Klumpig spånfil af flinta, slaget flintstycke. — *Lidhults sn*. Tre flintskärfvor från *Askakens* strand. — *Ljunga sn, Sommarsäte*

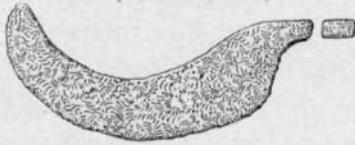
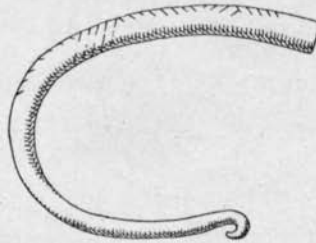
Linrotsgård. Eggdel af stenyxa med en otydligt angifven smalsida, ett något bearbetadt flintspån; funna vid odling på en mad. — *Västbo* eller *Sunnerbo hd.* Fynd från Bolmens stränder: 3 skärivor af fyrsidiga slipade yxor, skärfva från eggen af en slipad yxa (använd som knacksten), fragment af dolkblad (slipadt), fragment af tväreggad pilspets, tången till en pilspets som *Sv. F.* 65, omkr. 60 skrapor, spån, knutor och andra affallsstycken; allt af flinta.

Blekinge, Östra hd, Ramdala sn, Branhallatorpen. Fynd från en åker vid gränsen till Jämjö sn, 2 km. V. från Hallarum: flintspjutspets (brukad som eldsten), 6 skärivor af flinta, kvartsit och lerskiffer. — *Listers hd, Mjellby sn, Istaby.* Eggdel af plant fyrsidig stenyxa. — *Mörby.* Fynd från en boplats vid ett grustag på västra sidan vägen mot Sölfve och invid gränsen till Sölvesborgs sn: 4 stenyxor af Limhamnstyp, groft hugget yxämne, ämne till låg skafthålsyxa (delvis slipadt, utan hål), 7 slagna grönstenskärivor; af flinta: 2 borrar, spånknif som *Sv. F.* 67, tväreggad pilspets, 7 skif- eller spånkrapor, 3 knackstenar, 3 bearbetade skärivor, 7 spån, 8 knutor samt 24 affallsstycken; af kvarts: en skärfva med tydlig tånge (imiterande en flintspånpil), en bränd lerbit samt 76 skärivor af lerkärl, hvaraf många ornerade. — *Siretorp.* Fynd från en boplats: 4 flintskrapor, 56 skärivor af lerkärl (hvaraf flera ornerade) samt en del ben; från samma boplats härröra en del af grefve Chr. Rewentlow samlade fynd.

Skåne, Västra Göinge hd, Ignaberga sn. Lång fyrsidig tunnackad stenyxa. — *Häglinge sn, Sjöberga.* Fynd från en boplats å en kulle i mossen vid Sjöbergasjöns sydvästra vik: kärna, stycke af knuta, knacksten, 29 skärivor (hvaraf ett par brända), allt af flinta, kol; från närmaste Sjöbergagården: yxliknande sten. — *Villands hd, Åhus sn, Yngsjö.* Fynd från trakten omkring Helgaåns mynning: skärfva af slipad yxa, några tväreggade pilspetsar, skrapor samt omkr. 150 affallsstycken; allt af flinta, — "Yngsjötrakten". Bearbetadt flintspån. — *Furuboda.* Fynd från boplatsen i Lindormabacken: omkr. 100 tväreggade

pilspetsar, en bladformig med urnupen bas, 2 fragment af slipade yxor, 22 skrapor, omkr. 70 bearbetade skärfvor och spån, bit af knacksten samt en mängd affallsstycken; allt af flinta, åtskilliga föremål brända; — från en plats 200 m. nordligare: 185 affallsstycken af flinta, skärfvor af ett (järnålders-?) lerkärl. — *Gärds hd, Vidtsköfle sn, Grafö*. Spånskrapa af flinta. — *Degeberga sn, Hallands Väderö*. Pilspets som *Sv. F. 65*, spånpil, 7 spån (hvaraf ett bearbetadt), en knuta och 6 affallsstycken af flinta. — *Luggude hd, Brunnby sn*. Fynd från boplatsen vid *Kullens fyr*: större delen af en stenyxa af Limhamnstyp (med slipad egg), banedelar af 3 dylika utan slipning, en rullsten, 2 affallsstycken af sten; af flinta: spånpil, retuscherad skärfva och spån, kombinerad handtagskärna och skrapa, 7 spån och 6 affallsstycken. — *Mölle*. Fragment af trindyxa, banedel af trindyxa; f. vid torpen mellan Mölle och Kulla. — *Frosta och Onsjö hdr*. Fynd från boplatsen vid *Ringsjöns utlopp*: eggdel af stenyxa(?), 3 bearbetade stenar, knacksten af kvartsit; af flinta: 21 hela eller fragment af skrapor, en tvåreggad pilspets, 3 knackstenar samt omkr. 280 kärnor, handtagskärnor, spån och affallsstycken; 2 benskärfvor, emalj af djurtand. — *Harjagers hd, Löddköpinge sn, Löddesborg*. Fynd från boplats I: en skifskrapa samt 10 delvis bearbetade stycken af flinta. — *Torna hd, Nöbbelöfs sn och by*. Banedel af tunnackad fyrsidig flintyxa, tjocknackad flintyxa; enligt uppgift funna vid gräfning i den s. k. Ingeborgshögen. — *Färs hd, Vombs sn, Klanghult*. Fynd från boplats: ovanligt liten skifyxa(?), två tvåreggade pilspetsar, 7 skrapor, 9 bearbetade stycken, 5 som knackstenar använda stycken, 3 knutor och omkr. 150 spån och affallsstycken; allt af flinta; 6 lerkärlskärfvor, 3 små brända benflisor. — *Malmö stads område*. Fynd vid gatugräfning mellan Fridhem och Sånnekulle: järnskära med tånge (*fig 18*), järnbeslag, delar af skelett. — *Oxie hd, Hyllie sn*. Fynd från Beleshögen vid landsvägen från Limhamn i gränsen till Malmö område: i högens midt (1,8 m. djupt) kranium af människa; högre upp: ett spån, 3 skrapor

och 2 bearbetade stycken af flinta, järndubb, spik och sporrskifva, medeltida stengodsskärfva, djurben och människotand; i fyllningen hittades en mängd flintaffall samt en klumpig grönstensyx (se inv. 11,771). — *Sibbarp*. Skelettrest, funna i Järavallen. — *Svanetorp*. Ämne till tjocknackad flintyx. — *Skytts hd, Rengs sn, Kämpinge*. En skrapa och ett spån af flinta, ett par lerkärlsskärfvor; funna i ytan af den öfverplöjda "Hyllehögen". — Fynd från högsta litorinavallen 2-300 m. V. om villan *Grantorpet*: omkr. 200 starkt svallade flintstycken (däraf många spån och flera med bearbetning), 1 skrapa, 1 borr.

Fig. 18. $\frac{1}{2}$. (Inv. 14,364).Fig. 19. $\frac{2}{3}$. (Inv. 14,366).

— *Vemmenhögs hd, Skurups sn, Hylteberga*. Ben, delar af hjorthorn, kol från platsen för fyndet af benspetsen inv. 14,053. — *Herrestads hd?*, trakten omkring Ystad: flintmejsel med hålegg som *Sv. F.* 31. Föremålen samlade delvis vid undersökningar af folkskoleinspektören *K. Kjellmark*.

14,365. *Uppland, Simtuna hd, Simtuna sn, Albäck*. Ett groft lerkärl samt några klumpar, innehållande förutom kol ock brända ben följande genom rost och erg hopkittade föremål: dubbelskalig oval spännbuckla, närmast som *Sv. F.* 556, rundt spänne som *Sv. F.* 579, hängsmycke, nära likt *Sv. F.* 596, allt af brons; en grof kedja af järn; fyndet gjordt i en grusskärning på samma ställe som inv. 12,437 m. fl.

14,366. *Småland, S. Möre hd, Hossmo sn*. Trindyxa med afsats för skaftet (jfr *Sv. F.* 16), tunnbladig stenyxa med otydliga smalsidor.

Öland, Runstens hd, Runstens sn, Dystad. Skaftålsyx.

— *Långlöt sn.* Half brons Halsring (*fig. 19*) (f. i ett stenrör), rund ornerad bronskifva (*fig. 20*).

14,367. *Dalsland, Sundals hd, Frändefors sn, Löfvenäs.* Flintsåg, bandedel af skafthålsyx. — *Årberg.* Två flintsågar, enligt uppgift funna tillsammans 30 cm. djupt i grustag. — *Derrenäs.* Fragment af flintdolk med kvadratisk skaft. — *Forssane.* Flintspån. — *Stenshult.* Fragment af skafthålsyx.

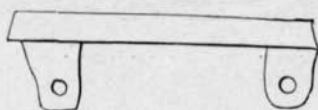

Fig. 20. 1/1. (Inv. 14,366).

gestads sn, S. Timmervik. Dolk af flinta med kort tvåsidigt skaft, dylik med skaft af rombisk genomskärning, stenyxa af oval genomskärning. — *N. Timmervik.* Blad till flintdolk. — *“Rönäs”.* Fragment af slipsten med en föga konkav slipyta.

14,368—69. *Öland, Möckleby hd, Gårdby sn, Gårdby n:r 7.* Två dubbelskaliga ovala spännbucklor som *Sv. F. 551* (förgyllda), ett ringspänne, en sölja med rembeslag, ett pincettformadt remändbeslag af dubbelt vikt bleck, allt af brons; ett rundt

spänne af förgylld brons (*fig. 21*) med bevarad järnnål å baksidan, 2 brynstenar, hvaraf den ena genomborrad; allt f. under en större sten.

14,370. *Ryssland.* Betalningsplatta (grivna) af silfver, af Kiew-typ.

14,371. *Södermanland, Västerrekarne hd, Fors sn, Kälby.* Tunn yxa af skiffer med afrundade kanter och hålegg. — *Gillberga sn, Hyndevad.* Tjocknackad stenyxa, tväreggad. — *Oppunda hd, V. Vingåkers sn, Åsen.* Spetsoval eldslagningssten, f. vid marknadsplatsen. — *Floda sn, Hällefors bruk, “Abinatorp”.* Lång spetsnackad trindyxa, stenyxa med oval genomskärning. — *Sköldinge sn, Fimta.* Fyrsidig stenyxa med smal något tvär egg. — *Lerbo sn, Ändebol.* Fyrsidig stenyxa med spetsoval genomskärning, tunnackad stenyxa med god slipning och slagmärken. — *St. Malms sn, Eriksberg.* Stenyxa

med groft tillslagen öfverdel, slipad egg. — *Bettna sn, Löta*. Liten fyrsidig tunnackad stenyxa. — *Villåttinge hd, Gryts sn, Jordanstorp*. Finslipad smalmejsel med svag hålegg, af mörk stenart. — *Forsa sn, Skedevi*. Fyrsidig tjockackad stenyxa med svag hålegg, mörk. — *Forsnäs*. Yxa af skiffer med spetsig nacke och djup hålegg, fyrsidig och tjockackad stenyxa med skadad hålegg, flintskifva med skrapegg. — *Öfverjärna sn, Kallfors, torpet Vacka*. Trindyxa med trubbig nacke. — *Röne hd, Lästringe sn, Gärdesta*. Eggdel af skaft-hålsyxa. — *Åkerbo hd, Torpa sn*. Yxa (bildad af en grönstensflisa) med väl slipad egg, f. i en grushög.

Nerike, Glanshammarshd, Götlunda sn, Hasta. Fyrsidig tjockackad smalmejsel af flinta med hålegg.

14,372. *Gotland, Fårö (sn), Gåsmora*. Tre halva brons-tackor.

Fig. 21. 1/1. (Inv. 14,368).

14,373. *Södermanland, Oppunda hd, V. Vingåkers sn*. Två trindyxor, 2 stenyxor med oval genomskärning, en dylik med smalsidor, en naturbildning eller ojämnt formad stenyxa.

14,374. *Helsingland, Jättendals sn, Elfsta*. Oval spännbuckla af brons (fig. 22), förgylld och försilfrad, f. jämte en snarlik en fot under jordytan vid gräfning i potatisland. — *Tuna sn, Måsta*. Likarmadt bronspänne (fig. 23), söljeram af brons (fig. 24), f. troligen i samma grafhög. Föremålen förvärfvade genom byte med *Helsinglands fornminnessällskap*.

14,375. *Helsingland, Tuna sn*. Harpunspets af ben (fig. 25) funnen 6 fot under ytan vid utdikning af V. Bosjön. — *Ilsbo sn*. Kalk och patén af tenn, 1200-talet, uppgräfd a kyrkogården 1849. *Deponerade af Helsinglands fornminnessällskap*.

14,376. *Gotland, Stenkyrka sn, Bjers*. 144 angelsaksiska *Fornvännen* 1911.

mynt, 2 efterbildningar af dylika, 2 irländska, 9 danska, 493 tyska, 6 arabiska och 1 byzantinskt mynt, 77 obestämbara myntbitar, en tacka, bit af dylik, 8 trinda tenar, hoprullad tvåtrådig snodd, brottstycken af smycken, hvaraf 2 med stämpelorning och 4 med filigranorning; allt af silfver,

Fig. 22. $\frac{2}{3}$. (Inv. 14,374).

859,64 gr.; funnet 1,5 fot under jordytan i gammal åker, inneslutet i en träask. Jfr inv. 14,487.

14,377. *Gotland, Näs sn, Rangsarfve*. 53 + 1 arabiska mynt jämte 2 plansar; allt af silfver, 171,45 gr.; funnet vid nyodling under en mindre sten.

14,378. *Gotland, Vamblingbo sn, Kvarna*. Tjockknackad stenyxa med tväregg.

14,379. *Gotland, Othems sn, Barshaga*. Femkufiska mynt, 64 angelsaksiska, 6 efterbildningar af dylika, 51 tyska och 1 byzantinskt mynt, 6 plansar, af 3 tenar snodd armring med knut som å *Sv. F. 610*, armring (*fig. 26*), 2 fingerringar

med stämpelorning som *Sv. F. 619*, stycken af hoprullad tretrådig snodd, fragment af filigranbeläggningen till kupigt spänne ung. som *Sv. F. 582*; allt af silfver, 413 gr.

14,380. *Bohuslän, Lane hd, Ryrs sn, Kyrkbyn*. Två sågar af flinta. — *Hogane*. Flintdolk med bredt rombiskt skaft (större delen af bladet saknas). — *Röd*. Del af flintsåg, halft flintspån, stenyxa af plankonvex genomskärning med hålegg. — *Rödsbuane*. Tunnackad stenyxa. — *Suröd*. Skaftålsyxa, sandstensblock med en triangulär slipyta. — *Bäfvö sn, Bräcke*. Knacksten och affallsstycke af flinta, tväreggad trindyxa, 2 slagna stenar samt 5 obestämbara stycken af grönsten.

14,381. *Södermanland, Västerrekarne hd, Öja sn, St. Sundby, torpet Löfåsen.* (S. om sundet i skogen). Trindyxa. — *Oppunda hd, Julita sn, Råmbol.* Stenyxa af oval genomskärning med slagmärken. — *Gimmersta, Boda.* Eggdel af lång fyrsidig stenyxa med smala smalsidor och slagmärken. — *Berga.* Fyrsidig tunnackad stenyxa. — *Västra Vingåker sn, Vännevad.* Skaft-hålsyxa. — *Floda sn, Fjällskäfte.* Spetsnackad stenyxa med oval genomskärning, funnen i skogsmark "i väster". — *St. Malms sn, Kvarntorp.* Trindyxa, eggfragment af fyrsidig stenyxa. — *Tybble soldattorp.* Stenyxa af oval genomskärning med slagmärken. — *Laggarhult.* Stenyxa med oval genomskärning. — *Stensjö.* Stenyxa af spetsoval genomskärning, fyrsidig och spetsnackad stenyxa, eggdel af fyrsidig stenyxa (tjocknackad). — *Bettna sn, Broby.* Trindyxa. — *Jönåkers hd, Nykyrka sn, Vrena krog.* Fyrsidig tjocknackad stenyxa med svag hålegg. — *Villåttinge hd, Flens sn, Stenhammar.* Tunn fyrsidig stenyxa med tväregg, eggdel af fyrsidig stenyxa. — *Rönö hd, Runtuna sn, Åkra.* Skaft-hålsyxa med ryggad öfversida.

14,382. *Östergötland, Motala.* Ringspanne af silfver som *fig. 199* i *Fv.* 1908, sid. 305, funnet i strömmen vid Motala pappersbruk.

14,383. *Öland, Algutsrums hd, Toroslunda sn, Täfvälsrum.* Mindre fyrsidig flintyxa, mest slipad vid eggen. — *Slättbo hd, Högsrums sn.* Spjutspets af flinta med tånge.

Småland, Södra Møre hd, Hossmo sn. Stor fyrsidig tjocknackad flintyxa med hålegg.

14,384. *Uppland, Erlinghundra hd, Haga sn, Heljesta.* Fingerring af kopparlegering, inskrift: MARIAMARIA

Fig. 23. 1/1.
(Inv. 14,374).

14,385. *Nerike, Kumla hd, sn och by*. Fyrsidig tunnackad stenyxa, f. i grustaget vid södra ändan af byn.

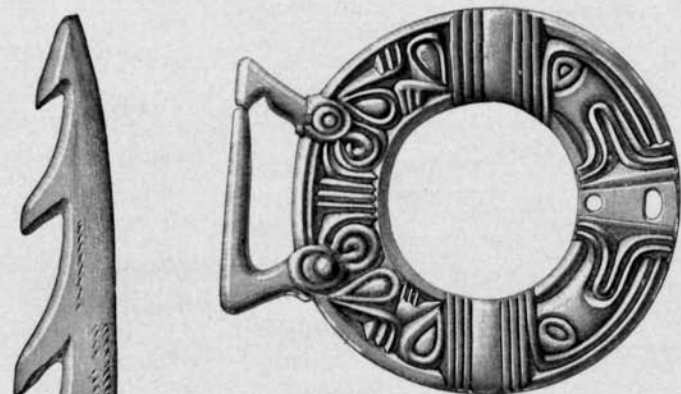

Fig. 24. $\frac{1}{1}$. (Inv. 14,374).

Fig. 26. $\frac{1}{1}$. (Inv. 14,379).

Fig. 25. $\frac{1}{2}$.
(Inv. 14,375).

14,386. *Södermanland, Oppunda hd, Julita sn, Fogelsta, "Rötjärn"*. Tunn spetsnackad yxa af glimmerskiffer, banedel af trindyxa med spetsig nacke, eggdel af fyrsidig tunnackad stenyxa. — *Flo-da sn, Kvarnstugan*. Fyrsidig tunnackad stenyxa, banehälften af en dylik, f. tillsammans i sandjord. — *Nordankärr*. Banefragment af fyrsidig tunnackad stenyxa. — *Sköldinge sn, Räcklunda*. Ojämnt slagen stenyxa med finslipad egg. — *Västra Vingåker sn, Heden*. Fyrsidig stenyxa af den tunnackade typen. — *Östra Vingåker, Barksäter, torpet Källtorp*. Fyrsidig tunnackad stenyxa. — *Lebro*

sn, Heby. Spetsnackad stenyxa med oval genomskärning.

— Husby sn, Tärnö. Fyrsidig tjocknackad flintyxa, liten. — Öksund. Fyrsidig, tjocknackad stenyxa med tväregg. — Villåttinge hd, Hyltinge sn, Kambol. Fyrsidig tunnackad stenyxa. — Gryt sn, Högtorp. Fyrsidig, tunnackad stenyxa. — Jönåkers hd, Stigtomta sn, prästgården. Fyrsidig tunnackad stenyxa.

Västergötland, Vadsbo hd, Hofva sn. Fyrsidig tjocknackad flintyxa.

14,387. Stockholm. Fyrsidig tjocknackad flintyxa med hålegg, f. i trädgårdsjord i hörnet af Timmermans- och Krukmakaregatorna.

14,388. Gotland, Bäls sn, Gane. En Hadriani denar.

14,389. Uppland, Lagunda hd, Nysätra sn, Ålopppe. Fynd från undersökningar å stenåldersboplatsen vid Norrskog, utförda sommaren 1911 af O. Almgren, S. Lindqvist och E. Olsson.

14,390. Uppland, Lagunda hd, Nysätra sn, Ålopppe. Plan fyrsidig tväreggad stenyxa, f. i åker strax

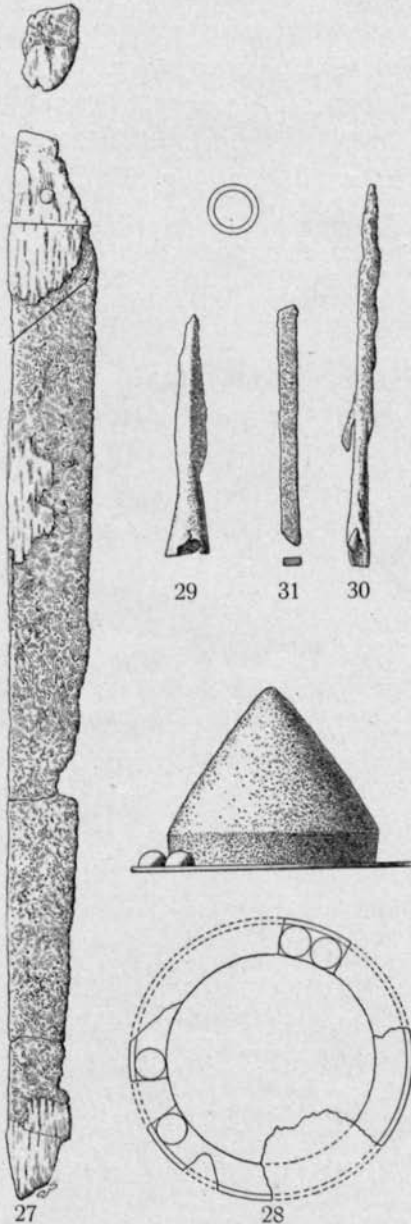

Fig. 27—31. $\frac{1}{4}$. (Inv. 14,391).

Ö. om boplatsen vid Norrskog; mångkantig slipsten af kvartsit, f. vid det forna torpet Funkbo.

14,391. *Östergötland, Vifolka hd, Västerlösa sn, Spärringe*. Sönderrostadt eneggadt järnsvärd, (fig. 27), konisk sköldbuckla (fig. 28) af järn med halfsferiska bronsklädda nitar, 2 spjutspetsar af järn (fig. 29, 30) (hvaraf den ena med hullingar), en järnten (fig. 31), fragment af remändbeslag af brons, finger-ring af blekt guld; allt f. tillsammans på omkr. 1 m:s djup, utan spår af ben, vid grustäkt i åskulle. (Jfr inv. 14,553).

Fig. 32. 1/1.

Fig. 33. 1/1.

(Inv. 14,392).

14,392. *Västergötland, Kinnefjerdings hd, Säfvare sn, Grumpan*. Tre brakteater (fig. 32, 33), hvaraf en med runor (fig. 32), och 2 spirallagda tenar af guld, 2 förgyllda, rikt ornerade knäppebeslag (fig. 34, 35) af brons, 4 röda, 1 gul och 1 hvit pärla af glasfluss; allt f. 20 cm. under jordytan efter plöjning på slättmark, "inlagdt i litet rödaktig jord, omslutet af en hinna, som förintades under torkningen". *Gåfva af herr Aug. Friberg, Skara.*¹

14,393. *Gotland, Vallstena sn, Allekvia*. Stor oborrad skafthålsyx med ryggad öfversida.

14,394. *Gotland, Linde sn, Amlings*. Tutulus af brons, lik *Sv. F.* 180, ståndaren bortbruten.

14,395. *Gotland, Hafdhems sn, Hästlunds*. Halsring af brons som *Sv. F.* 227 med tre gånger omkastad vridning.

14,396. *Gotland, Lokrume sn, Hammars*. Armring (fig.

¹ Som ett uttryck af tacksamhet för denna ej mindre vetenskapligt än materiellt värdefulla gåfva har Akademien tilldelat gifvaren sin medalj i silfver.

36) samt 213 + 68 arabiska mynt; allt af silfver, 783,7 gr., samt en skärfva af ett lerkärl; silfret låg i ett lerkärl under en sten af en mansbördas storlek.

14,397. *Gotland, Stenkyrka sn. St. Bjers.* 26 + 4 tyska mynt från 1000-talet.

14,398. *Skåne, Oxie hd, Sallerups sn.* Skaftålsyxå med hålet antydt genom en grund grop.

Fig. 34. 1/i. (Inv. 14,392).

Fig. 35. 1/i. (Inv. 14,392).

14,399. *Stockholm.* 17 mynt från nyare tid, f. vid grundgräfningar i Stockholm.

14,400. *Öland, Algutsrums hd, Torslunda sn, Ölands skogsby.* Vacker skaftålsyxå af dioritporfyr (fig. 37), ena bredsida ryggad, den andra svagt konvex.

14,401. *Västergötland, Redvägs eller Frökinds hd, Smula sn.* Tjocknackad flintyxå med tväregg. — "Vartofta". Flintdolk med smalt klumpigt skaft. — *Barne hd, Longs sn, Håkantorps.* Fyrsidig tjocknackad flintyxå. — *Gudhems hd, Dala sn.* Fyrsidig tunnackad flintyxå.

14,402. *Småland, Konga hd, Tingsås sn, Betesmåla.* Tjocknackad, svagt håleddad flintyxå. — *Väckelsångs sn, Kvarna-*

måla. Afrundadt fyrsidig flintyxa med hålegg (den tjocka nacken har en kullrig knackstensyta), stenyxa med oval genomskärning.

14,403. *Norrbottnen, Pajala sn och by*. Lång yxa af skiffrig bergart med afrundadt fyrsidig genomskärning och hålegg, f. vid gården 2 km. N. om kyrkan.

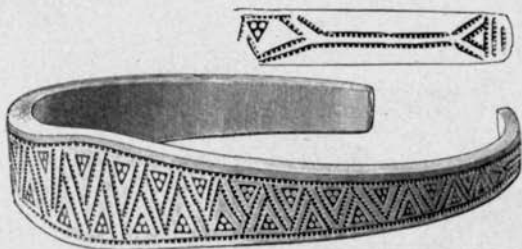

Fig. 36. 1/i. (Inv. 14,396).

14,404. *Dalsland, Sundals hd, Frändefors sn, Snappstakan*. Fyrsidig tjocknackad flintyxa (oslipad), 2 sågar af flinta (den ena osymmetrisk och med konkav egg, den andra med konvex egg), flintdolk med jämbredt, pringladt skaft af tresidig genomskärning.

Fig. 37. 1/3. (Inv. 14,400).

— *Brasmeryr*. Liten fyrsidig tjocknackad flintyxa (bränd), skifskrapa af flinta. — *Toresbo*. Skaftålsyxa.

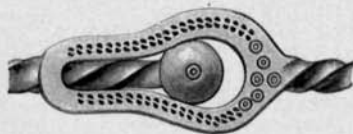

Fig. 38. 1/i. (Inv. 14,405).

— *Elmeryr*. Eggdel af skaftålsyxa.

Bohuslän, Lane hd, Ryr sn, Köperöd. Flintsåg med konkav egg, skifskrapa af flinta. — *Sifversbo*. Skaftålsyxa.

14,405. *Öland, Slättbo hd, Alböke sn, Istad*. Halsring af guld, bildad af en jämntjock, oafbrutet vriden ten, med knäppearordning, 100,8 gr. (fig. 38).

14,406. *Uppland, Sjuhundra hd, Rö sn*. Metkrok af ben utan hulling, med hål för bindning, f. i en liten för omkr. 30 år sedan urtappad sjö "Stora Hjälmaren", enligt uppgift alldeles invid en båt, gjord af en ürhålkad trädstam.

14,407. *Småland, Tunaläns hd, Misterhults sn, Snarås.* Två simpla skafthålsyxor (brända), f. i en brandtomt.

14,408. *Västergötland, Vartofta hd, Hångsdala sn och by, Kronogården.* Fingerring af guld (27,85 gr.) nära lik *Sv. F.* 356.

14,409. *Södermanland, Sotholms hd, Västerhanninge sn, Hemfosa.* Spetsnackad trindyxa. — *Sorunda sn, Löftorp.* Banedelarna af 2 stenyxor med oval genomskärning.

14,410. *Södermanland, Öknebo hd, Turinge sn, Stensättra.* Sempel skafthålsyxa. — *Österrekarne hd, Stenkvista sn, Kjälbro.* Pilspets af järn (etnograficum?), enligt uppgift f. 1898 under en stor sten på ett berg. — *Näshulta sn, Nytorp.* Spetsnackad trindyxa, tunn tjocknackad stenyxa med hålegg. — "*Nyberga*". Spetsnackad trindyxa, trindyxa med groft slagen öfverdel, banedel af trubbnackad trindyxa, lång stenyxa med oval genomskärning. — *Daga hd, Gåsinge sn, Källtorp.* Stenyxa med oval genomskärning, trubbnackad trindyxa med bortslagen egg, eggstycke af stenyxa med oval genomskärning. — *Oppunda hd, Floda sn, Hökhult.* Spetsnackad stenyxa med oval genomskärning. — "*Östdal*" (Ödesdal?). Blad till flintdolk (med retuscherad brottyta), kort eggdel af skafthålsyxa, tunn spetsnackad ofullständigt slipad yxa af grön skiffer med rundad egg, midtdel af stor fyrsidig tunnackad stenyxa. — *Kvarnstugan.* Lång spetsnackad trindyxa. — *Sköldinge sn, Sjögetorp.* Tjocknackad stenyxa med hålegg, eggdel af stenyxa med otydligt markerade smalsidor. — *Lerbo sn, Hessle.* Tunnackad stenyxa med slagmärken. — *Bjurstorp.* Stenyxa med oval genomskärning. — *Vadsbro sn, Torp.* Stenyxa med oval genomskärning, starkt afsmalnande mot banen. — *Veckla.* Eggända af stenyxa med oval genomskärning.

Okänd fyndort. Stenyxa med oval genomskärning, afsmalnande mot banen.

14,411. *Jämtland, Ragunda sn, Dövikén.* Tjocknackad stenyxa med ojämnt fyrsidig genomskärning och hålig egg, ofullständigt slipad. — *Hammarstrand.* Platt skafthålsyxa med bred afslutning i st. f. egg (klubba). — *Håsjö sn, Östra Öfsjö.* Fyrsi-

dig tjocknackad stenyxa. — *Fors sn, Österåsen*. Eggdel af skafthålsyxa. — *Utane*. Spetsnackad trindyxa. — *Hällesjö sn, Ansjö*. Fyrsidig tjocknackad stenyxa med svagt hålad tväregg.

Ångermanland, Långsele sn, Näs. Fyrsidig tjocknackad stenyxa. — *Flo*. Spetsnackad trindyxa. — *Nora sn, Östaned*. Tjocknackad stenyxa med tväregg. — *Högsjö sn, Vålånger*. Tunn stenyxa med en tydlig smalsida, afsmalnande mot banen, tväreggad. — *Säbrå sn, Öster Själand*. Sempel skafthålsyxa. — *Näs*. Bågspanne af brons (*fig. 39*), f. i en grafhög.

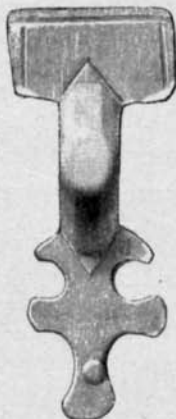

Fig. 39. 1/1.
(Inv. 14,411).

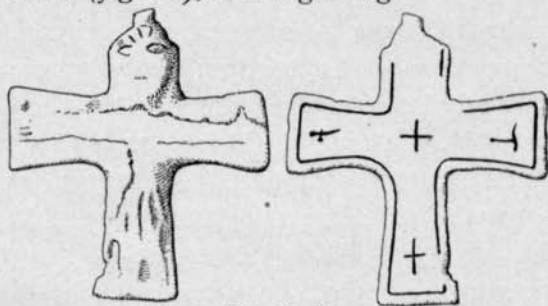

Fig. 40. 2/3.
(Inv. 14,411).

Medelpad, Indalsliden sn, Sillre. Fyrsidig tunnackad stenyxa med slagmärken. — *Holms sn, Österström*. Spetsnackad trindyxa. — *Fagervik*. Starkt vittrad simpel skafthålsyxa. — *Indals sn, Indal*. 4+1 mynt från Aethelred II, två tyska mynt samt en plans; allt af silfver. — *Högsjö*. Fyrsidig stenyxa af tunnackade typen. — *Borgsjö sn, Magdbyn*. Spetsnackad trindyxa. — *Torps sn, Flata*. Liten tunnackad fyrsidig stenyxa.

Gestrikland, Järbo sn, Kungsfors. Flintdolk med skaft af kvadratisk genomskäring och starkt uppslipadt blad. — *Ytterbyn*. Liten spetsnackad yxa med oval genomskäring.

Uppland, Håbo hd, Tibble sn. Vacker smalmejsel af flinta med afrundadt fyrsidig genomskäring och hålig egg. — *Sigtuna*. Krucifix (*fig. 40*) (tidig medeltid) af brons, starkt frätt. (Jfr *fig. 132*, sid. 288, *Fv. 1907*), Karl XI:s 8-mark i silfver 1694.

14,412. *Gestrikland, Ofvansjö sn, Åttersta*. Starkt vitt-rad stenyxa, troligen med oval genomskärning, f. vid foten af Häckenberget.

14,413. *Uppland, Sjuhundra hd, Fastena sn, Grindstorp*. Liten holkyxa af brons (*fig. 41*) med ögla.

14,414. *Västergötland, Gudhems hd, Falköpings lands-*

Fig. 41. 1/2. (Inv. 14,413).

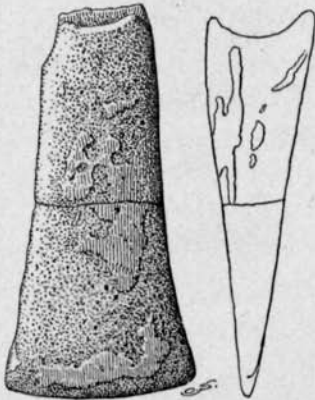

Fig. 42. 1/2. (Inv. 14,414).

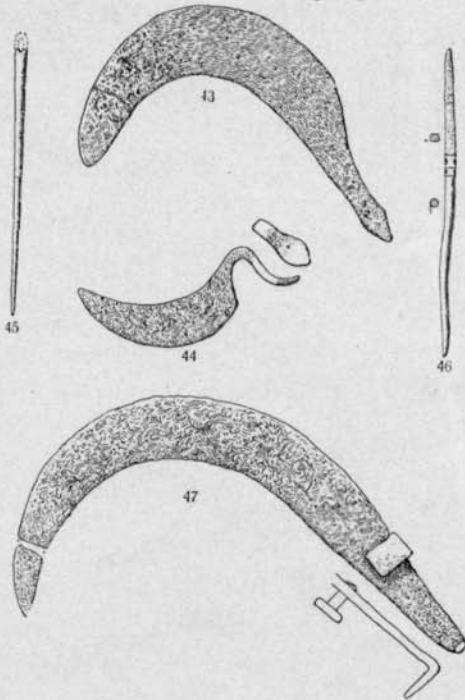

Fig. 43—47. 1/3. (Inv. 14,415).

församling, Rantensgård. Nedre hälften af en bronsyxa med hål (*fig. 42*).

14,415. *Västergötland, Skånings hd, Saleby sn och by, Rasagården*. A. Fynd från brandgropsgraffält vid utkörsvägen från gården. (Jfr inv. 13,010 och 13,178): — 1. Stort lerkärl med svängd vägg, innehållande brända ben samt af järn: en skära (*fig. 43*), en knif (*fig. 44*), en nål med ögla (*fig. 45*) och en pryl, (*fig. 46*). — 2. Mindre lerkärl. — 3. Skära af järn med omböjd tångeända och en nit (*fig. 47*), f. i ett ej tillvara-

taget lerkärl. *Gåfva af hemmansägaren Nils Larsson.* — 4. Bred hartstätning till spånask, hvarinom brända ben samt af järn: skära med 2 nitar (*fig. 48*), krummknif (*fig. 49*) och

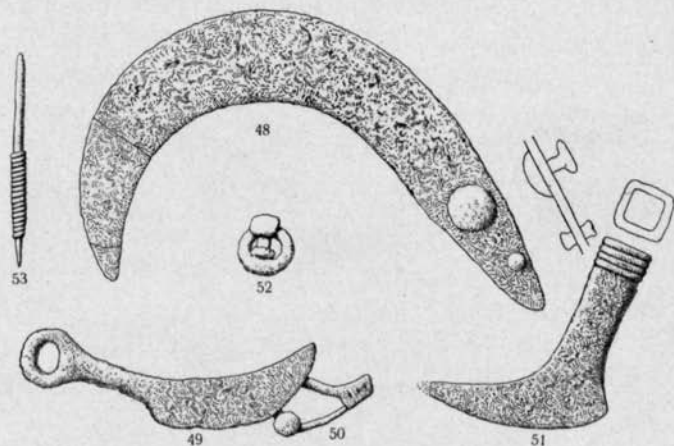

Fig. 48—53. $\frac{1}{3}$. (Inv. 14,415).

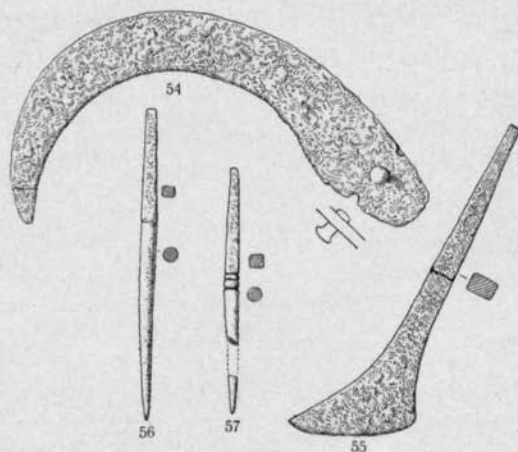
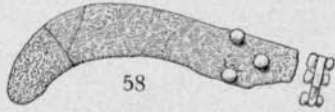

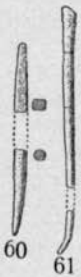
Fig. 54—57. $\frac{1}{3}$. (Inv. 14,415).

sen la-Tène fibula (*fig. 50*), knif med holk (*fig. 51*), ring med nit (*fig. 52*), syl, nedom tängedelen omlindad med bronstråd (*fig. 53*). — B. Fynd i allm. landsvägen omkr. 200 m. N. om föregående brandgropar: — 5. Ett fåtal brända ben; af järn:

skära med en nit (fig. 54), knif (fig. 55), 2 sylar (fig. 56, 57), den ena ofullständig. — 6. Delar af hartstätning till spånask, hvarinom brända ben och en skära af järn med tre nitar (fig. 58).—7. Hartstätning till spånask, hvarinom skära med 2 nitar (fig. 59) samt fragment af syl (fig. 60) och nål (?) af järn (fig. 61). 4—7 f. vid undersökning utförd af amanuensen S. Lindqvist.

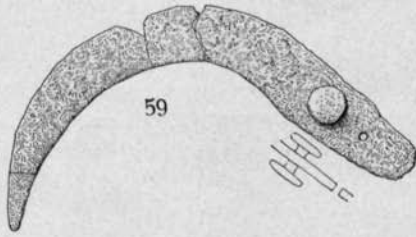

58

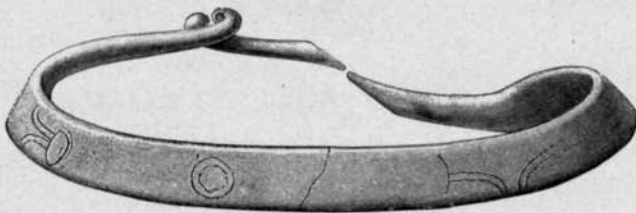

60

61

59

Fig. 58—61. $\frac{1}{3}$. (Inv. 14,415).Fig. 62. $\frac{1}{1}$. (Inv. 14,416).Fig. 63. $\frac{1}{1}$. (Inv. 14,416).Fig. 64. $\frac{1}{2}$. (Inv. 14,420).

14,416. *Västergötland, Skånings hd, Saleby sn och by, Rasagården*. Tveggdadt järnsvärd, tre bronsknappar (fig. 62, 63) (hvaraf två förgyllda), fragment af en rund kupig brons-skålla med en nit; allt från fästet till svärdet.

14,417. *Nerike, Glanshammars hd, Götlunda sn, Frötuna*. Fynd å 2 stenåldersboplatser vid *Körartorpet* från undersökning, utförd år 1911 af S. Lindqvist.

14,418. *Uppland, Bro och Vätö skplg, Vätö sn, torpet Högholmen* (å en ö strax V. om Häknäs brygga). Ringspänne af brons som Sv. F. 592.

14,419. *Gotland, Alskogs sn, Nyåker.* Flintdolk.

14,420. *Gotland, Vamblingbo sn (?)*. Halsring af brons (fig. 64).

14,421. *Bohuslän, Vätte hd, Skee sn, Hjlemsberg.* Klinga till bronsdolk (närmast som *Sv. F. 170*) ryggad, oornerad med 5 urskärningar för nitar, f. i ett grafröse. — *Ö. Högstad.* Mandelformigt redskap af flinta med på ena sidan kvarsittande kritskorpa (f. i åker å ännu ej undersökt boplats), blad af flintdolk. — *Sparrebäck.*

Två sågar, spån med skrapegg, pilspets som *Sv. F. 65*, några skärfvor, hvaribland en afslipad yxa; allt

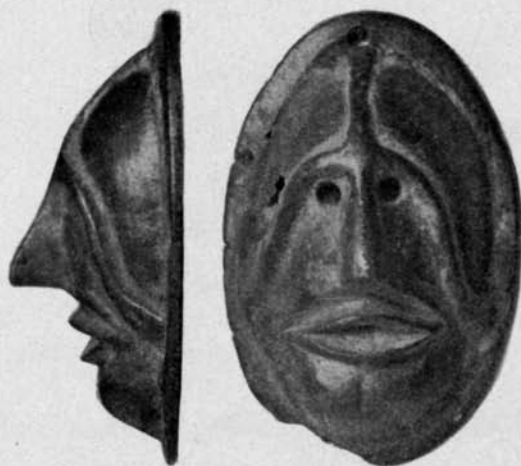

Fig. 66. $\frac{2}{3}$ s. (Inv. 14,428).

Fig. 65. $\frac{1}{3}$ s. (Inv. 14,422).

af flinta, f. vid dikesgräfnig. — *Spoltorp.* Eggdel af skafthålsyxa. — *Bokenäs hd, Högås sn, Halleröd.* Stenyxa med smalsidor.

14,422. *Uppland, Vallentuna hd, Össebygarns sn, Sätrolund.* Mångkantig miniatyryxa af sten (fig. 65), 9,25 cm. lång.

14,423. *Västergötland, Gudhems hd, Torbjörnstorps sn, Backabo.* Fyrsidig håleggad smalmejsel af flinta.

14,424. *Södermanland, Oppunda hd, Österåkers sn, Berga.* Stenyxa med oval genomsärning, två stenyxor med fyrsidig genomsärning, snarast tunnackade. — *Västra Vingåkers sn, Säfstaholm.* Fyrsidig, tjocknackad flintyxa med hålegg. — *Kulltorp.* Stenyxa med oval genomsärning. — *Sjöholmsmark.* Skafthålsyxa af vanlig form. — *Floda sn, "Östdal."* (Ödesdal?). Eggdel af skafthålsyxa med spår af från ömse sidor påbörjadt hål, gropformigt.

Nerike, Sköllersta hd och sn, Kalsta. Tjocknackad bred-eggad flintyx, f. i ett stenröse å rullstensåsen. — *Askers hd, och sn, Talby.* Skafthålsyx af vanlig form. — *Lennäs sn, Dimbo.* Smal skafthålsyx med fyrsidig genomskärning, f. vid lågvatten å Hjälmarens strand.

14,425. *Gotland, Fardhems sn, Sandarfve.* Järnyxa som *Sv. F. 263*, eggdelsfragment af dylik.

14,426. *Stockholm.* Knifskäft af trä, orneradt, f. å tomten *Ynglingagatan 13.*

14,427. *Gotland, Alskog sn, Bota.* Spjutspets af brons, närmast lik *Sv. F. 174*, oornrad.

14,428. *Öland, Borgholmstrakten.* Beslag af brons i form af ansiktsmask (*fig. 66*).

14,429. *Östergötland, Lysings hd, V. Tollstads sn, Alvastra.* Fynd från graffältet å *Smörkullen*, under flata stensättningar. — 1. Tre fragment af bryne (af skiffrig bergart), två krukskärfvor, ring, ten, spik och 2 fragment af järn, obrända benstycken. — 2 a. Skelett, som låg på vänster sida i sofläge. — b. Skelett, som låg på rygg, kort eneggadt järnsvärd med tre nitar i tången (*fig. 67*), några fragment af hartstätning med fiberaftryck. — 3. Skelett, som låg på rygg, några fragment af hartstätning. — 4 a. Starkt förmultnadt barnskelett. — b. (40 cm. djupare under ny stenläggning). Skelett, som låg på rygg, synål och knif af järn. — 5 a. Skelett, som låg på höger sida i sofläge, kam af ben (*fig. 68*), kreatursben, malsten. — b. (under föregående). Skelett, som låg på rygg, järnten, bronsnål med ögla och ring (*fig. 69*). — 6. Skelett, som låg på rygg. — 7 a. Barnskelett, som låg på höger sida i sofläge. — b. (därunder) skelett af vuxen, som låg på rygg. — *Undersökningarna utförda år 1911 af amanuensen B. Schnittger.*

14,430. *Östergötland, Hammarkinds hd, Skönberga sn,*

Fig. 67. ^{1/4}.
(Inv. 14,429).

prästgården. Fynd från en fornborg (jfr inv. 14,116) vid grävning år 1911: spelbricka af blått glas (*fig. 70*), nedre delen af benpilspets, två beslag, spik och fragment af järn, flera järnslaggstycken, skifferhänge (*fig. 71*), fragment af bryne, två malstenar, kvartsstycke, fragment af tvänne egendomliga föremål af bränd lera, fragmentarisk kopp af bränd lera, botten till dylik, krukskärfvor, lerklining, kol, förkolnade vegetabilier, benskärfvor. *Undersökningen verkställd af B. Schnittger på bekostnad af Östergötlands Fornminnesförening.*

14,431. *Östergötland, Hammar-kinds hd, Skönberga sn, Ljunga.* Fynd vid undersökning år 1911 af 6 högar inom samma graffält som inv. 14,117

Fig. 69. 1/1.
(Inv. 14,429).

Fig. 71. 1/1.
(Inv. 14,430).

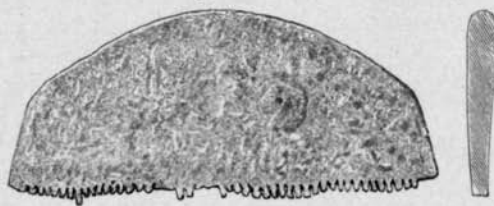

Fig. 68. 2/3.
(Inv. 14,429).

Fig. 70. 1/1.
(Inv. 14,430).

m. fl. — 21. (6 m:s diam.). Skärfvor af groft lerkärl, 22 fragment af nitar m. m. af järn, 19 en- eller flerfärgade glaspärlor (*fig. 72—79*), 20 eldskadade fragment af dylika, brända ben, kol.—22 (4 m:s diam.). Skärfvor af lerkärl, 35 delvis eldskadade pärlor af röd, gul, hvit och grön glasfluss, öppen ring och 5 fragment af brons, sluten järnring, brända ben, kol. — 23 (4 m:s diam.). Skärfvor af ett eller två lerkärl, 4—5 järnnitar, brända ben. — 24 (4 m:s diam.). Skärfvor af två bredvid hvarandra ställda lerkärl, järnfragment med ornerad skälla af annan metall, firsidig sölja, 3 nitar och 7 klumpar af järn, 5 pärlor af glasfluss, större klump smält glas, brända ben, kol. — 25 (triangulär hög, täckande tresidig stensättning med insvängda, 8—9 m.

långa sidor). Lerkärl, sölja (fig. 80) och fragmentariskt rem-
 ändbeslag af brons (fig. 81), knif, nit och 3 spikar af järn,
 10 fragment af järn, fragment af asbestbryne. — 26 (6 m:s diam.).
 Skärfvor af lerkärl, knif-fragment, 2 broddar, pilspets och 4 bitar
 af järn, röd pärla af glasfluss, krossadt skifferbryne, brända skärf-
 vor af ornerad benkam, förkolnad bröd af ärtmjöl och tallbark (se
 härom i *Fv.* 1912, sid. 3). *Undersökningen utförd af B. Schnittger.*

Fig. 72—79. $\frac{1}{i}$. (Inv. 14,431).

14,432. *Östergötland, Kinda hd, Hägerstads sn, Åne-
 stad.* Skärfvor af groft lerkärl, 3 järnslaggstycken, brända
 ben; f. i en grafhög om 7,5 m:s diam. vid *undersökning ut-
 förd af B. Schnittger.*

14,433. *Dalsland, Sundals hd, Frändefors sn, Bränne-
 berg.* Retuscheradt spån, flisa af flinta, stenyxa af Lihulttyp,
 genomborrad sten (klubba). — *Stenshult.* Bearbetadt flintstycke,
 banefragment af fyrsidig flintyxa.

Västergötland, Vänersborg, Skräcklan. Spån, bladformig
 skärfva (pilspets?), retuscherad skärfva; allt af flinta.

14,434. *Bohuslän, Lane hd, Bäfve sn, Nöthult.* Tjock-
 nackad fyrsidig stenyxa, 2 skafthålsyxor. — *Ryrs sn, Hogane.*
 Flintsåg. — *Skälleryr.* Trubbnackad trindyxa.

Dalsland, Sundals hd, Frändefors sn, Rotnäs. Half flint-
 såg och två flintspån (enligt uppgift f. tillsammans 1 fot djupt
 i åker), liten sländtrissa eller pärla af glimmerskiffer. — *S. Si-
 Fornvännen 1911.*

vikan. Stor såg, bred lancettlik spjutspets, smal tångeända af dylik; allt af flinta. — *Kvarnskogen*. Flintsåg, bandedel af skafthålsyx.

14,435. *Öland, Slättbo hd, Köpings sn, Hörninge*. Tvåryggad smal fingerring af blekt guld.

14,436. *Östergötland, Björkekinds hd, Kuddby sn, Höckerstad*. Holkyxa af brons som *Sv. F.* 151.

14,437. *Västergötland, Barne hd, Fåg-*

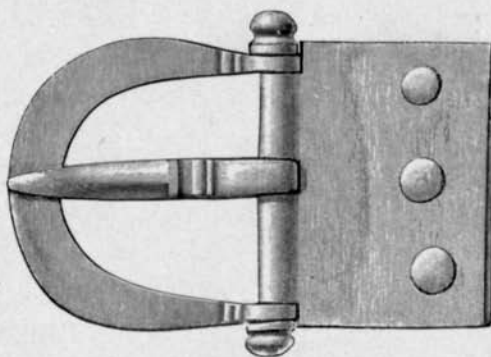

Fig. 80. 1/1.
(Inv. 14,431).

Fig. 81. 1/1.
(Inv. 14,431).

lum sn, Godegården, Stommen. Eggdel af simpel skafthålsyx.

14,438. *Nerike, Glanshammars hd, Götlunda sn, Käsäter*. Skafthålsyx af vanlig form, fyrsidig tjocknackad stenyxa. — *Lillkyrka sn, Gunnarsökna*. Bandedel af båtformig skafthålsyx. — *Sköllersta hd och sn, torpet Myrbo* (under Bysta i Asker sn). Eggdel af skafthålsyx. — *Askers hd, St. Mellösa sn, Usta*. Eggdelsfragment af vanlig skafthålsyx. — *Asker sn, Hammar*. Fragment af dolk eller spjutspets af flinta. — *Lenäs sn, Mosstorp*. Liten simpel skafthålsyx.

Södermanland, Österrekarne hd, Husby sn, Ålunda. Stor vanlig skafthålsyx, eggen bortslagen.

14,439. *Östergötland, Finspångaläns hd, Hällestads sn*. Skafthålsyx af vanlig form. — *Hällestads sn?* Eldskadad skafthålsyx, fragment af fyrsidig tunnackad stenyxa.

Småland, Norra Tjusts hd, Tryserum sn, "Ingelstad". Stor skafthålsyxka af vanlig form, stor vacker fyrsidig och tjocknackad flintyxka med hålegg.

14,440. *Västergötland, Gudhems hd och sn, Jättened*. Föremål ur det i *Mbl.* 1896, sid. 100 beskrifna depåfyndet, nämligen af järn: städ (*fig. 82*); af brons: tacka, (*fig. 83*), nål med öga (*fig. 84*), ämne till fibula (som *fig. 86* till anf. uppsats), halfärdig fibula (*fig. 85*) af samma form, 2 trådar och två plåtstycken; af horn: skaft med isittande fragment af tången till en järnsyl (*fig. 86*).

14,441. *Skåne, Ljunits hd, Balkåkra sn, Marsvinsholm*. Tunnackad oslipad flintyxka, f. i grustag. — *Villands hd, Fjälkestads sn, Råbelöfsjön* vid eller S. om Näset; sten (stort yxfragment?). — *Opmanna sn, Bokenäset*. Handtagskärna, halft spån och två stycken af flinta. — *Österlöfs sn, Tomarp*. Trindyxa. — *Nosaby sn? Balsby?* (å södra stranden af

Råbelöfsjön). I båda ändar afbrutet spjutspetsblad af flinta, 2 spån af flinta. — *Balsby*. Eneggad knif som *Sv. F. 67*, skaft af rombisk genomskärning till dolk, fyrsidig tunnbladig (ofullständigt slipad) yxa, spån och 2 skärfvor, allt af flinta, f. i Råbelöfs sjöäng.

14,442. *Södermanland, Sotholms hd, Västerhanninge sn, Hemfosa*. Stenyxa af oval genomskärning.

14,443. *Gotland, Visby, Korsbetningen*. Nål af brons med stort skifformigt hufvud (*fig. 87*), 3 bronsnålar med öga, ring-

Fig. 82. $\frac{1}{2}$. Fig. 84. $\frac{1}{1}$. Fig. 83. $\frac{1}{2}$.
(Inv. 14,440).

spänne af brons med upprullade ändar, nålen saknas. — *Södra Gotland*. Armring af brons (fig. 88), bronsnål med svanhalsböjning och två spiralskifvor upptill.

14,444. Fyra sedelmynt nämligen: Gustaf IV Adolf, schil. 14 uti kopr. af 1803, schil. 10 uti kopr. 1804; Oscar I, 10 rdr rmt, Stockholm 1856, 10 rdr rmt, Örebro 1857. *Gåfva af doc. O. Almgren*.

14,445. Leverans från Kungl. Myntverket af mynt och medaljer, präglade under år 1910.

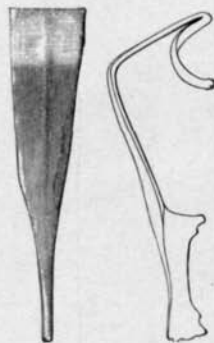

Fig. 85. 1/1.
(Inv. 14,440).

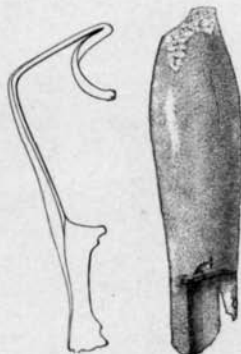

Fig. 86. 2/3.

14,446. Afgjutningar i gips af tre bentspetsar med små ensidiga hullingar (fig. 89—91), f. i *Hörninge mosse, Köpings sn, Slättbo hd, Öland*. Originalen tillhöra Kalmar Museum.

14,447. *Gestrikland, Ofvansjö sn, Åttersta, Gamla Hammaren, Trindyxa*.

14,448. *Uppland, Örbyhus hd, Vendels sn, prästgården*. Fyrsidig polerad skafthålsyxka med hålet nära banen; f. i grustag.

14,449. *Norrbottnen, Öfvertorneå sn, Svanstein*. Plankonvex tvåreggad stenyxa, tunn flisa af ärggrön skiffer med yxegg; f. på samma ställe 3 kvarter djupt, 50 cm. från stranden af Kustasjärvi.

14,450. *Södermanland, Västerrekarne hd, Västermo sn, Norråby*. Fyrsidig, tjocknackad stenyxa. — *Öja sn, Bärsta*. Skafthålsyxka af vanlig form. — *Daga hd, Gryt sn, Ånhammar*. Liten fyrsidig stenyxa, eggfragment af större tunnackad dylik, stenyxa med afrundad fyrsidig genomskärning, fragment af d:o med oval genomskärning, ett egg- och ett banefragment af stenyxor med ofullständig slipning, slagna till ojämn genomskärning (Lihulttyper?); alla enligt uppgift funna å samma plats. — *Öllösa*. Tjocknackad otydligt fyrsidig stenyxa, banel af tunnackad fyrsidig stenyxa.

14,451. *Bohuslän, Lane hd, Skredsviiks sn, Baggetorp*,

Bönekasen. Skaftålsyx med ryggad öfversida. — Herrestads sn, Prästgården, Torpet Hällorna. Långt spån, mindre flisa af flinta.

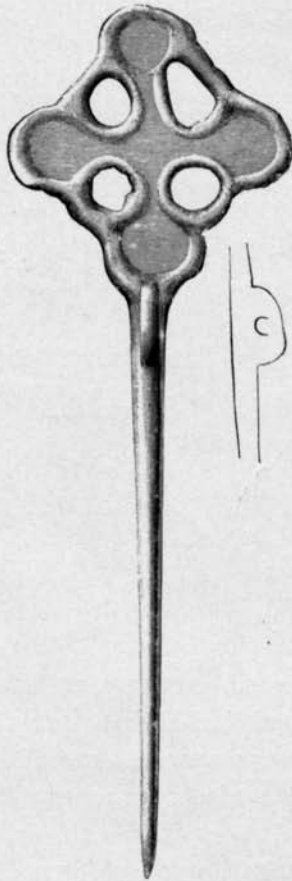

Fig. 87. 1/1.
(Inv. 14,443).

Fig. 88. 1/1.
(Inv. 14,443).

Fig. 89. 1/2.

Fig. 90, 91. 1/3.

(Inv. 14,446).

14,452. Skåne, Ingelstads hd, Glemminge sn, Glemminge n:r 39. 198+21 angelsaksiska mynt, 574+39 tyska mynt, 13+8 tyska brakteater, 1+7 kufiska mynt, 1/2 byzantinskt mynt samt 9 plansar, armring (fig. 92), ändskifvor till 4 ringar som Sv. F. 618, 25 fragment af snodda ringar, 2 härf-

vor fin snodd till inflätning (som å *Sv. F.* 616), 3 fragment af en fin kedja (som till *Sv. F.* 628), 2 hängsmycken (*fig. 93, 94*), omkr. 40 smärre fragment af filigranornerade smyckeföremål (*fig. 95*), 2 stämpelornerade fragment (*fig. 96*), 6 bandformiga och 21 trinda tenar, allt af silfver, lerkärl (*fig. 97*). Silfret vä- gande 1135 gr., låg vid anträffandet i lerkärl.

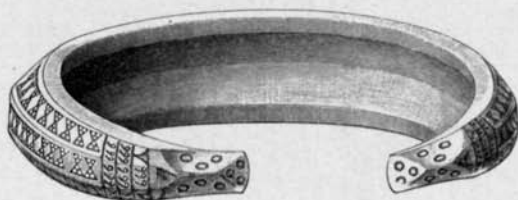

Fig. 92. 1/1. (Inv. 14,452).

Fig. 95. 1/1. (Inv. 14,452).

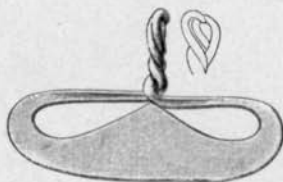

Fig. 93. 1/1.

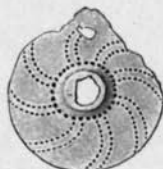

Fig. 94. 1/1. (Inv. 14,452).

Fig. 96. 1/1.

14,453. *Västergötland, Borås*. Tre silverbägare, en drifven, de öfriga graverade, den minsta med Karl X Gustafs minnespenning (B. E. Hildebrand, *Minnespenningar* 54) ingjuten i botten, funna jämte tvänne andra (hvaraf den mindre fullt öfverensstämmande med den minsta af föregående och den andra med liknande ornering, båda i Borås Museum) vid grundgräfning å telegrafverkets tomt vid Västerlånggatan liggande instuckna i hvarandra och omvirade med tyg.

14,454. *Södermanland, Oppunda hd, Östra Vingåkers sn, Klåstorp*. Fyrsidig tjocknackad flintyxa med hålegg, liten. — *Villättinge hd, Lilla Malma sn, Lundby*. Fyrsidig tjocknackad stenyxa med hålegg, stenyxa med oval genomskärning. — *Lilla Mellösa sn, Yxtaholm*. Liten fyrsidig tjocknackad sten-

yxa med hålegg. — *Helgesta sn, Mälby*. Tunn fyrsidig stenyxa. — *Töfversta*. Eggdel af båtförmig yxa, med grund inknackning som ansats till nytt hål.

14,455. *Gotland, Bara sn, Anderse*. Liten dolk eller spjutspets af flinta med tånge.

14,456. *Skåne, Villands hd, Fjelkinge sn, Fjelkinge n:r 1*. Knif, pincett och nål af brons, (fig. 98—100); f. vid plöjning i ytan af en grafhög.

14,457. *Västergötland, Vilske hd, Klefva sn, Ryd*. Skärfvor af lerkärl (ä. j. å.) (med starkt svängda mynningskanter, ran-

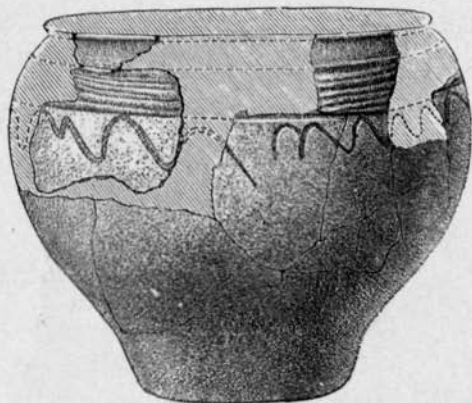

Fig. 97. $\frac{1}{3}$. (Inv. 14,452).

Fig. 98—100. $\frac{1}{1}$. (Inv. 14,456).

den ornerad med tvärstreck eller ornerad), ett bukstycke orneradt med nagelstryck, ett stycke af en flat botten, järnslaggstycke; f. "jäms med jorden" under ett stenröse.

14,458. *Södermanland, Oppunda hd, Husby sn, Tärnö*. Halsring af silfver, snodd som *Sv. F. 616*, med jämbreda, hakformigt omböjda ändskifvor.

14,459. *Östergötland, Gullbergs eller Vifolka hd, Västerlösa sn*. Två spetsiga redskap af horn. — *Aska hd, Ask sn*. Skära, syl och ring af järn, enligt uppgift utgörande ett graffynd.

14,460. Östergötland, Valkebo hd, Vikingstad sn, Lilla Harg. Sköldbuckla af järn (fig. 101), belagd med förgyllt silfverbleck, hvori drifna ornament och infattade karneoler, en nit å brättet af brons, sköldhandtag af järn med förgyllt silfverbleck, tveggadt järnsvärd, 2 spjutspetsar af järn, doppsko af järn till svärdsslida (fig. 102) (samtliga endast i frag-

Fig. 101. $\frac{1}{2}$. (Inv. 14,460).

ment, förböjda; svärdet⁷ minst 4 gånger omböjdt, tillbuckladt men helt bronskärl, 2 kvadratiska (fig. 103), ett rombiskt (fig. 104), och ett halvcirkelformigt bronsbeslag (fig. 105), 2 bronsnitar med kupiga skifvor, 2 järnnitar med flata bronsskifvor och bronsklädda hufvuden, en bränd benflisa; allt f. år 1901 på 2 fots djup i grustag.

14,461. Södermanland, Oppunda hd, Österåkers sn, Forsby, Ängstugan. Spetsnackad trindyxa. — Västorp. Eggdel

af fyrsidig skafthålsyxå — *Klockartorp*. Skafthålsyxå, fyrsidig, svängd. — *Västra Vingåkers sn, Vik*. — Fyrsidig tjocknackad stenyxå med tväregg. — *Brene*. Fragment af mångkantig skafthålsyxå. — *Säfstaholm*. Fyrsidig tunnackad stenyxå (f. vid Tisnarens strand), fyrsidig tjocknackad smalmjessel af flinta med hålegg. — *Floda sn, Nygården, Fagertorp*. Spetsnackad trindyxå. — *Kvarnstugan*. 2 spetsnackade trindyxor, banedel af simpel skafthålsyxå, liten fyrsidig tjocknackad stenyxå med hålegg.

14,462. *Gotland, Fole sn, Ryftes*. Ryggknappspånne af brons

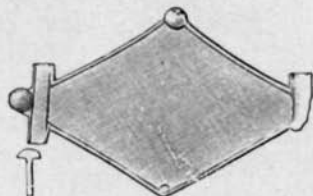

Fig. 104. 2/3. (Inv. 14,460).

Fig. 102. 1/2.

Fig. 103. 2/3.

(Inv. 14,460).

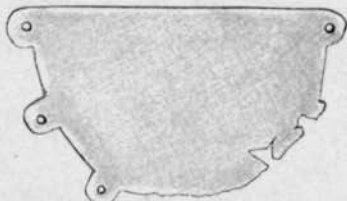

Fig. 105. 2/3.

med silversnodd omkring ryggknappen (*fig. 106*), 2 djurhufvudformade spånner af brons som *Sv. F. 535* men utan band, hångsmjcke som *Sv. F. 612* af brons med beläggningar, nyckel af brons som *Sv. F. 497* med 2 järnringar, bronsring med omböjd järnten och bandformigt bronsbeslag, 6 pärlor af glasfluss, 1 af bernsten; allt f. i ett stenröse. Ben observerades ej.

14,463. *Västergötland, Barne hd, Foglum sn*. Tjock klubba eller yxå af sten med rundgående rånna för skaftet, eldskadad. — *Gåsene hd, Källunga sn*. Fyrsidig tjocknackad flintyxå med tväregg, flintsåg. — *Skölfvene sn, Söttestorp*. Fyrsidig tjocknackad flintyxå med utsvängd egg. — *Sibbarb*. Ofullständigt slipad, fyrsidig, tunnackad flintyxå.

14,464. *Uppland, Färentuna hd, Adelsö sn, Björkö*. Fynd

från *Svarta jorden*. Fragment af ornerad benskölla till kam(?), 2 ofullständiga nålar, klockliknande smycke och halvklotformig sländtrissa af ben, 6 klumpar och 1 pärla af bernsten, 99 pärlor af karneol, bergkristall, glas och glasfluss.

Fig. 106. $\frac{1}{4}$. (Inv. 14,462).

14,465. *Stockholm*. Kanonkula af järn, f. vid grundgräfnig.

14,466. *Stockholm*. Kanonkula af järn, f. vid Kungsgatan.

14,467. *Bohuslän, Hisings hd, Öckerö sn, Hönö Västergård*. 48 af 73 plåtmynt, präglade 13 för Karl XII, 4 för Ulrika Eleonora, 56 för Fredrik I, f. (jämte öfver 7000 skiljemynt af koppar, nämligen 154 Karl XII:s nödmynt, 7022 från Fredrik I, 14 från Adolf Fredrik) 2 fot djupt invid en gammal stuggrund inom resterna af tvänne förmultnade trälådor.

14,468. *Västerås*. 200 af minst 1250 klippingar; f. vid grundgräfnig i staden vid *Gåsmyretull*. (Jfr. inv. 14,496, 14,521, 14,598). Af inkomna mynt äro 5 präglade för Gustaf Eriksson (H. Hildebrand, *Sveriges mynt under medeltiden*, fig. 743) resten för Kristian II (ibid. 742).

14,469. *Danmark*. Stor skifxa, spjutspets som *Sv. F. 51*, tresidigt spetsigt verktyg som Müller, *Ordning I*, 29; allt af flinta.

Gåfva af Helsinglands Fornminnessällskap.

14,470. *Södermanland, Svartlösa hd, Botkyrka sn, Tumba brink*. Fyrsidigt tjocknackad stenyxa med hålegg, f. 2 fot under jordytan. *Gåfva af C. H. Eriksson*.

14,471. *Uppland, Seminghundra hd, Lunda sn, Sigridsholm*. Tveeggadt järnsvärd (fig. 107), fästet prydt med in-

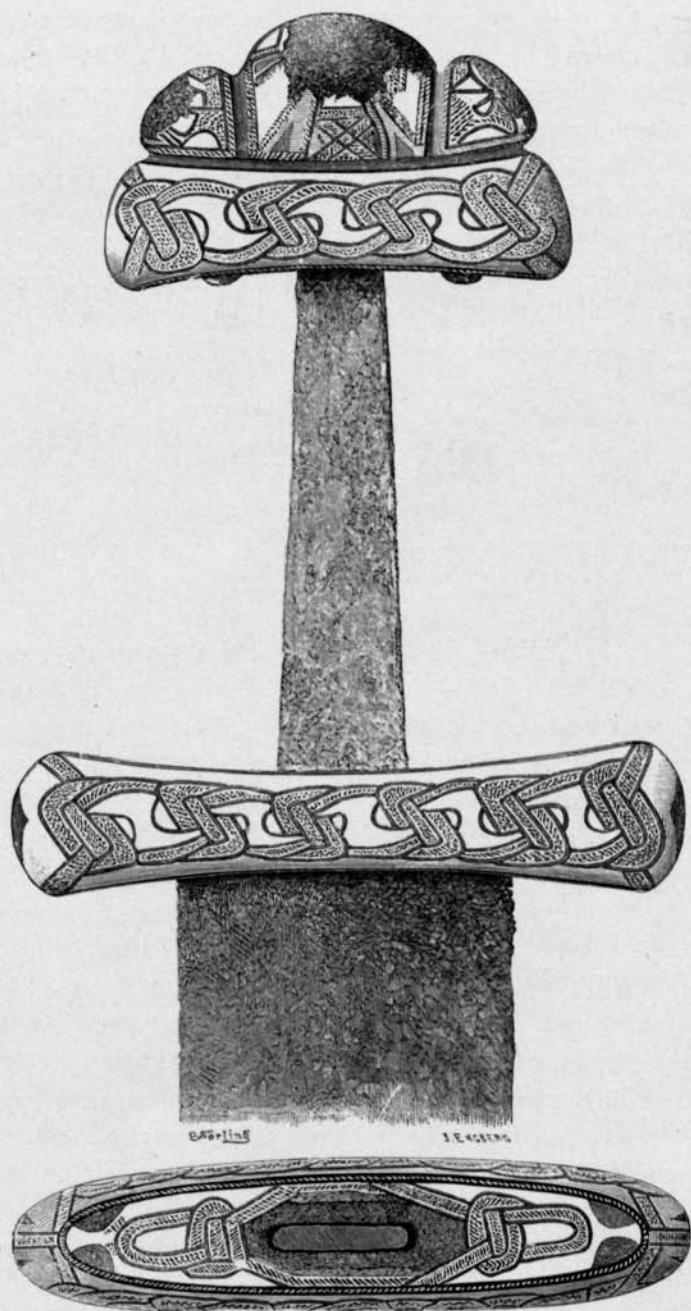

Fig. 107. $\frac{2}{3}$. (Inv. 14,471).

läggningar i silfver och niello, inhamrade i en öfver järnkärnan dragen kopparmantel, å klingan inskrift (*fig. 108*), funnet i Sigridsholmsjön. *Gåfva af riksantikvarien O. Montelius* (förut deponerad under inv. 6742).

14,472. *Västergötland, Kinne hd, Vedums kyrka*. Detalj af takkonstruktion. *Gåfva af församlingen*.

14,473. *Uppland, Erlinghundra hd, Norrsunda kyrka*. Mässhake af rödt siden, broderad med blommor och akantusrankor i guld och silfver, kantad med en guldspets. På ena sidan finnes broderadt årtalet 1706.

Fig. 108. 1/3. (Inv. 14,471).

14,474. *Gotland, Visby*. Ungerskt guldmynt prägladt för kejsar Matthias I (1458—90).

14,475. *Gotland, Gothems sn*. Fynd från ett grustag vid *Västerbjers*. En yxa och två knifblad med tånge (af järn), en sölja med rembeslag (tornen af järn, det öfriga af brons), ringspänne af brons, å bågens ändar kuber med affasade hörn.

14,476. *Gotland, Sanda sn, Sandviker*. Gjutet knappformigt blyföremål, nål af brons med profilerad, hålförsedd öfverdel.

14,477. *Gotland, Visby landsförsaml., Lilla Hästnäs*. Rembeslag af brons, (snarlikt *fig. 187* och *190* i *Fv. 1911*, sid. 41), två öppna armringar af trind bronstråd.

14,478. *Gotland, Eksta sn, Mellings*. Två armringar af silfver som *Sv. F. 599*, 2 firsidiga silfvertenar (hopböjda till en klump), försilfrad järnbygel till remsölja (nyare tid); allt f. i en åker.

14,479. *Gotland, Eksta sn, Mellings*. Kufiskt silfvermynt, bågspänne af brons (*fig. 109*).

14,480. *Gotland, Bro sn, Suderbys*. Djurhufvudformad spännbuckla af brons med bortfränt ornering.

14,481. *Gotland, Levede sn, Bringsarfve*. Prydnad af förgylld och silfverbelagd brons som *Sv. F.* 613.

14,482. *Gotland, Väte sn, Tuna*. Guldten, lagd i $1\frac{1}{2}$ hvarf spiral (vigt 6,17 gr.), tre länkar ur järnbrynja som *Sv. F.*

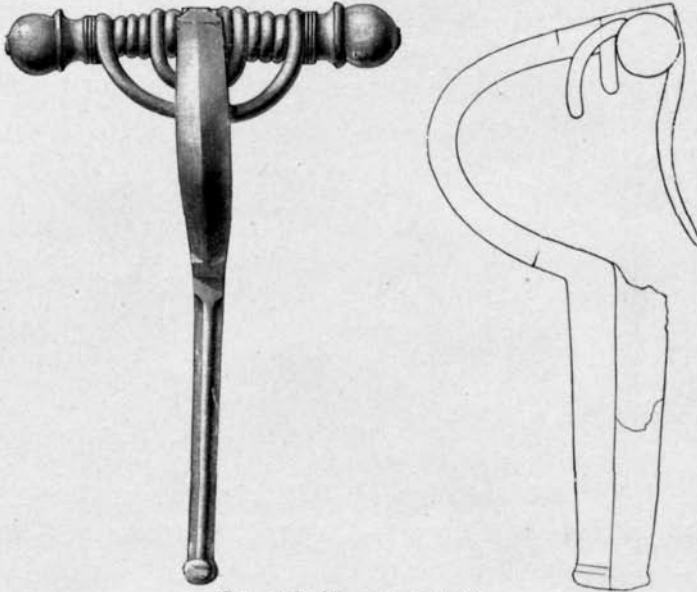

Fig. 109. $\frac{1}{2}$ i. (Inv. 14,479).

294, två bronsnålar, 25 tenar, bleck m. fl. fragment af järn och brons; allt f. i en åker.

14,483. *Gotland*. Ett Karl XI:s 1-öre i silfver af 1668; långsmalt beslag med fyra insänkta ornerade fält, af brons.

14,484. *Gotland, Othems sn, Barshaga*. Ring af trind silfverten med hopflätade ändar (jfr. *Sv. F.* 583), triangulärt silfverbleck med stämpelornering.

14,485. *Gotland, Lojsta sn, Båtels*. Medeltida brons-sporre med stor, mångstrålig trissa, f. 1 aln under jordytan i en gammal väg.

14,486. *Gotland, Hafdhems sn, Rosarfve*. Tre små brons-fibulor (*fig. 110*) af samma form, fingerring af i tre hvarf lagd

bronstråd, byzantinsk guldsolidus, präglad för kejsar Leo I (457—73), 15 starkt nötta romerska silfverdenarer, präglade för Trajanus(?), Antonius Pius, Marcus Aurelius, Lucius Verus, Faustina d. y. och Sabina(?); allt enligt hittarens utsago f. "vid samma tillfälle och på samma ställe" i ett grustag.

14,487. *Gotland, Stenkyrka sn, St. Bjers.* 56 $\frac{1}{2}$ tyska, 15 angelsaksiska, 2 danska, $\frac{1}{4}$ kufiskt och $\frac{1}{3}$ byzantiskt silfvermynt, två fragment af snodd ring som *Sv. F. 618* samt en ten; allt af silfver (124,5 gr.); f. i en åker "på samma plats" som silfverfyndet inv. 14,376.

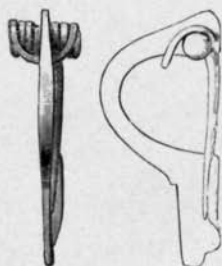

Fig. 110. $\frac{1}{2}$. (Inv. 14,486).

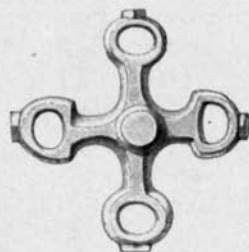

Fig. 111. $\frac{1}{2}$. (Inv. 14,497).

14,488. *Dalsland, Sundals hd, Frändefors sn, Fjell.* Stor i eggen skadad skafthålsyx. — *Rösshull.* Skafthålsyx. — *Klefverud.* Lång, fyrsidig tunnackad flintyx.

14,489. *Norrbotten, Öfverkalix sn, Rödupp.* Fyrsidig, tjocknackad stenyxa med tväregg.

14,490. *Halland, Fjäre hd, Vallda sn.* Silfvermynt prägladt för Karl XII, 5 öre 1705.

14,491. *Södermanland, Västerrekarne hd, Lista sn, Hvargarn.* Lång något svängd skafthålsyx. — *St. Ladeby.* Liten skafthålsyx. — *Gillberga sn, Tiggeby.* Skafthålsyx. — *Oppunda hd, Julita sn, Ås.* Fyrsidig tunnackad stenyxa. — *Vattugluggen.* Vårdslöst formad, endast i eggen slipad stenyxa af triangulär genomskärning, afsmalnande mot nacken. — *Jönåkers hd, Stigtomta sn.* Eggdel af liten skafthålsyx med gropformig ansats till nytt hål.

14,492. *Bohuslän, Lane hd, Ryrs sn, Röd.* Oslipad flint-

yxa med svagt hålig egg. — *Ulfveröd*. Fyrsidig tjocknackad, eggbred flintyxa (banen afslagen). — *Sörbo*. Flintsåg. — *Hufveröd*. Eggdel af skafthålsyxa.

14,493. *Västmanland, Yttertjurbo hd, Tortuna sn, Vändle*. Lång skafthålsyxa.

14,494. *Västergötland, Gudhems hd, Sjögerstads kyrka*. Kristusbild från ett mindre, gotiskt krucifix.

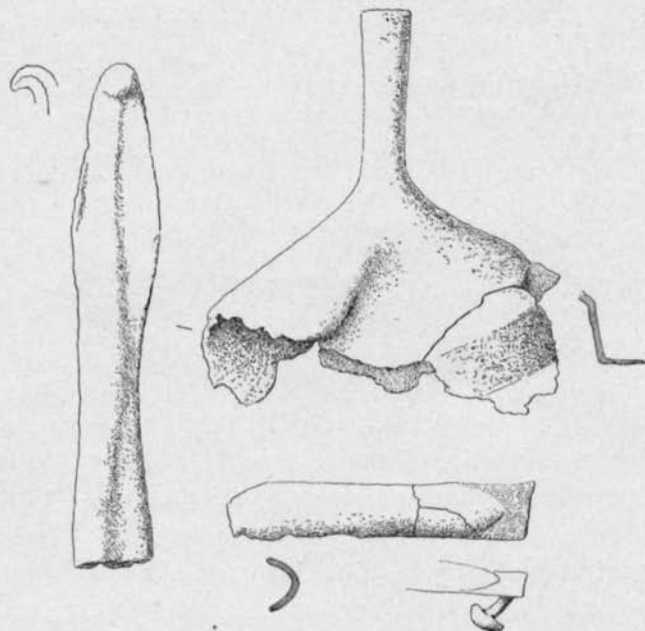

Fig. 112—114. $\frac{1}{3}$. (Inv. 14,504).

14,495. *Ångermanland, Fjällsjö sn, Vängel*. Fynd från en stenåldersboplats: tre stora mandelformiga redskap af kvartsit, fragment af tre breda bladformiga redskap och två smälare spjutspetsar likaledes af kvartsit, fyrsidig tväreppad skiffermejsel. Jfr inv. 14,049 och 14,503.

14,496. *Västmanland, Västerås*. 27 danska klippingar ur samma fynd som inv. 14,468.

14,497. *Södermanland, Västerrekarne hd, Fors sn, Lundby*. Korsformigt beslag af brons (fig. 111) tillhörande ett betsel, hvaraf andra delar ingå i inv. 13,703 (*Fv.* 1909 fig. 37

och 38) och 14,634; dolkliknande föremål af brons(?) af obestämd ålder.

14,498. *Stockholm*. Kanonkula af järn, f. i Kungsgatan.

14,499. *Uppland, Sollentuna hd, Spånga sn, Lilla Ursvik*. Fynd vid undersökning af grafhögar. — 1 a (från brandlager i botten af röse om 9 m:s diam.) Brända ben samt af järn: 5 spikar, knif med rakt blad och tånge. — b (i högre brand-

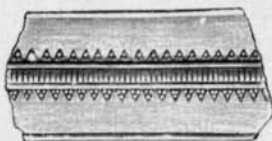

Fig. 115. 1/1. (Inv. 14,505).

Fig. 116. 1/1. (Inv. 14,505).

Fig. 117. 1/1. (Inv. 14,506).

lager). Lerkärl med få brända ben uti, omkring mynningen en spiralvriden järnring med en torshammare. — 2 (röse af 6,7 m:s diam., med en 1 m. hög rest sten i midten). Tre lerkärl, 2 bitar af ett skifferbryne, 27 spikar och nitnaglar, en brodd, ett krokliknande och ett obestämbart föremål, allt af järn. *Undersökningen utförd af konservator E. Sörling.*

14,500. *Vätte hd, Skee sn, Ånneröd*. Fynd från sommaren 1906 fortsatta undersökningar å den i *Ymer* 1906 beskrifna boplatsen, *utförda af O. Frödin och G. Hallström.*

14,501. *Småland, Allbo hd, Stenbrohults sn, Sånaböke*. Trästycken från en anläggning af obekant ålder i en mosse.

14,502. *Västmanland, Simtuna hd, Enåker sn*. Fynd från tvänne små rösen å Värberget 500 m. VSV från kyrkan. — 1. Två bandformiga armringar af järn, 2 benskärivor, kol, en lerkliningsbit med aftryck af gren. — 2. Kol. *Undersökningen utförd af fil. kand. E. Olsson.*

14,503. Ångermanland, Fjällsjö sn, Vängel. Fynd från en stenåldersboplats: tre nästan hela samt två fragment af smala spjutspetsar af gråblå kvartsit, en pilspets af blåsvart kvartsit. (Jfr inv. 14,049 och 14,495). *Undersökningen utförd af E. Olsson.*

14,504. Öland, Slättbo hd, Högsrums sn, Stora Rör. Trattformig sköldbuckla (fig. 112), tillplattad, med handtag (fig.

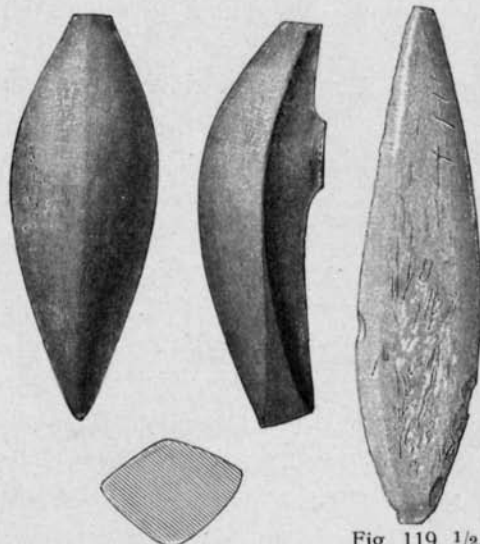

Fig. 118. $\frac{1}{3}$. (Inv. 14,509).

Fig. 119. $\frac{1}{2}$.

(Inv. 14,511).

113), spjutspets (fig. 114), allt af järn, samt några brända benskärfvor; f. i grustag på landborgens öfversta afsats vid en grupp resta stenar. *Gåfva af lektor G. Adlerz.*

Fig. 120. $\frac{1}{4}$. (Inv. 14,512).

14,505. Södermanland, Svartlösa hd, Grödinge sn, Viad. Fynd från en grafhög af 11 m:s diam. och 1,5 m:s höjd, på 12 m:s höjd ofvan hafsytan: likarmad fibula (lik 146 i *Fv.* 1908, sid. 270), flera fragment af ett stämpelornert band (fig. 115), stycken af ett föremål med djuornamentik (fig. 116), af en nål med granatinlagd knopp m. m., allt af brons; två silfvertrådar (den ena bildande en ring), hvilka utgjort beläggning på något orneradt föremål, omkr. 25 delvis försmälta pärlor af glas och glasfluss, flera smältklumpar af dylika, en genomborrad bentrissa (kula?), minst 70 nitnaglar och 17 spikar samt några beslag af järn, brända ben (af människa, mindre

däggdjur och fisk), ett groft lerkärl. *Undersökningen utförd af fil. stud. Wera Wallin.*

14,506. *Gestrikland, Hedesunda sn, Byn.* Dubbelskalig oval spännbuckla som fig. 31 i *Mbl.* 1887, fragment af en likadan spännbuckla, fragment af likarmadt spänne, 2 armingar, (den ena afbildad fig. 117, den andra närstående *Sv. F.* 599), ringformigt hopböjd ten, allt af brons; järnknif med rakt blad och tånge. Föremålen äro funna tillsammans (i skelettgrav) nära fyndplatsen för inv. 8,975.

14,507. *Gotland, Lau sn?* Arming af silfver (liknande *Sv. F.* 597); f. "nära Lau".

Norra Gotland. Arming af silfver, lik *Sv. F.* 598.

14,508. *Södermanland, Åkers hd, Länna sn, Eklundstorp.* Skafthålsyx.

14,509. *Södermanland, Västerrekarne hd, Lista sn, Eka.* Oborrad båtförmig skafthålsyx af sten (*fig. 118*); f. "på Hjälmarens norra strand". — *Österrekarne hd, Kjula sn, Ribbingelund.* Parallellipedisk sten (bryne?) — *Oppunda hd, Floda sn, Bie.* Stenyxa med oval genomskärning. — *Juresta.* Fyrsidig, tjocknackad stenyxa. — *Råby.* Tunackad, fyrsidig stenyxa. — *Daga hd, Gryts sn, Solberga.* Fyrsidig, tjocknackad stenyxa med hålegg.

14,510. *Östergötland, Lysings hd, V. Tollstads sn, Alvastra.* Smal fingerring af silfver med minuskelinskrift: + buro + berto + beriora.

14,511. *Norbotten, Pajala sn, Kengis.* Tveeggad skifferknif (*fig. 119*); f. vid stranden af Torne älf.

14,512. *Gotland, Tingstäde sn, Austris.* Rundt, orneradt spänne af brons (*fig. 120*).

14,513. *Uppland, Sigtuna.* Bronsdosa med runinskrift, beskrifven af O. v. Friesen i *Fv.* 1912.

14,514. Oval silfvermedalj, präglad öfver Gustaf II Adolf. *Åts.:* * GUSTAVVS · ADOL · D · G · SVECO · GOT · VAN · REX · omkring konungens lagerkrönta bröstbild, h. s., med nedvikt spetskrage, harnesk och mantel. *Fråns.* NON DORMIT QVI

CVSTODIT · omkring en trana, stående på ett ben på en glob, hållande en sten med det andra och döljande hufvudet under vingen; ofvanför Jehovatecknet.

14,515. *Uppland, Färentuna hd, Adelsö sn, Björkö*. Fynd från *Svarta jorden*. Påsyningsbeslag, 2 fragment af en oval spännbuckla, 2 armar till vågbalanser jämte flera delvis ornerade fragment, allt af brons; skopa, 2 broddar, spik, hake (modern), 2 knifvar, låsfjäder m. m. af järn; glaspärla, bernstensstycke, 2 bitar af benkammar, skärfva af reffladt lerkärl, 2 skifferbrynen, litet fragment af en runsten, ett genomborradt mellanfotsben.

14,516. *Södermanland, Åkers hd, Länna sn, Norrlänna*. Eggdel af skafthålsyx. — *Åkers sn, Vadtorp*. Lång skafthålsyx af vanlig, något svängd form — *Ekeby*. Lång trindyxa. — *Årja sn, Järsta*. Sten med inknackad ränna. — *Oppunda hd, Västra Vingåkers sn, Vik*. Trindyxa. — *Åsen*. Eggdel af stenyxa med kullriga bredsidor. — *Sköldinge sn, Valla*. Trindyxa; f. i skogsmark. — *Lerbo sn, Kåmbol*. FyrSIDIG stenyxa af den tunnackiga hufvudformen, fyrSIDIG och tjocknackad stenyxa med svag hålegg. — *Stora Malms sn, Dal*. Stor stenyxa med oval genomskärning. — *Bettna sn, Skogstorp*. FyrSIDIG, tjocknackad stenyxa, banefragment af skafthålsyx, stor plankonvex pärla af mörkgrön glasmassa med röda strimor och fläckar. — *Rönö hd, Ripsa sn, Stora Kärr*. Trindyxa. — *Jönåkers hd, Björkviks sn, Danbyholm*. FyrSIDIG, tjocknackad stenyxa med svag hålegg.

14,517. *Småland, Sunnerbo hd, Kånna sn, Bäck*. Eggdel af i hålet afslagen skafthålsyx, brottytorna äro afrundade, närmare eggen tvänne rörborrade ansatser till nytt hål.

14,518. *Uppland, Sigtuna*. Byzantinskt kopparmynt, beskrifvet af T. J. Arne i *Fv*. 1911, sid. 204.

14,519. *Södermanland, Oppunda hd, Floda sn, Bie, Stensäter*. Stor fyrSIDIG stenyxa af den tunnackade hufvudformen, med slagmärken.

14,520. *Gotland, Västergarns sn (?)*. Ringspänne af brons.

— *Källunge sn.* Ett tyskt silfvermynt samt 31 småbitar af tyska, angelsaksiska och kufiska silfvermynt, en tillplattad pärla och några tenar af silfver; allt f. tillsammans. — *Stenkyrka sn(?)*. 5+6 kufiska och $\frac{1}{2}$ tyskt(?) silfvermynt, fragment af snodd ring; allt f. tillsammans. — *Tofta sn, Norrgårda.* Persiskt silfvermynt.

14,521. *Västmanland, Västerås.* 992 klippingar ur samma fynd som inv. 14,468.

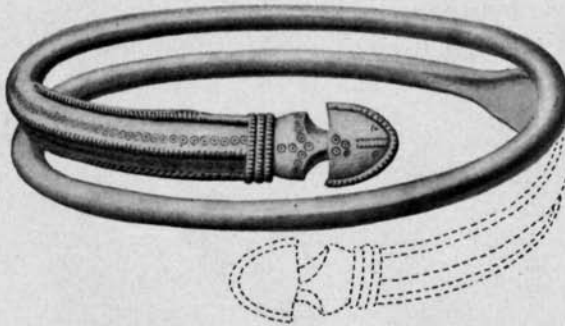

Fig. 121. $\frac{2}{3}$. (Inv. 14,522).

14,522. *Västergötland, Vänergd, Åsaka sn och by, Storegården.* Guldarmring (fig 121); vikt 265,9 gr.; funnen 1901 vid väganläggning mellan Åsaka och Vålebo.

Blef ej af hittaren hembjuden utan såldes efter någon tid i Danmark, hvarifrån den kom till en antikvitetshandlare i Bergen. Efter upprepade underhandlingar med egaren inköptes den 1911, för särskildt beviljad statsanslag.

14,523. *Gotland, Endre sn.* Ringspänne af brons, med upplyftade runda knoppar å ringen.

14,524. *Skåne, Bara hd, Lomma sn, Habo.* Fem tjocknackade flintyxor med hålegg; f. tillsammans i åker. — *Bara eller Oxie hd, Burlöfs sn.* Spjutspets af flinta, lik Müller, *Ordning I*, fig. 152. — *Vemmenhögs hd, Svenstorps sn.* Tre firsidiga, tjocknackade flintyxor, eggslipade, med hål- eller tväregg; f. tillsammans vid dikning i socknens norra del. — *Östra Vemmenhögs sn, Toftög.* Tre firsidiga, tjocknackade flintyxor, slipade å eggssidorna (två som *Sv. F.* 25, en nära *Sv. F.* 23); f. tillsammans. — *Lilla Isie sn.* Två groft slagna flintstycken, det ena mandelformigt med spets; upplöjda i en plogfåra nära gränsen till Södra Åby sn.

14,525. *Blekinge, Bräkne hd, Asarums sn, Granfors.* Liten skafthålsyxva af vanlig form.

14,526. *Västergötland, Skånings hd, Saleby sn och by.* Halsring af brons (*fig. 122*) och remändbeslag af järn (*fig. 123*); f. i brandgropar inom ett grustag strax S. om kyrkan.

14,527. *Gotland, Linde sn, Smiss.* Tre runda spännbucklor, närmast liknande *Sv. F. 538* (däraf en förgylld och med silfversnodd), fyra djurhufvudformiga spännbucklor, frag-

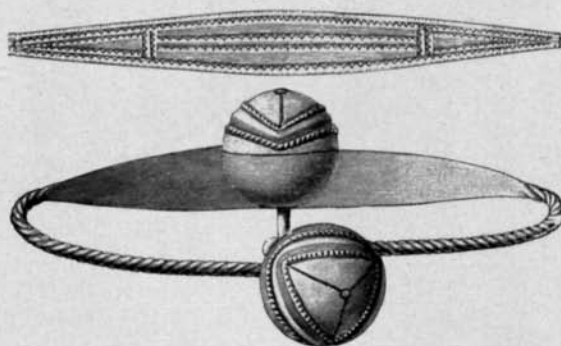

Fig. 122. 1/2. (Inv. 14,526).

ment af ett ringspänne, fyra armringar, en finger-ring, remsölja, fyra nålar (hvaraf tvänne liknande *Sv. F. 545*), ornerad ring med två rembeslag (från betsel), pincettformadt beslag, flera stämpelornerade bleck med nitar, allt af brons; två knifvar, fragment af en tredje, alla af järn; 35 pärlor af bernsten, glas och hvit korall, ett bearbetadt hjorthornstycke; allt f. jämte, enligt uppgift, fyra skelett vid anläggandet af en ladugård.

14,528. *Gotland, Visby, Värnhem.* Fingerring af hopböjd guldtten, fragment af benkam, 2 ornerade lerkärl, det ena likt *Sv. F. 391*; allt f. i grafvar.

14,529. *Södermanland, Svartlösa hd, Botkyrka sn, Skäcklinge.* Stycke af järntacka.

14,530. *Småland, Skåne, Bohuslän.* En samling forn-saker af sten och flinta.

Fig. 123. 1/1. (Inv. 14,526).

14,531. *Skåne, Ingelstads hd, Östra Herrestads sn, Ö. Herrestad nr 5.* Åtta tjocknackade, svagt håleggade flintyxor, hvaraf 3 helt, 2 ofullständigt slipade; f. i mosse tillsammans. — *Frosta hd, Harlösa sn.* Stridsyxan af dansk typ (*fig. 124*).

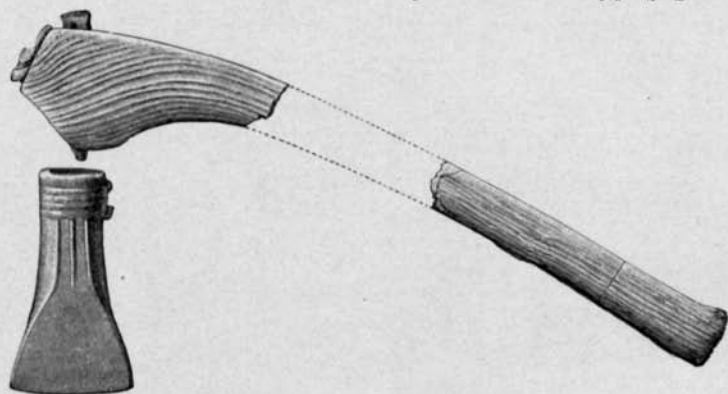

Fig. 125. $\frac{1}{3}$. (Inv. 14,531).

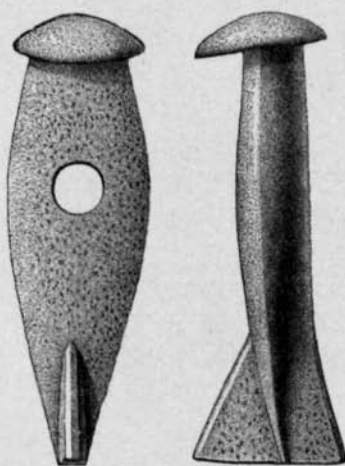

Fig. 124. $\frac{1}{3}$. (Inv. 14,531).

Nerike, Örebro hd, Tysslinge sn, Fattiggården. Såg och skedformig skrapa af flinta, tillhörande depåfyndet inv. 14,078 m. fl.

Ångermanland, Multrå sn, Strinnamon. Två likartade stenyxor med hålegg, den ena af svart bergart; f. tillsammans i nipras vid Ångermanälven.

Medelpad, Hässjö sn, Lögdö. Holkyxa af brons med till större delen bevaradt skaft af trä (*fig. 125*); f. på tre fots djup i lera.

14,532. *Gotland, Gothems sn.*

Ringspänne af brons. *Gåfva af lektor E. O. Arenander.*

14,533. *Öland, Replinge kyrka.* Grafsten med trefasad, runristad öfversida. — *Resmo kyrka.* Ofullständig bildsten af kalksten med runinskrift (*fig. 126*), bildsten af glimmerskiffer utan runor (*fig. 127*).

14,534. Östergötland, Björkekinds hd, Kuddby sn, Björklund. Groft lerkärl (y. jä. å.) från ett röse inom ett mindre graffält.

14,535. Småland, Västra hd, Bolmsö sn, Bolmsö prästgård. — A. Fynd från åtta grafhögar vid torpet Sjöäckran. — 1.

Fig. 126. (Inv. 14,533).

Brända ben. — 3. Knif, hank af vriden järnten (med hakformigt omböjda, i spiralskifvor upprullade ändar, inflätade i järnöglor), 4 pärlor af glasfluss och bergkristall, brända ben och kol. — 4. Sölja, ringnål, metkrok, hank, (lika den nyssnämnda), dubbelnit (*fig. 128—132*) samt flera fragment af järn, slaggklump, två flintflisor och en samling brända ben. — 5. Likarmadt bronsspänne med järnnål, dubbelskalig oval spännbuckla af brons

(Jfr *S. F. T.* VIII, s. 160, fig. 44) med järnnål, ett mindre järnfragment, 3 små bronsklumpar, 3 pärlor af glasfluss, 3 stycken slagg och bränd lera samt brända ben. — 7. Fyra fragment af järn, många små järnslaggstycken samt brända ben. — B. Fynd ur grafhögar inom ett mindre graffält å *Skatviksholmen*.

Fig. 127. (Inv. 14,533).

— 1. Det platt päronformiga handtaget till en nyckel (Jfr *Sv. F.* 497), utfyllt med djurornament i genombrutet mönster, 7 cylindriska pärlor af spirallagdt bleck, flera fragment af dylika och af kedja; allt af brons. 108 pärlor eller pärlrader af glas (delvis eldskadade), brända ben (bl. a. af fågel) samt en hästtand. — 2. Sex järnfragment, 2 brända flintstycken samt brända ben. — 3. En bränd flintskärfva, brända ben. — C. Fynd ur

grafhöggar ur en grupp dylika jämte resta stenar å höjden *Ska-teberg*. — 1. Tre järnstycken, en bit af en brynsten, brända ben. — 2. Spänne (*fig. 133*), hälften af ett knifblad samt ett fragment af järn, ringformigt hopböjdt bronsbleck, 23 glaspär-lor (delvis försmälta), brända ben (äfvén af fågel). — 4. Stycke ur stämpelorneradt armband af bronsbleck, handtaget till en nyckel och 2 fragmentariska ringar af brons, pilspets(?) af järn samt 22 hela eller söndriga pärlor af glas eller glasfluss,

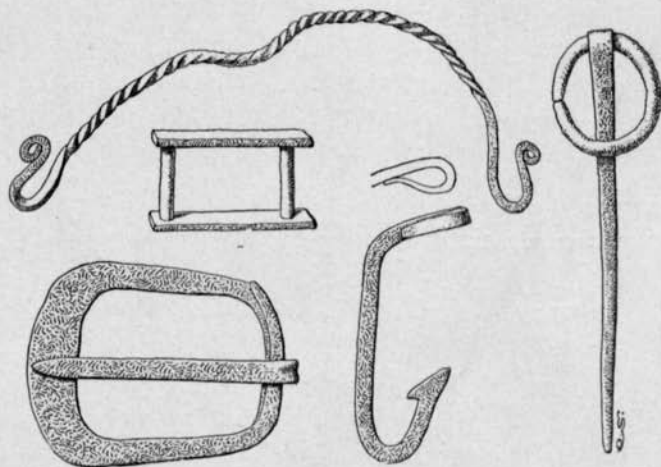

Fig. 128—132. $\frac{1}{2}$. (Inv. 14,535).

brända ben. — 5. Brända ben. — 6. Järnnål och brända ben. — D. Fynd ur högar inom ett graffält vid *Håringe*. — 1. Två järnfragment, brända ben. — 2. Fem järnfragment, en bränd flintbit, brända ben. — 3. Fragment af 2 ovala spännbucklor som *S. F. T.* VIII, sid. 157, fig. 42 (af brons med nålar af järn), en ringformigt hopböjdt silfvertråd, flera dylika af brons (in-fogade i förrostad järnflätning), 2 smältklumpar af brons, pärla af hvit korall, 5 facetterade pärlor af samma ämne, 2 liknande af bergkristall, 60 olikartade pärlor eller pärlfragment af glas-fluss (delvis försmälta), brända ben. — 5. Fragment af järn-hank, ringformigt hopböjdt bronsbleck, 2 järnslaggstycken, 4 brända flintbitar och brända ben. — 6. Armring (*fig. 134*),

fragment af 2 ovala enskaliga spännbucklor (som *S. F. T. VIII*, sid. 157, fig. 42), och af ett troligen rundt spänne, samt många smärre försmälta stycken; allt af brons. Nålar till spännena, handtaget till en nyckel ungef. som *Sv. F. 497*, en ring, bladet af en knif m. fl. fragment af järn, 7 prismatiska och 2 facetterade pärlor af hvit korall, 2 facetterade, troligen af skär fältspat, samt omkr. 60 af glasfluss och bergkristall, i stor utsträckning försmälta. Järnslag och bränd lera. Brända ben. — 7 a. (sekundärgraf). Stämpelornerad armband af bleck, hälft af annat orneradt armband, båda af brons; knif och nålfragment af järn, 5 pärlor af glasfluss, brända ben. — 7 b. (cen-

Fig. 133. 2/3.

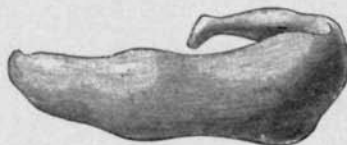
Fig. 134. 2/3.
(Inv. 14,535).

Fig. 135. 1/1.

Fig. 136. 1/1.

tralgrafven). Fragment af bronskedja, 4 pärlor af glasfluss, sländtrissa af sten, järnslagstycken, brända ben. — 8. Järnspik, brända ben. — 9. I fyllningen ett stycke järnslag. — 10. (hög af 8 m:s diam. och 1,5 m:s höjd med vidsträckt brandskikt under 3 stora flata hällar och 5 cm. grus). Två tunna bleck af blekt guld, föreställande en i samma form prässad mansfigur, (*fig. 135*); blecken ha kanterna omvikta kring (endast delvis bevarade) bronsskifvor med anordning för genomdragandet af en snodd. Pärla (*fig. 136*), filigranornerad ögla till brakteat och smalt bleck af guld, granat i guldinfattning (fragment af verroterrie cloisonnée). 25 släta runda bronsknappar med å ena sidan låga nitar (å hvilka i 3 fall kvarsitta smärre nitskifvor af järn), många genom eld skadade bronsfragment bl. a. af arming och bågfibula(?). Fragment af spjutspets som *Sv. F. 503*, knif och eldstål (jfr *Sv. F. 490*) m. m. af järn. Två pärlor af gråhvit kvartsmineral, skärfvor af några

bergkristall- och (förbrända) glaspärlor, fyra flintflisor, stycken af troligen 2 brynstenar samt brända ben. — 12. Järnknif samt brända ben. — E. Två bronsringar, 6 pärlor af karneol och bergkristall, enligt uppgift f. å samma graffält som föreg. — *Västbo hd, Västbo Ås sn, Drafö*. Spånspilspets af flinta. — *Refteleds sn, Väcklinge*. Smal tjocknackig håleggad flintyx. — *Villstads sn, Svenshult*. Två skedformiga flintskrapor.

14,536. *Halland, Årstads hd, Eftra sn, Stjärntorps tångallmanning*. Fynd vid undersökning af en troligen förut genomgräfd hög med röse och hällkista, belägen nära hafsstranden. Sex flintskärfvor, 2 flisor af sten, ett modernt knifskaf. f. "helt nära hvarandra" på 1 m:s djup i en torfmosse. 14,535 A-D och 14,356 anträffade vid *undersökningar utf. af konduktör F. J. E. Eneström*. 14,535, E *gåfva af densamme*.

14,537. *Uppland, Frötuna skplg, Länna sn, Penningby*. Fynd från 2 grafhögar inom ett större graffält. — 1. Lerkärl, brända ben. — 2. Fragment af halsring(?) af vriden järnten, två lerkärl, brända ben. — *Grofsta*. Fynd från grafhög på ett till större delen förstördt graffält invid byn. — Två lerkärl, brända ben.

14,538. *Uppland, Danderyds skplg, Täby sn, Näsby stationssamhälle*. Fynd ur hög med fotkejda (diam. 8—9 m., höjd öfver 1 m.) inom graffält. Två skelett, som lågo med hufvudena åt söder sida vid sida, 3 spikar af järn. 14,537 och 14,538 anträffade vid *undersökning utf. af fil. kand. M. Olsson*.

14,539. *Uppland, Olands hd, Alunda sn*. Fynd från undersökningar åren 1909—1911. — A. *Väsby n:r 7*.—1. (kvadratisk, plant röse med 11 m:s sida). Remändbeslag af brons likt *Mbl* 1903—05, s. 166, fig. 211, skärfvor af lerkärl, brända ben; allt inom brandgrop. — 2 (rest sten). Brända ben ur mindre samling, 2 hårdbrända lerbitar. — 3 (röse som 1). Skärfvor af större lerkärl, några brända benflisor, kol. — 4 (rundt röse). Brända ben, kol. — 5. Lerkärl och brända ben ur grafröse, anlagdt inom en äldre otydligt rektangulär, stenlagd husgrund hvarifrån lerkliningsstycken, sandstensbryne, järnklump, djurben och -tänder, kol. — B. Från 3 rösen inom annat graffält

vid *Väsby*. — 1. Fyra lerkärlsskärfvor, bränd benflisa, kolstycken. — 2. Brända ben. — 3. Brända ben, kol, stycken af lerkärl, lerkliningsbit med pinnastryck. — C. Från *Väsby skogsmark "Sveden"*. — 1. (stor husgrund). Kol. — 2. (ringformigt röse, till hälften stenfylldt). Brända ben, kol. — D. Från mindre rösen omkring rest sten vid *Karlboda torp*. Brända ben, kol. — E. Från graffältet i *Källberga "asphage"* eller "*Hummelgårdshaget*" (jfr. inv. 13,483: II). — 1. (hög). Skärfvor af lerkärl, 2 järntenar, brända ben, kol. — 2. (kvadratisk stensättning med 5 m:s sida, fylld med jord och sten). Knif och syl af järn, litet cylindriskt föremål af kritartadt ämne (ben?), lerkärlsbitar, brända ben. — F. Från graffältet Ö. om *Happsta* by (jfr. inv. 13,309). — 17 (hög). Brända ben. — 18. (liten höjning omkring jordfast sten). Bränd benskärfva, koladt trä. — G. En skeppssättning å *Spångbyns* mark lämnade vid undersökningen inga fynd. — H. Från kummel inom en större grupp dylika vid *Rotängen, Jordslunda*. (Jfr. inv. 8802) Kolstycke. — I. Från husgrunder i *häradsallmanningen* inom "*Bysta'n*" (jfr. *Mbl.* 1890, s. 100.) — 1. Stycke af soljeram af messing, knif, stycke af hästsko och 4 spikar af järn, tänder af får och nötkreatur, några benbitar, kol, 2 brända lerklumpar. — 2. Några smärre tegelbitar från spiselgrunden. — 3. Kantstycke ur öfverliggare (af glimmerskiffer) till handkvarn. — K. Från graffält V. om *Ål*. — 1. (vid rest sten). Kraftigt profileradt bågspänne af brons, mycket likt Almgren, *Fibelformen*, fig. 80, brända ben. — 2. (vid rest sten). Hartstätning till träask, brända ben. — 3 (kvadratisk stensättning lik A: 1 och 3). Skärfvor af lerkärl, kolstycke. — 4 (trekantig stensättning). Intet fynd. — 5. (röse). Två små lerskärfvor, brända ben. — 6. (husgrund). En mängd lerkliningsbitar. — L. Från grafhög med röse vid *Kydingeholm*. I röset: 2 delar af en kvarnsten. I graf lagret: dubbelvikt bleck med 2 nitar, lös nit, 3 smältklumpar, allt af brons; 3 nitnaglar, spik, delar af dylika, allt af järn. Half kvarnsten af glimmerskiffer, stycke af annan d:o, kol, brända ben, obrända djurben. — Från medeltidsborgen Husholmen å

Kydingeholms mark. Åtskilliga föremål af järn, brons, bly (?), ben, trä, lera m. m.

Undersökningarna äro utförda af docenterna O. Almgren och K. Stjerna m. fl. samt utförligare skildrade i Upplands fornminnesförenings tidskrift, XXVIII, 1912.

14,540. *Uppland, Örbyhus hd, Tierp sn, Torslunda.* Fynd från undersökningar å stenåldersboplats. *Undersökningen verkställd af docenten O. Almgren.*

14,541. *Uppland, Lagunda hd, Nysätra sn, Åloppe.* Fynd från en nyupptäckt stenåldersboplats i *Rusthållsskogen* vid profgräfnings utförd af docenten O. Almgren och aman. S. Lindqvist.

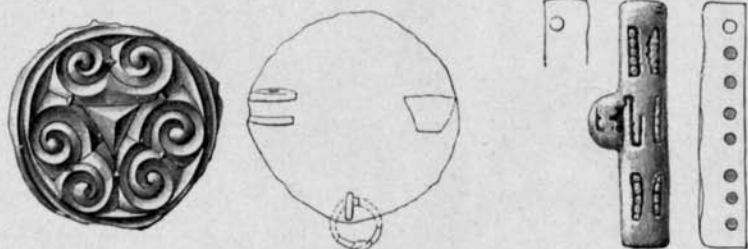

Fig. 137. 1/1.

(Inv. 14,542).

Fig. 138. 1/1.

14,542. *Södermanland, Jönåkers hd, Björkviks sn, Hacksta ljunbacke.* Fynd ur tvänne grafhögar. — 1 (rund hög af 6,20 m:s diam. 0,40 m:s höjd). Rundt spanne (*fig. 137*) och beslag af brons (*fig. 138*) 2 lerkärl, brända ben. — 2 (rund hög af 5,15 m:s diam. 0,30 m:s höjd). En nit af brons, kambit, järnspik, 2 lerkärl, brända ben. *Undersökningen utförd af antikvarien T. J. Arne.*

14,543. *Södermanland, Julita sn, Julita gård, Hästhagen.* Fynd från ett af 5 undersökta jordblandade rösen. Orneradt hufvud till bennål (?), 4 nitar af järn, brända ben, kol. *Undersökningen utförd af ant. T. J. Arne.*

14,544. *Södermanland, Västertelje sn, Hanstavik, Skysta.* Fynd från 2 runda grafösen. — 1. (9,80 m:s diam). Brända ben, däribland djurklor. — 2. (3,70 m:s diam.) Brända ben, kol. — *Hanstaviks Hästhage.* Fynd från 5 runda högar. — 1.

Hartstätning, brända ben. — 2. Hvita brända ben utan kolblandning. — 3. Kol. — 4 och 5. Inga fynd. — *Hammarhagen*. Fynd från 3 högar. — 1. och 3. Inga fynd. — 2. Sölja (*fig. 139*), långt remändbeslag (*fig. 140*), ring med rembeslag (*fig. 141*), allt af brons, samt bronsfragment (romersk järnålder). *Undersökningen utförd af ant. T. J. Arne.*

14,545. *Öland, Mörbylånga sn, Bårby* vid Apoteket. Skelettlämningar af barn, fragment af hartstätning, brons och järn (romersk järnålder). *Undersökningen utförd af ant. T. J. Arne.*

Fig. 139. 1/1.

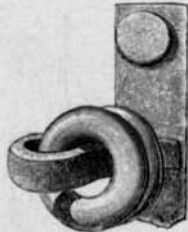

Fig. 141. 1/1.
(Inv. 14,544).

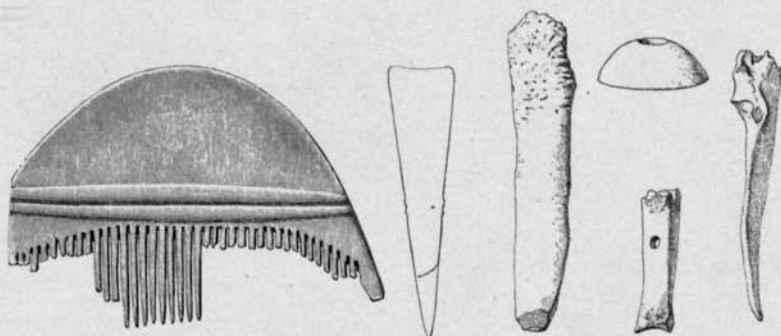

Fig. 140. 1/1
(Inv. 14,544).

14,546. *Gotland, Endre sn, Svenskens*. Fynd från hustomtning, "kämpagraf", af omkr. 30 m:s längd, 15 m:s bredd och med murar af 0,75 m:s höjd och ursprungligen 2,5 m:s bredd. Det inre täckt af ett lager af omkr. 60 cm:s tjocklek, däraf 35 cm. kulturskikt. Fragment af knif och skära af järn; af ben: hög, smal kam (*fig. 142*), sländtrissa (*fig. 143*) och ett slags stämpel (*fig. 144*), ett bearbetadt armbågsben (troligen pryl) (*fig. 145*), en falang med borraradt hål (*fig. 146*), flera söndriga lertrissor (*fig. 147*), några halva glaspärlor, en smältdegel för tillverkning af glaspärlor, en myckenhet röd glasfluss, en mängd lerkärlsbitar, bronsfragment, brynstenar, lerklining, ben af svin, get och nötkreatur. *Undersökningen utförd af ant. T. J. Arne.*

14,547. *Gotland, Endre sn, Kvie och Allekvia*. Fynd från ett delvis plundradt graffält. — *Graf 1* (lågt röse, 3 m:s diam., 0,15 m:s höjd). Inga fynd. — *Graf 2* (litet jordblandadt röse, 6 m:s diam., 0,20 m:s höjd). Inga fynd. Dessa båda grafvar lågo i "Kvindbrye-hage" å Kvie ägor på norra sidan af landsvägen. — *Graf 3* (jordblandadt röse af 5,90 m:s diam. och 0,24 m:s höjd). I midten liggande kalkstenshällar och därunder ett barn-

skelett i N-S. Delar af ytterligare ett skelett. Järnknif. Tre glaspärlor, bronsfragment, lerkärlsbitar. — *Graf 4* (röse). Två skelett i en kista. Grafvarna 3 och 4 lågo i Allekvia hage på södra sidan om vägen. — *Graf 5* (jordblandadt röse af 4 m:s diam. och 0,27 m:s höjd). Kolrester och ett mindre ben. — *Graf 6* (jordblandadt röse af 3 m:s diam. och 0,25 m:s höjd). Lämningar af människoskelett. Bronsnål med profileradt hufvud, sen armborstfibula af brons, järnknif, bitar af en lång benkam. — *Graf 7* (jordblandadt röse af 5,40 m:s diam. och 0,24 m:s höjd). Rester af människoskelett i skadad kista af kalkstens-

Fig. 142. $\frac{2}{3}$.

(Inv. 14,546).

Fig. 143—146. $\frac{1}{3}$.

hällar. Bronsbeslag, knif och sölja af järn. — *Graf 8* (rund stensättning med sänka i midten, 3 m:s diam.). Skadad ryggknappsfibula med granater, glas- oah lerpärlor, bronsfragment, flintstycke, järnbleck till lås, fragment af järnknif, smält glasmassa och lerkärlsfragment med kvadratiska stämplor, brända ben; allt f. i brandlager med mycket brända ben under några smärre kalkstenshällar. Grafvarna 5—8 vid Burggrind i Allekvia backar. — *Graf 9* (röse med kantring). Lämningar af människoskelett, brända ben. — *Graf 10* (plundrad graf). Fragment af bronsbeslag, bitar af svärd, pilspetsar, sköldbuckla m. m. af järn, 3 spelbrickor af ben samt brända ben. — *Graf 11* (plundrad). Bitar af bronskedja och andra bronsfragment, 8 hela och 2 halfva pärlor af kalksten och glas, bitar af lerkärl samt brända ben. — *Graf 12* (förstörd). Sju bitar af ett orneradt lerkärl

från 300-talet, brända ben. — *Graf 13* (jordblandadt röse, 3,80 m:s diam. och 0,20 m:s höjd). Sölja af brons, knif samt fragment af järn, lerkärleksfragment, skelettrest; allt i en illa tilltygad stenkista. Skelettet med hufvudet i nordlig riktning. "Kvindbrye-hage".

Vid sällning af innehållet i några andra plundrade gravvar på Kvie ägor hittades: — 1. Lämningar af en bronsölja, en mängd

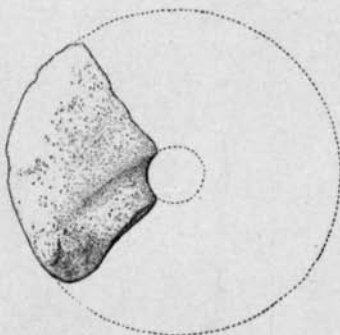

Fig. 147. 2/3. (Inv. 14,546).

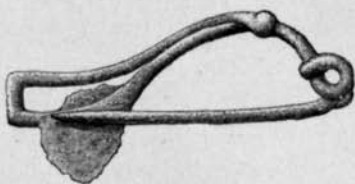

Fig. 148. 2/3. (Inv. 14,552).

Fig. 149. 1/3. (Inv. 14,554).

bitar af en bronskedja, diverse bronsfragment, kamfragment och flera smärre blå och röda glaspärlor. — 2. Järnsölja, bronsfragment, lerkärleksfragment. — 3. Kambit, 3 järnnitar och lämningar af människoskelett. *Undersökningarna*

vid Kvie och Allekvia utförda af ant. T. J. Arne.

14,548. *Gotland, Alskogs sn, Sixarfve.* Omkring $\frac{1}{2}$ m. djupt, omedelbart hvilande på kalkhällen lågo i en åker lämningar af 15—17 människoskelett bredvid hvarandra utan spår af stenkista. Skeletten upptäcktes vid plöjning och sönderkördes. Med skeletten hittades en vildsvinsbete, en flintskärfva och en nött flintdolk. *Undersökningen utförd af antikvarien T. J. Arne.*

14,549. *Gotland, Visby.* Fynd från undersökningen af S:t Clemens kyrka. Se E. Ekhoft. *S:t Clemens kyrka i Visby.*

14,550. *Östergötland, Lysings hd, Västra Tollstad sn, Broby.*

Fynd från sommaren 1911 fortsatta undersökningar af stenålderspålbyggnaden vid Alvastra. Om denna se Otto Frödin *Fornvännen* 1910, sid. 29 f.

14,551. *Södermanland, Öknebo hd, Öfverjärna sn. Linga.* Fynd från ett graffält beskrifna af B. Schnittger i *Fv.* 1912, sid. 19 f.

14,552. *Östergötland, Gullbergs hd, Vreta klostern sn, Brunneby.* Fynd från undersökning af ett brandgropgraffält

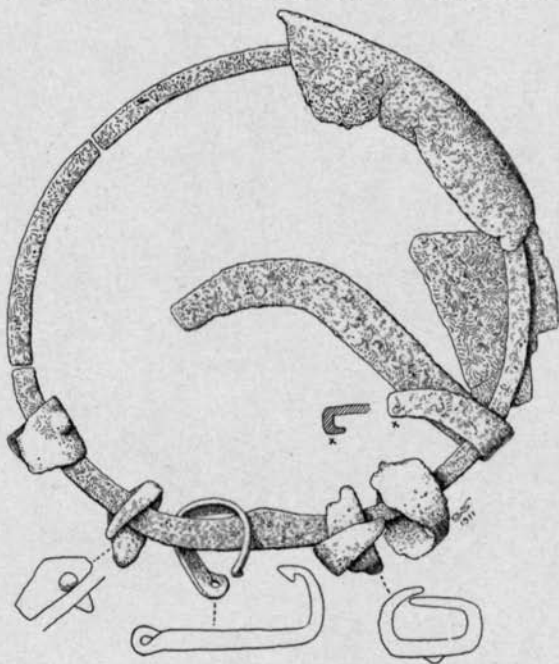

Fig. 150. $\frac{1}{3}$. (Inv. 14,554).

vid torpet *Blåsvädret*. — På 19 ställen anträffades graffvar, innehållande brända ben, emellanåt omslutna af ett lerkärl eller af en hartstätning till spånask. — 9. (brandgrop). Fibula af järn, (fig. 148) brända ben. *Undersökningen utförd af amanuensen S. Lindqvist.*

14,553. *Östergötland, Vifolka hd, Västerlösa sn, Spärringe.* Fynd vid undersökningar af samma gruskulle, hvarifrån fyndet inv. 14,391 härrör, i en brandgrop samt diverse andra mörka lager. — 3. Skärivor af lerkärl. — 8. (brandgrop). Knif och

syl af järn, brända ben. *Undersökningen utförd af amanuenssen S. Lindqvist.*

14,554. *Uppland, Danderyds skplg, Solna sn, Lilla Fres-*

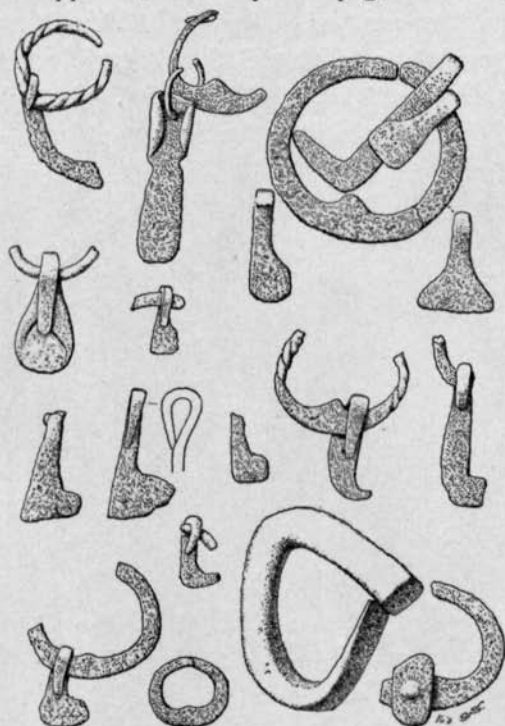

Fig. 151—165. $\frac{1}{3}$. (Inv. 14,554).

cati. Fynd ur högar inom ett graffält, som undanröjts för uppförande af Vetenskapsakademiens nybyggnader. — 1. Två broddar, 20+29 nitar, 9 spikar, vriden halsring med en hammare, 3 små ringar med hvar sitt hammarliknande hänge; allt af järn. 3 lerkärl (*fig. 149*), brända ben. — 2. Vriden halsring med vidhängande hammare af järn, lerkärl, brända ben. — 3. (hög af 9—10 m:s diam. och 1 m:s höjd, omslutande 4 mindre stenhopningar, saknande brandlager). På 57 olika ställen anträffades ett eller flera järnföremål, såsom fyra knifblad, 2 saxar (med bronsringar), spjutspets, mejsel, krok m. m. Vidare omkr. 45 ringar, vanligen platta och med små inåt gående flikar.

Åtminstone 24 af dessa bära en eller flera hängprydnader, de flesta yx- eller hammarliknande, en påtagligen en miniatyrplogbill (*fig. 151—165*). En större ring bär: skära, metkrok, 2 broddar m. m. (*fig. 150*). — 4. (hög af 9 m:s diam. med röse och obrändt lik i kista). Halft tyskt silfvermynt (Magdeburg, Wendenpfennig), bronssölja samt af järn: spjutspets närmast lik *Sv. F. 504*, pilspets, hammare, 2 fotanglar, omkr. 24 spikar och 6 andra fragment; 2 flintstycken, skifferbryne med hål. — 5. Ring med inåtgående plattad flik och påhängd mindre ring, tre miniatyrskäror på en ring, spik, allt af järn; lerkärl, brända ben. — 6. Nit och fragment af järn. — 7. (hög af 4 m:s diam. med fotkedja, hvarunder ett 20 cm. nedgräfdt skelett utan spår af kista). Bronsbeslag med nitar å baksidan (*fig. 166*), fotangel, knifblad, ring, 6 parvis hophakade tenar och 2 fragment af järn. — 8. Fem järnspikar, brända ben. — 9. Skära, svagt böjd ten med hammarliknande hänge, omkr. 80 mest fragmentariska nitar och spikar, allt af järn; kedjestycke af brons med parvisa ringlänkar. — 10. (hög af 8 m:s diam. med rest sten). Bronskläpp med ögla; af järn: 2 spikar och fragment af ring med hammarliknande hängprydnader, stycke af ornerad förstärkningsskålla till benkam, lerkärl, brända ben. — 11. Dubbelnit af järn, brända ben. — 12. (hög af 9 m:s diam. med obrändt lik i kista). Elfva järnspikar. — 13. (hög af 9 m:s diam. med röse och brandlager). Bronsten, vikt med bronsskal och järnkärna; af järn: 2 ringar med hvar sin hammare, 75 spikar och nitar samt några andra fragment, stycke af förstärkningsskållan till benkam, 2 karneolpärlor, flintbit, 3 lerkärl, brända ben. — 14. Platt ring med inåtgående flik, ten med 5 påträdda halfmånformiga skäror samt (ofvanpå röset) lie; allt af järn. — 15. Skifferbryne, 2 lerkärl och i hvardera af dessa en delvis vriden ring med hammare af järn samt brända ben. *Undersökningen utförd af konservator E. Sörling.*

Fig. 166. 1/1.
(Inv. 14,554).

14,555. *Uppland, Erlinghundra hd, S:t Pers sn, Eriksund.*

Fynd ur 4 små rösen inom ett större graffält. — 1. Fem nitar, 2 spikar af järn, malsten, brända ben af människa och mindre däggdjur. — 2. Omkr. 40 nitar och spikar af järn, lerkärl, brända ben. — 3. Platt ringsölja och nål med facetteradt hufvud af järn, bitar af benkam, brända ben af människa och mindre däggdjur. — 4. Likarmadt bågsparne af brons, likt *Mbl*, 1905 sid. 210, fig. 299, bitar af benkam, genomborrad skifferflisa, brända ben. *Undersökningen utförd af konservator E. Sörling.*

14,556. *Södermanland, Sotholms hd, Tyresö sn, Drefviken, Kumla.* Fynd från en hög inom ett graffält å Kumla udde. Knif och 6 fragment af järn, flintbit, lerkärl, brända ben. — *Södergården.* Fynd ur 2 högar inom graffält. — 1. Omkr. 70 nitar och spikar af järn, 4 små ringar, ornerade bleck samt klumpar af brons, pärla af vit sten, 3 pärlor och 5 smältklumpar af glasfluss, lerkärl, brända ben. — 2. (hög af 9 m: s diam. och 1,4 m: s höjd, med två brandlager). Undre begrafningen: omkr. 75 nitar och spikar samt brodd af järn, lerkärl; öfre begrafningen: nit, spik och beslag af järn, lerkärl, brända ben. *Undersökningen utförd af konservator E. Sörling.*

14,557. Ett angelsaksiskt och åtta judiska mynt af silver och brons.

14,558. En Gustaf I: s mark 1558.

14,559. Tre bronsmedaljer, präglade öfver Oscar II.

14,560. *Bohuslän.* Fynd från de topograf. antikvar. häradsundersökningarna. *Vätte hd, Skee sn, Heby.* Från boplats i en bergklyfta högt i berget mellan Sparrebäck och Heby, helt nära landsvägen Tågeröd—Skee. Omkr. 25 flintskärfvor och ett större slaget flintstycke. — *Hede.* Boplats omkr. 150 m. norr om det stora graffältet på "Hede monar". Ett 15-tal skärfvor, ett par fragment af spånor af flinta, en skärfva af kvarts. — *Blomholm.* Boplats, Ö. om gården, midt uppe på berget. Ett 15-tal slagna flintskärfvor, en med skrapegg på båda sidor. — *Ånneröd.* Boplats i ängs- och åkermark mellan bergshöjder. Några slagna flintskärfvor, nederdel af flintspjutspets. — *Folkestad.* Bronsåldersröse omkr. 400 m. NV.

om östligaste gården. Fragment af obrända ben, f. i manslång kista. — *Lane hd, Dragsmarks sn, Backa*. Boplats, där genvägen till kyrkan tar af från körvägen. Ett par flintkärnor, ett 30-tal skärfvor och ett par spånor af flinta (däraf ett par brända), spånskrapa, skifskrapa. — *Kloster*. Boplats V. om klosterdammen strax ofvanför denna på vägen till Munkeby. Några slagna flintskärfvor och större slagna flintstycken (ett svaldadt). — *Örtorp*. Boplats mellan gården och Knarrevikskilen, uppe på berget vid den s. k. prästvägen. Några slagna flintskärfvor (ett par svallade). — *Högås sn, Sund—Sandvik*. Boplats vid vägen på högsta passhöjden mellan Sandvik och Sund. Ett 30-tal flintskärfvor, däraf möjligen fragment af pilspets (Müller, *Ordning*, 174). — *Båröd*. Boplats i åkrarna och sluttningarna strax V. om Bergsvattnets S. ända och utlopp. Stor mängd flintskärfvor (däraf ett par brända och ett par svallade), spånor, några med retuscherade kanter, en spånskrapa, en skifskrapa, ett halft dussin förarbeten till flintverktyg, af hvilka kunna urskiljas: en borr och ett par rundtom slagna yxor, en yxa af Lihulttyp med trapezformig genomskärning, tväreggad, en knacksten af flinta, en af grönsten och en kvartsskärfva. — *Skredsviks sn, Börsås*. Boplats vid foten af och SV. om Börsås kulle. Ett dussin slagna flintskärfvor och spånor. — Väster och NV. om samt nedanför samma berg, äfvenledes boplats i åkern. Några spånor och slagna flintskärfvor, en stor och tämligen klumpig flintborr. — *Börsås (Sand)*. Fynd från undersökning af en bygdeborg å det s. k. Börsåskulle med husgrunder och kulturlager. Kvarnstenar, sädeskorn i mängd, likaså krukskärfvor (hvaribland 2 af "urtepotteformad" kruka), genomborrade lertrissor, järnfragment m. m. — Fynd från två grafhögar omedelbart nedanför ofvannämnda borglämning. Remändbeslag och pincett m. m. af brons, eldstål, järnfragment, eldslagingssten, ornerade lerkärlsfragment, kvarnstenar, brända ben, kol. Båda högarna inneslöto ett större röse, på hvars botten fynden lågo spridda. Endast den ena högen visade en koncentrerad af fynden i och omkring en kista af klumpstenar

med takhäll. Borgen och grafvarna komma att närmare beskrivas i *Bidrag till kännedom om Göteborgs och Bohusläns historia*.

Östergötland, Kinda hd, Kättilstads sn, Kättilstad. Skelett, f. i en trågformig grundgrop, täckt med en enda häll i jordytan, i trädgården till klockarens gård helt nära graffält undersökt 1902. (Inv. 11,745). Undersökningarna utförda sommaren 1911 af amanuensen G. Hallström.

INHALTSANGABE DER IM JAHRGANG 1911
ENTHALTENEN AUFSÄTZE.

Die Verbindungen Schwedens mit dem Osten
in der Wikingerzeit.

Von T. J. ARNE. (S. 1).

Die alte sassanidisch-persische Kunst hat sich noch Jahrhunderte lang nach der Eroberung der Araber in Persien erhalten. Im sassanidischen Stil wurden auch später verschiedene Gegenstände aus Bronze und Silber hergestellt und nach anderen Ländern exportiert. Sie scheinen auch im Kaukasus, auf dem chazarischen Gebiete, und vielleicht auch in Bulgar sowie in Westturkestan nachgeahmt worden zu sein. In Russland sind viele Gegenstände sassanidischen und postsassanidischen Ursprunges angetroffen worden. Man findet sie meistens im Kaukasus, in den Gouvernements Perm und Wjatka und östlich des Urals. Und noch weiter gegen Westen trifft man sie an, sogar westlich der Ostsee, in Schweden.

Vermittler dieses letzten Verkehrs dürften wohl hauptsächlich die Schweden selbst gewesen sein, teils die im eigenen Lande wohnhaften, teils die, welche in Russland angesiedelt waren. Durch viele Funde (abgesehen von den Chroniken) weiss man, dass es in Russland schwedische Kolonien, z. B. im Süden von Ladoga, bei Gnezdowo in der Nähe von Smolensk, bei Wladimir und Kiew gab. Viele der hier in Gräbern gefundenen Gegenstände tragen rein schwedischen Typus.

Daneben findet man in denselben Gräbern andere Gegenstände die in Russland oder im Oriente verfertigt worden sind. Ähnliche östliche Altertümer sind auch zahlreich in Schweden gefunden worden, besonders auf der Insel Gotland, im Mälartale und in Norrland.

Archäologisch werden die schwedischen Verbindungen mit den Arabern besonders durch die zahlreichen Münzenfunde bezeugt. Man kennt gegenwärtig c:a 24,000 ganze und 14,000 fragmentarische arabische Münzen aus schwedischer Erde, die jedoch in diesem Aufsätze nicht behandelt werden.

Eine Menge von anderen östlichen Gegenständen sind von dem Osten nach Schweden importiert worden, besonders Riemenschmuck und andere Objekte der Kleinkunst. Auf diesen Sachen treten verschiedene Motive auf, meistens aus der Pflanzenwelt, aber auch aus anderen Quellen geschöpft. Man findet oft das dreiteilige Blatt (Palmette) vom Lebensbaum allein oder mit Ranken verbunden, das dann allmählig verkümmert und zum geometrischen Ornamente übergeht. Analysen von diesem Vorgange sind an einer grossen Reihe von Gegenständen vorgenommen worden, die aus Schweden, Russland, Sibirien, Persien, Turkestan, Egypten und Ungarn stammen (Fig. 1—115). Behandelt werden das aus dem dreiteiligen Blatte entwickelte nierenförmige, die Kombination von Palmetten und Ranken (direkter Abkömmling des Lebensbaumes), die sich zum „laufenden Hunde“, zig-zagförmigen Ornamenten oder Kreisen entwickelt, die Palmette mit eingerolltem Basisblatt, bekannt von sassanidischen Silbergefässen (z. B. Fig. 51, 52), die Palmette in herzförmiger Umfassung, die man in Koranmanuskripten wiederfindet (77) und die ganz identisch in Schweden und in Sibirien vorkommt (88). Ein barbarisches Beschlagstück wie 105 mit der geteilten Palmette hat sich augenscheinlich aus einem östlichen wie 106 entwickelt. Das letztere, dass von A. Riegl als byzantinisch aufgefasst wurde, kann ebenso gut dem persischen Kunstkreise gehören. Auf sassanidische Vorbilder geht das schwedische Beschlagstück 107 mit den beiden Palmetten über einan-

der zurück, und dasselbe thun seine ungarischen und ostturkestanischen Verwandte 109 und 110.

Parentetisch werden auch die in Schweden gefundenen emaillierten Gegenstände aus der Wikingerzeit und dem ältesten Mittelalter behandelt, insofern sie nicht christlicher, westeuropäischer Arbeit sind. Sie scheinen teils musulmanisch, teils russo-byzantinisch, teils irisch zu sein (116 und 119, 121—124). Weiter wird eine Reihe von Beschlägen mit verschiedenartig gestalteten Palmetten (126—143) studiert und fischförmige Beschläge, die vielleicht auf chinesische Vorbilder zurückgehen (147—155). Ziemlich selten sind die Rosetten (156—163).

An Tierfiguren erscheint ein Vogel, der auf den persischen Pfau zurückgeht und oft mit einem Zweige als Rest des Lebensbaumes zusammengestellt wird (Fig. 165—174). Andere Tiermotive sind der würgende Löwe, der Stierkopf (176), der Bärenkopf (179), der Adler (193), dann ein Mann zwischen bezwungenen Tieren (Vögel oder Drachen) (181—183). Schliesslich kommen Menschenmasken vor (185) und ein sitzender Herrscher (184), der vielleicht einem Chalifenmedaillon (von el-Muktadir billah) nachgebildet worden ist.

Die Silberarbeiten sind in diesem Aufsätze nicht eingehend behandelt worden. Von solchen war jedenfalls der Import vom Osten gross, und sie haben auch als Vorbilder für die einheimische Fabrikation gedient. Die gedrehten und geflochtenen silbernen Hals- und Armringe sind teils persisch-arabische Arbeit, teils ist ihnen weiter nordwestlich, auch in Schweden nachgebildet worden. Die in gotländischen Funden so gewöhnlichen Ringspangen stimmen ganz mit einem noch in Tunis und Alger gewöhnlichen Frauenschmuck überein. Mehrmals hat man in den Hacksilberfunden in Schweden und anderswo Stücke von persisch-arabischen Silbergefässen gefunden, so auf Gotland (Kirchspiel Öja) ein Stück mit einigen arabischen Buchstaben — *bi'smi'llah* — Im Namen Gottes (194). Mehrere Silberfingerringe mit gefassten Steinen sind auch deutlich desselben Ursprunges (200, 201). Östlich sind auch die halb-

kreisförmigen, silbernen Ohrgehänge (203, 204, 205). Mehrere in Uppland gefundenen Silberschalen (208—210) mit Akanthusranken und Löwenbildern sind sicher orientalischen Vorbildern nachgeahmt, in einigen Fällen vielleicht importiert.

Interessant und die Verbindungen Schwedens mit den finnischen Stämmen Nordrusslands beleuchtend ist der grosse Opferfund vom Tjantjersee in Norrbotten (Gråträsk im Kirchspiel Piteå, oberhalb 65° nördl. Br.); er stammt aus der Zeit vom 11—13 Jahrh. Es gab in dem Funde mindestens 70 ganze und 14 fragmentarische Silbermünzen, darunter eine arabische, einige anglosächsische Eitelredsmünzen und auch spätere englische für Wilhelm I oder II geprägt, eine Utrechtmünze vom 11 Jahrhunderte und viele norwegische, darunter auch kleine Brakteaten. Die anderen Gegenstände von Bronze, Zinn und Silber zeugen alle von östlicher Herkunft. Es sind kleine "byzantinische" Kreuze, Hängeschmuck verschiedener Form, Ringfibeln, ovale und gleicharmige Spangen, Tierfiguren (Vögel, Pferde, Hunde etc.) (217—234). Bemerkenswert sind ein paar Zinnmedaillons, die den Silbermünzen des russischen Grossfürsten Jaroslav nachgebildet sind (215). Abgesehen von den Münzen, sind die Gegenstände fast sämtlich durch nordische Handelsleute importiert worden, die über Nordfinland ihre Waren (Felle und dergl.) nach den nordrussischen Handelsplätzen, nach der Ladogagegend, nach Murom, Wladimir, Bulgar, gebracht haben und von dort andere Stücke nach Hause mit geführt. Diese finnische (permische) Kultur in Nordrussland scheint bestimmt auch zum grossen Teil auf sassanidisch-persische Vorbilder zurückzugehen.

Die kleinen bronzenen Schellen und die halbmondförmigen Hängeschmuckstücke gehen auch auf östliche Vorbilder zurück (236—239).

Sogar ein chinesisches Importstück aus dem 10 Jahrh. hat man in einem gotländischen Grabe gefunden, nämlich eine kleine glasierte Tontasse aus der Zeit der Tangdynastie (240). Vom Osten (vielleicht Südrussland) kommt das gemalte, auf Gotland gefundene Tonei Fig. 242.

Viele Bandreste, besonders solche die mit Gold oder Silber eingewebt sind, sind in Gräbern auf Björkö gefunden worden. Sie scheinen auch östlichen Ursprunges zu sein.

Persisch ist das Gewichtssystem, von dem man zahlreiche Gewichte in Schweden sowie in Russland und vereinzelt auch in Norddeutschland gefunden hat. (Hierüber näheres in „Orientalisches Archiv“ 1912, Heft II).

Zwei Hängeschlosstypen, von denen man einige Exemplare in Schweden gefunden hat (243 a, b), haben ihre nächsten Verwandte in Russland. Das zurückblickende Tier mit der Akantusranke ist in recht ähnlicher Gestalt von Persien bekannt (243 c).

Auch Waffen (Äxte, Pfeilspitzen) sind sicher teils vom Osten importiert worden, teils in Schweden nach den fremden Vorbildern nachgemacht worden (244, 245). Gewisse Pfeilspitztypen, die erst in der Wikingerzeit in Schweden auftauchen, haben im Osten eine ungeheure Verbreitung, bis nach Japan. Ihr Ursprungsland dürfte vielleicht das Gebiet der türkischen und mongolischen Stämme in Nordasien sein.

Die Verbindungen mit Byzanz werden in dem Aufsätze nur im vorübergehend behandelt. Der Dnjeprweg wurde auch später eröffnet als der Wolgaweg. Schon vom Anfang des 9 Jahrhunderts an haben die Schweden die Wolga befahren und sind frühzeitig in Verbindung mit den Chazaren getreten, deren Kultur zum grossen Teil auf der persisch-sassanidischen aufgebaut war. Vom chazarischen Gebiete zwischen Wolga und dem Schwarzen Meere und von Armenien, wenn nicht direkt von den südlichen Ufern des Kaspischen Meeres, stammen viele der ornamentierten östlichen Gegenstände die man in Schweden gefunden hat.

Der östliche Einfluss erstreckte sich nicht nur nach dem Norden sondern ging weiter westlich bis nach Irland. So dürfte der „irische Laufknoten“ östlichen Ursprunges sein, da er schon im 10 Jahr. in Russland vorkommt und erst viel später in Irland. Dieses Ornament sowie andere, die in der Wikinger-

zeit erscheinen und meistens von dem Osten her stammen, leben noch im christlichen Mittelalter weiter fort an Taufbecken, Grabsteinen, Portalen u. s. w. Sie übten somit einen Einfluss auch auf die einheimische Kunst aus.

Die Stabkirche von Björsäter und die Stellung ihrer Gemälde innerhalb unserer mittelalterlichen Kunst.

Von A. LINDBLOM. (S. 67).

In der jetzigen Steinkirche von Björsäter in der Provinz Östergötland entdeckte Verf. 1909 im Turme und auf dem Boden die bemalten Reste der Decke der alten Holzkirche, die 1800 heruntergerissen wurde. Ein Teil dieser Bretter ist nach dem Historischen Museum in Stockholm gebracht worden. (Inv. 14118).

Nach den spärlich vorhandenen schriftlichen Angaben die der Verfasser erforscht hat, und dem Stile der noch existierenden Reste gehörte die Decke einer zwischen 1320 und 1390 (wahrscheinlich 1350) erbauten Stabkirche an. Diese bestand aus einem Chor mit Apsis (?) und Langschiffe, durch Holzsäulen in drei Schiffe geteilt, die mit 12 Kreuzgewölben von Brettern gedeckt waren. Die Kirche war verhältnissmässig sehr gross, die Breite des Schiffes 38 Fuss (schwed.) die Höhe des Seitenschiffes 21 Fuss (6,20 m.). Die Wände hatten eine innere Täfelung mit Gemälden im gleichen Alter wie die Kirche. Diese Gemälde gehören derselben Stilrichtung wie die in den Kirchen von Råda und Edshult und zeigen fransösischen Einfluss, dessen Übergang nach Schweden wahrscheinlich durch norwegische früh- oder hochgothische Malerei vermittelt worden ist. Wovon die Figuren zeigt n:r 1 die jetzige Steinkirche von Björsäter, n:r 2 den Grundplan der alten Holzkirche nach einem

alten Buche der Kirche vom 18 Jahrh., n:r 3 einen rekonstruierten Grundplan der alten Kirche, n:r 4 Grundplan und Section von der verwandten ehemaligen Kirche in Edshult, Småland, n:r 5 eine Skizze, die Disposition der Gemälde innerhalb eines von einem Gewölbebogen begrenzten Wandfeldes in Björsäter zeigend. Die Gemälde sind hauptsächlich in braunrot und grün ausgeführt worden, aber auch verschiedene Nuancen von rot, gelb, blaugrau und himmelsblau kommen vor. Dargestellt sind verschiedene Aposteln mit Spruchbändern, Ornamenten etc. Fig. 6 zeigt eine Figur von den noch auf dem Kirchenboden befindlichen Brettern, Fig. 7 S:t Petrus, Fig. 8 S:t Jacobus minor, Fig. 9 eine ganze Szene, Fig. 10 Ornamentmotive (noch im romanischen Stile), Fig. 12 einen Teil der gemalten Wandtäfelung. Einige Majuskeln und Minuskeln sind in Fig. 16 abgebildet.

Eine Gruppe schwedischer und norwegischer Siegel aus dem 14 Jahrhundert.

Von AXEL L. ROMDAHL. (S. 101).

Verf. macht auf die Bedeutung der mittelalterlichen Siegel Schwedens für die Kunstgeschichte aufmerksam. Drei Siegel für die Bischöfe Sigge in Skara, Hemming in Uppsala und Frender in Strängnäs (B. E. Hildebrand, *Svenska Sigiller från Medeltiden* n:r 184, 186, 187) sehen einander sehr ähnlich und stammen alle von demselben ausgezeichneten Künstler her. Derselben Gruppe gehören auch die Siegel von dem Erzbischof Peter und der Königin Blanche an (Hildebrand n:o 181 und 66). Die Siegel stammen aus den Jahren 1334—1346. Eine entsprechende Gruppe von gleichzeitigen Siegeln ist auch von Norwegen bekannt. Die Übereinstimmung in Anordnung und Stil ist deutlich. Diese Siegeltypen stammen aus Frankreich,

wo man die Vorbilder wiederfindet. Ob die Petschafte in Frankreich hergestellt wurden oder ob französische Petschaftstecher nach dem Norden gekommen sind, ist eine schwer zu lösende Frage.

Historische Runeninschriften.

Von OTTO von FRIESEN. (S. 105).

III. Die Lingsbergssteine im Kirchspiel Wallentuna, Uppland.

Auf dem Hofe Lingsberg wurde 1909 beim Pflügen ein neuer Runenstein entdeckt. Ein anderer Runenstein desselben Hofes war schon früher bekannt (Dybeck, Fol. II, 105). Die Steine wurden auf einem Felde neben einer alten „Chaussee“, einem ehemaligen Wege über den seichten Boden, gefunden (Fig. 1—3). Ursprünglich standen wohl die beiden Steine am Ostende des alten Weges. Die Inschrift des früher bekannten Steines (Fig. 4) lautet: „Dan, Huskarl und Sven sammt Holmfrid, Söhne und Mutter, liessen diesen Stein errichten zum Andenken an Halfdan, Vater von Dan und seinen Brüdern, und Gatte von Holmfrid“. Von dem neugefundenen Runenstein (Fig. 5) lautet die Inschrift: „Und Dan, Huskarl und Sven liessen einen Stein errichten zum Andenken an Ulfrik, ihren Grossvater. Er hatte zweimal in England Tribut behoben. Gott und Gottes Mutter helfen ihren Seelen, des Vaters und des Sohnes“. Der Stein erzählt also dasselbe wie die in Fornvännan 1909, s. 57 ff. genannten Runensteine von Grinda in Södermanland, Yttergård im Kirchspiel Orkesta und Väsby im Kirchspiel Ösby, Uppland, nämlich von der Teilnahme der Schweden an den Wikingerzügen nach England um das Jahr 1000. Verf. schreibt dem Runenmeister Asmund Kareson auch diesen Stein zu.

IV. Der Bjälbostein in Östergötland. (Fig. 6, 7).

Mit Hilfe des Kandidaten E. Wessén hat Verf. eine neue Lesung von dem schon lange bekannten Bjälbosteine zu Stande gebracht. Die Deutung lautet: „Brave junge Leute errichteten diesen Stein nach Grep, ihrem Gildebruder. Lufve, Sohn von Jute, ritzte diese Runen“. Früher hat Verf. darauf hingewiesen, dass das Wort „Gilde“, Gilde- (Zunft-) Bruder auch auf zwei Runensteinen von Sigtuna vorkommt, die da angeben, dass um 1060—1075 in Sigtuna eine „Gilde der Friesen“ existierte. Der Bjälbostein dürfte von der in der Nähe gelegenen Stadt Skenninge, einer im Mittelalter bedeutenden Stadt, stammen, und zeugt von einer dortigen Gilde. Das Gildewesen ist schon um 800 unter den Skandinaviern in England bekannt und dürfte ebenso früh nach dem Norden gebracht worden sein, wenn es auch erst im 11:ten Jahrhundert nachweisbar ist. Das Wort Gilde (vgl. ahd. gelt, anglos. geld, altwestnord. giald) bedeutet Bezahlung, und die Gilde war eine Gesellschaft zur gegenseitigen Versicherung gegen verschiedene Unglücke.

Zwei Grabbauten aus der Steinzeit in Wästergötland.

Von SUNE LINDQVIST. (S. 126).

I. Steinkiste bei Stomsåkra, Kirchspiel Liared.

Der Plan (Fig. 1) und die beiden Photographien (Fig. 2 und 3) geben eine deutliche Vorstellung von der aus Gneisplatten gebauten Kiste, die eine Länge von 3,25 m. hatte und eine Breite von 1,25—0,80 m. Die Wandsteine waren ungefähr 0,75 m. hoch. Die Kiste lag in einem Hügel von Steinen und Erde.

Ihr Inhalt bestand aus einem Stück Menschenknochen, einem Feuersteindolche, einer Dolchklinge und mehreren, teilweise retuschierten Stücken aus Feuerstein.

II. Dolmen bei Slutarp, Kirchspiel Kinnewed.

Ein während der Eisenzeit aufgeworfener Steinhügel deckte fast vollständig das Steinaltergrab (Fig. 14). Die Konstruktion der Grabkammer geht aus den Bildern 15—17 hervor. Die Kammer bestand aus einem rektangulären Zimmer, von einem gewaltigen Steinblocke ($3,5 \times 2,1$ m.) bedeckt. Die Langseiten bestanden aus zwei $3,05$ m. langen Platten von Glimmerschiefer. Die westliche Breitseite war aus zwei parallelen Kalkplatten gebildet, deren Zwischenraum ($0,2$ m.) mit einer Packung von zer Schlagenen Kalksteinen ausgefüllt war. Die Ostseite war offen, nur von einem vertikal stehenden, niedrigen Schwellensteine begrenzt, innerhalb dessen zwei kleine Fliesen aufrecht standen. Im Grabe lagen ohne jede Ordnung 30—34 Skelette von Menschen, darunter vier Kinder (vgl. Fig. 16 unten und Fig. 18). Das Grabinventar bestand sonst nur aus 3 Bernsteinperlen (Fig. 19—21). In der Oberfläche des Decksteines gab es eine Anzahl von schalenförmigen Gruben und Fusssohleneindrücken (Fig. 22). Über Ihre Zeitstellung kann nichts bestimmtes gesagt werden; nur sind Sie älter als die Eisenzeit.

Nach einem Vergleich mit ähnlichen Gräbern in Dänemark kommt Verf. zu dem Resultate, dass das Steingrab von Slutarp einer Gruppe von dänischen Dolmens sehr nahe steht. Eigentümlich für das wästgötische Grab ist nur die doppelte Giebelwand. Das Grabinventar, das wahrscheinlich sekundär ist, gehört in die Zeit der Ganggräber (vgl. die Bernsteinperlen).

Die Skelettreste von einem Dolmen bei Slutarp, Kirchspiel Kinnewed, Wästergötland.

Von CARL M. FÜRST.

In dem Dolmen von Slutarp gab es Kranien von erwachsenen Individuen über 20 Jahren: 17 st., darunter 10 von Männern, 4 von Frauen, 3 unbestimmt. Von jungen Individuen, c:a 10—20 Jahre: 3 st., alle männlich. Von Kindern unter 10 Jahren: 3 st.

Einzelne Unterkiefer: 11 st., einer von einem Kinde. Die messbaren Länge—Breite-Indices waren 69,8, 69,9, 71,0, 73,0, (73,9), (74,6), 75,8, 76,1, 76,3, 76,7, 77,3, 80,2.

In einem Aufsätze in *Fornvännen* 1910 hat Verf. berechnet, dass von den damals bekannten Steinalterkranien von Schweden ausserhalb Skånes aber mit Ostnorwegen 54 % dolichocephal, 40 % mesocephal und 6 % brachycephal waren. Wenn die 12 Slutarpkranien mit einberechnet werden, bekommen wir die folgenden Prozentzahlen: 53 % dolichok., 41 % mesok., 6 % brachyk., also ein sehr unbedeutender Unterschied. Die Leute von Slutarp waren kleingewachsen, wie die folgenden Zahlen zeigen: für Männer 168, 166, 165, 164, 163 (2 st.), 161, 157, 156, 152, 151 (2 st.) 145; für Frauen 162, 156, 149, 147 cm. Fast alle Femora zeigen Platymeri, einige Tibiæ Platyecnemi.

Die erste bekannte Felsenritzung von Gotland (Hägvide im Kirchspiel Lärbro).

Von FREDRIK NORDIN.

Die Ritzung wurde vom Künstler O. Sörling entdeckt und von ihm und Verf. gemessen und gezeichnet. Sie ist in *Fornvännen* 1911.

einem horizontalen Kalkfelsen eingehauen und die Länge misst 9,30 m., die Breite 4,90 m. (Fig. 1). Die Ritzung geht bisweilen bis zu 3 cm. Tiefe. Die Figuren bestehen aus ca 150 schalenförmigen Vertiefungen, mindestens 23 Schiffen (Fig. 2—4), deren Länge zwischen 85 und 30 cm. wechselt, konturierten Fuss-sohlen (Fig. 5), Beilen mit geschwungenem Stiel (Fig. 6—9). Die Beile gehören aller Wahrscheinlichkeit nach der zweiten Bronzealterperiode Montelius', also dem 15 und 14 Jahr. vor Chr. Räder, Menschen- und Tierfiguren fehlen vollständig.

Eine Karelische Steinwaffe mit Elchkopf, in Uppland gefunden.

I. Archäologische Untersuchung

von OSCAR ALMGREN. (S. 152).

In einem moorartigen Gelände in einem dem Dorfe Norr-Löfsta gehörigen, 40 km. in NO. von Uppsala gelegenen Walde wurde im Jahre 1910 eine Fig. 1 abgebildete Steinwaffe gefunden, die später von dem Historischen Museum in Stockholm erworben wurde. Die Waffe befand sich in einer Thonschicht unmittelbar unter einem natürlichen, mit *Alnus* bewachsenen Rasenhügel. Die Höhe des Fundortes über dem jetzigen Meeresspiegel beträgt 29,58 m. Die hammerähnliche Waffe ist 20,75 cm. lang und 4,45 cm. breit am Schaftloch. Das eine Ende des Hammers stellt naturgetreu einen Elchkopf dar. Das Schaftloch geht nicht ganz durch. Als wirkliche Waffe ist das Gerät sicher nicht benutzt worden.

Die Steinart (Eine serpentinverwandte Grünsteinart) kommt in Uppland nicht vor. Der Gegenstand muss also importiert sein. Ein paar ähnliche Steinwaffen mit Elchkopf sind in den letzten Jahren in Finland entdeckt worden. Die eine (Fig. 2) stammt von einem Steinalterwohnplatze im Kirchspiel Säkki-

järvi, 3 bis 4 Meilen im W. von Wiborg. Die andere (Fig. 3) ist nur ein mit Schaftloch versehener Elchkopf von Hvittis in Satakunta. Das Material dieses Elchkopfes ist mit dem der uppländischen Waffe nahe verwandt. Zwei andere Steinwaffen mit Tierköpfen gibt es noch im Museum von Helsingfors, die eine von Antrea im finnischen Karelen (Fig. 4), die andere von Maaninka in Savolax (Fig. 5). Im russischen Karelen ist ein Elchkopfhämmer bei Padosero gefunden worden (Fig. 6); Sonst zeigen die russischen kopfgeschmückten Waffen meistens einen Bärenkopf, so Fig. 7 von Petrosawodsk. Ausser dieser gibt es mindestens 6 von Olonets und Archangelsk. Nach dieser Untersuchung ist es ziemlich warscheinlich, dass das schwedische Exemplar von Karelen gekommen ist. Die erhabene Rückenlinie der Alundawaffe kommt bei den entsprechenden östlichen Tierkopfbildern nicht vor, dagegen bei einer Axt mit Schaftloch ohne Tierkopf, die man auf einem Steinalterwohnplatze in Olonets zusammen mit reichlicher Keramik gefunden hat. Diese Keramik hat sich aus der finnischen "Kammkeramik" entwickelt, und diese dürfte ihrerseits jünger sein als diejenige der ostschwedischen Wohnplätze. Durch die Rückenlinie wird die Alundaaxt in Zusammenhang mit den bootförmigen Streitbeilen gebracht. Da aber diese jünger sind als die ostschwedischen Wohnplätze, ist folglich die hier behandelte Skulpturgruppe jünger als die kleinen Ton- und Knochenskulpturen von Åloppe und Gullrum.

Denselben Aufschluss geben auch die Niveauverhältnisse, da der Fundort der Alundawaffe niedriger liegt als die Wohnplätze in West-Uppland. Die nordschwedischen Schiefermesser mit Tierköpfen sind gleichalterig mit den Åloppe-Skulpturen. Dagegen sind die russischen Feuersteinskulpturen jünger als die schwedischer Steinalterskulpturen und gehören in die Steinkistenzeit oder höchstens in die jüngere Ganggräberzeit. Verf. hat früher gedacht (*Fornvännen* 1907), dass die nordischen Steinalterskulpturen in Zusammenhang mit den südosteuropäischen Steinalteridolen zu bringen wären, hält jetzt aber

für wahrscheinlich, dass das nur mit den Menschenfiguren der Fall sei. Die Steinalterkunst scheint sonst vom Westen nach dem Osten zu wandern.

Zur Benutzung des Elchbildes

von EDGAR REUTERSKIÖLD. (S. 164).

Verfasser glaubt nicht, dass man eine totemistische Erklärung für die Steinwaffe von Alunda finden kann. Das Bild dürfte aber mit primitiven Jagdriten zusammenhängen, wie man sie noch in später Zeit bei den Lappländern gefunden hat, z. B. bei der Bärenjagd. Bei dem Einfangen des grossen Wildes — des Bären und des Elches — wurden diese elch- oder bärenkopfgeschmückten Waffen vergraben um dem Wunsche nach Jagdglück Ausdruck zu geben.

Sie waren also Hilfsgeräte der Magie, materialisierte Wünsche.

Die Naturverhältnisse des Fundplatzes

von RUTGER SERNANDER und J. V. ERIKSSON. (S. 171).

Die Vegetation und die Schichtung des Rasenhügels sind von den beiden Verf. untersucht worden. Sehr wahrscheinlich ist, dass der Hügel eine Naturbildung ist, also nicht von Menschen zusammengeworfen.

Die Hofnamen vom Hårad (Bezirk) Göinge im Skåne.

Eine Skizze der Ansiedelungsgeschichte

von HJALMAR LINDROTH. (S. 175.)

Verf. hat mit Benutzung der Gesichtspunkte und der relativen Chronologie dänischer und schwedischer Namenforscher

versucht die Besiedelungsgeschichte des im Nordosten von Skåne gelegenen Härads Göinge zu schreiben. Er untersucht also die Verbreitung und Anzahl der mit *-lösa*, *-lef*, *-inge*, *-hem*, *-sta*, *-by*, *-torp*, *-ryd*, *-hult* und *-boda* zusammengesetzten Hofnamen, die hier nach ihrem Alter geordnet sind, diskutiert ihre Bedeutung und findet, dass die ältesten *-lösa* und *-lef* in die jüngere Steinzeit zurückgehen, die jüngsten (*-boda*) aus dem Ende des Mittelalters stammen. Es stellt sich heraus, dass das Härad vom südosten aus, von der Hanöbucht, kolonisiert worden ist. Die Verbreitung der Altertumsdenkmäler (Gräber und Wohnplätze) und deren Alter scheint mit den anderen Forschungsergebnissen übereinzustimmen. Eine Karte veranschaulicht die Verbreitung der verschiedenen Namenformen und der Altertumsdenkmäler.

Eine Felsenritzung in Wästergötland.

Von BROR SCHNITTGER. (S. 196).

Ausser den sehr wenigen früher bekannten Fundorten für Felsenritzungen in der Provinz Wästergötland hat Verf. noch einen neuen untersucht, auf Godegården, Kirchspiel Fåglum, 4 $\frac{3}{4}$ Meilen W. von Falköping gelegen (Fig. 1). Die Ritzung befindet sich jetzt 1—2 dm. unter der Oberfläche des Ackers (Fig. 3). Die Figuren 2, 4 und 5 geben die Bilder wieder, die nur aus einzelnen oder paarweise gestellten Fuss-sohlen und runden Vertiefungen bestehen. Die Ritzung dehnt sich von O—W aus und hat eine Länge von 4,55 m., eine Breite von 1,65 m. Insgesamt gibt es 74 Fuss-sohlen und 13 runde Vertiefungen. Ritzungen mit nur Fuss-sohlen sind sehr selten. Verf. meint, dass die Sohlen eine entsprechende Anzahl von Personen bezeichnen, die sich an dem Platze angesiedelt haben, dass sie also in diesem Falle keine religiöse Bedeutung be-

sitzen. Die Ritzung gehört der Bronzezeit an. Das Fuss-sohlenornament findet man noch später, z. B. an Keramik aus der römischen Eisenzeit (Fig. 6). Schliesslich berichtet Verf. über die Fuss-sohlenabdrücke im Volksglauben.

Ein archäologischer Beitrag zur Bestimmung des Alters von der Stadt Sigtuna.

Von T. J. ARNE. (S. 203).

Macht auf den Fund einer Bronzedose aufmerksam, die in Sigtuna gefunden worden ist und die mit einer Runenschrift versehen ist und zur Aufbewahrung von Wageschalen gedient hat. Sie dürfte aus der Zeit zwischen 1025 und 1050 n. Chr. stammen. In Sigtuna hat man jüngst auch eine byzantinische Kupfermünze gefunden, die wahrscheinlich für Johannes Zimisce geprägt worden ist. Diese und andere Funde sowie die Datierung der Ruinenkirchen in das 11. Jahrhundert, machen es wahrscheinlich, dass die jetzige Stadt Sigtuna schon um 1000 n. Chr. gegründet wurde.

RIKSANTIKVARIENS ÅRSBERÄTTELSE FÖR ÅR 1911.

Akademien.

Akademiens ledamöter. Akademiens förut invalde arbetande ledamot herr Nordin tog under året inträde.

Till utländska ledamöter valdes direktören för museet i Berlin doktor W. Bode och direktören för museet i Roanne Joseph Déchelette. Akademiens utländske ledamot direktören vid Kungl. Myntkabinettet i Köpenhamn Christian Fr. Herbst afled under året.

Till svensk korrespondent valdes folkhögskoleföreståndaren H. Hansson i Gamleby.

Till utländska korrespondenter valdes professor Magnus Olsen i Kristiania och pastor emeritus H. F. Feilberg, Askov. Antikvarien Nicolay Nicolaysen, Kristiania, afled under året.

Akademiens styrelse och verksamhet. Akademiens preses under året har varit herr Afzelius.

Som ledamöter i Förvaltningsutskottet, jämte de tre själfskrifna, hafva tjänstgjort herrar Salin och Dahlgren, med herrar E. Hildebrand och Brate som suppleanter.

Ledamöter af den Historiska Nämnden hafva varit herrar Annerstedt, E. Hildebrand och Westrin.

Ledamöter af den Antikvariska Nämnden hafva varit herrar H. Hildebrand, Montelius och Ekhoff.

Till revisorer af Akademiens räkenskaper för år 1911 voro utsedda herrar Westrin och Warburg med herr Löffler som suppleant.

Akademiens har under året haft 15 sammanträden och Förvaltningsutskottet 14.

Tjänstemän.

Riksantikvarie och Akademiens sekreterare: undertecknad, utnämnd år 1907.

Antikvarier: herr Emil Ekhoﬀ (Hjertbergsk antikvarie; Hjertbergsk amanuens sedan år 1893);

Herr Oscar Almgren (förste amanuens sedan år 1907). Tjänstledig under början af året på grund af förordnande att upprätthålla undervisningen i nordisk och jämförande fornkunskap vid universitetet i Uppsala; i hans ställe har amanuensen Frödin tjänstgjort som antikvarie (se nedan). Antikvarien Almgren begärde och erhöﬀ afsked i april;

fil. lic. Otto Janse (andre amanuens sedan år 1907);

fil. lic. Ture J:son Arne (utnämnd år 1909);

fil. lic. Otto Frödin (utnämnd i okt. 1911).

Amanuenser: fil. lic. Otto Frödin (1905) förordnad år 1910; tjänstgjort som antikvarie t. o. m. okt. 1911 (se ofvan);

fil. kand. Gustaf Hallström (1909), förordnad år 1910;

fil. d:r Bror Schnittger (1907), förordnad år 1910;

fil. kand. Sune Lindqvist, förordnad år 1910;

fil. kand. Andreas Lindblom, förordnad år 1910;

fröken Agda Reuterskiöld (1902), förordnad år 1910;

fröken Elsa Broman, förordnad år 1910;

Akademiens tecknare är sedan år 1890 teckningsläraren vid Högre allmänna läroverket å Södermalm Olof Sörling.

Som biträde vid Kungl. Myntkabinettet har fru Rosa Norström tjänstgjort sedan år 1899.

Akademiens bibliotekarie är sedan år 1901 fil. kand. fröken Sigrid Leijonhufvud.

Som biträde vid det Antikvariskt-topografiska arkivet hafva tjänstgjort fruarna Lillot Hildebrand och Elma Nordlund samt i Akademiens kansli fru Elma Nordlund.

Konservator är sedan år 1910 Erik Sörling. Hans biträde är fröken Siri Sörling.

Arbetsrummen hafva i enlighet med nådig föreskrift varit tillgängliga hvarje söckendag kl. 11—3.

De ordinarie tjänstemännen hafva enligt reglementet tjänstgjort dagligen 6 timmar, de extra 5 timmar. Öfverarbete har ofta förekommit.

Utgifna skrifter. Under året hafva utkommit: *Fornvännen* 1910, häft. 5, och 1911 häft. 1—4, *Antikvarisk tidskrift*, del 19, samt Sveriges Runinskrifter 2: *Östergötlands runinskrifter*, häfte 1, af Erik Brate.

Föreläsningar. De af Bergerska fonden bekostade föreläsningarna hafva hållits af undertecknad, hvilken därvid behandlat Italiens äldre kulturhistoria.

Bytesförbindelser. Akademien stod vid utgången af år 1911 i skriftutbyte med 753 sällskap och institutioner.

Undersökningar af fornlämningar.

Under året hafva med Riksantikvariens tillstånd och till största delen på Akademiens bekostnad följande mera betydande undersökningar af fornlämningar från hednatiden företagits:

Jämtland, järnåldersgrafvar på Frösön, af kandidat E. Festin.

Ångermanland, stenåldersboplats vid Vängel i Fjällsjö sn, af kandidat E. Olsson.

Uppland, grafvar och husgrunder i Alunda sn, af docenten O. Almgren; två grafhögar vid Penningby i Länna sn och en grafhög vid Näsby i Täby sn, af kandidat M. Olsson; en graf samt lämningar af runda stenåldershyddor vid Åloppe i Nysätra sn, af docenten O. Almgren och amanuensen S. Lindqvist; grafvar från järnåldern vid Lilla Frescati i Solna sn, vid Lilla Ursvik i Spånga sn samt vid Eriksund i S:t Pers sn, Erlinghundra hd, af konservator E. Sörling.

Södermanland, grafvar från järnåldern vid Hacksta i Björkviks sn, vid Julita gård i Julita sn samt vid Hanstavik i Väster telje sn, af antikvarien T. Arne; grafvar från järnåldern vid Kumla

i Tyresö sn, vid Södergården i Tyresö sn samt vid Tumba i Botkyrka sn, af konservator E. Sörling; sexton grafhöggar (hvar af 15 brandgrafvar) å Linga hed på Bankesta ägor i Öfverjärna sn, af d:r Bror Schnittger; ett jordblandadt röse vid Wiad i Grödinge sn, af fröken W. Wallin och kand. M. Olsson.

Nerike, två stenåldersboplatser vid Körartorpet i Götlunda sn, af amanuensen S. Lindqvist; ett röse på kyrkogården i Almby sn, af intendenten H. Hedberg.

Västmanland, två kummel från järnåldern å Värberget i Enåkers sn, af kand. E. Olsson.

Östergötland, en pålbyggnad från stenåldern vid Alvastra i V. Tollstads sn, fortsatta undersökningar af antikvarien O. Frödin; hållristningar, bestående af fartyg, yxor, solhjul, en kreaturshjord m. m. vid Hästholmen i V. Tollstads sn, af antikvarien O. Frödin; grafvar från äldre järnåldern vid Brunneby i Wreta Klosters sn, af amanuensen S. Lindqvist samt vid Alvastra järnvägsstation i V. Tollstads sn, af d:r B. Schnittger; en fornborg vid prästgården i Skönberga sn, sex järnåldersgrafvar å graffältet vid Ljunga i Skönberga sn, ett 20-tal fornborgar i skilda delar af landskapet, däribland tre fornborgar å Omberg (besiktning och profgräfningar), en grafhög vid Ånestad i Hägerstads sn, af d:r B. Schnittger.

Västergötland, brandgrafvar från järnåldern (före Kr. föd.) vid Saleby by i Saleby sn och hållristning vid Stommen i Fåg-lums sn, af d:r B. Schnittger.

Värmland, grafvar på Hammarö i Hammarö sn, af d:r Knut Kjellmark.

Bohuslän, en borglämning och två grafhöggar å "Börsåskulle" nära Gullmarsfjorden i Skredsviks sn, en stenåldersboplatz vid Cederslund i Skredsviks sn samt topografiska undersökningar i Vette hd, af amanuensen G. Hallström.

Halland, grafvar i Eftra sn, af konduktör F. J. Eneström.

Småland, tjugonio grafhöggar från järnåldern på Bolmsön i Bolmsö sn, af konduktör F. J. Eneström.

Öland, skelettgrafvar vid Bårby i Mörbylånga sn, af antikvariern T. Arne.

Skåne, bronsåldersgrafvar vid Tullhögbacken nära Ystad, af d:r O. Rydbeck; en stenåldersboplats i Råbelöfsjön, af fil. kand. E. af Ekenstam.

Gotland, en hustomtning, "kämpagraf" vid Svenskens i Endre sn, ett dussin grafvar vid Allekvia i Endre sn, en stenåldersgraf med 15 à 17 skelett vid Sixarfve i Alskogs sn, samt undersökningar af en förmodad "pålbyggnad" i Tingstäde träsk samt besiktning af ett antal skadade graffält, af antikvariern T. Arne.

I Visby ha utgräfningar företagits i S:t Nikolai ruin af antikvariern E. Ekhoft; under ledning af antikvariern Ekhoft ha konserveringsarbeten företagits å Roma klosterkyrkas ruin.

Dessutom hafva af Akademien eller Riksantikvariern frågor rörande följande fornlämningar under året behandlats:

Grafhögar vid Mossle i Vernamo sn, Småland; pålbyggnaden vid Alvastra i V. Tollstads sn, Östergötland; en "kämpagraf" vid Svenskens i Endre sn, Gotland; gamla residenset i Nyköping; en fornlämning vid Endregårda i Endre sn, Gotland; Johannesborgs slottsruin i Norrköping; graffält och stensättning vid Norby Granhage i Grums sn, Värmland; en stenmur i Vallabacken på Greflunda n:r 20 ägor i Hvitaby sn, Skåne; en hållkista på Enslöfs klockaregård i Halland; ett stenröse på Törestorps ägor i Fölene sn, Västergötland; ruinen vid Lindholmen i Uppland; grafhögar vid Frescati i Solna sn, Uppland; grafhögar vid Lilla Ursvik i Spånga sn, Uppland; ett grafröse vid Haga i Tumbo sn, Södermanland; två grafhögar på Gomaj n:r 3 ägor i Njurunda sn, Medelpad; Kåpplingemonumentet i Stockholm; grafhögar vid Gränby i Vaksala sn, Uppland; grafröse på Malmön i Askums sn, Bohuslän; runstenar i Medelpad; runsten vid Bankeberg i Östergötland; tre grafhögar å Erikssunds ägor i S:t Pers sn, Uppland; en medeltida byggnad vid prästgården i Närs sn, Gotland; Vadstena kloster; grafröse vid Ryssbylund i Ryssby sn, Kalmar län; Björkö i Mälaren.

Kyrkor. Under året hafva frågor rörande följande kyrkor behandlats af Akademien: Almunge, Berg, Blentarp, Blacksta, Båstad, Edsberg, Eggvena, Enåsa, Forshem, Genarp, Godegård, Gökhem, Hendene, Hernevi, Kinnarumma, Kulltorp, Lunds domkyrka, Mo, Mörlunda, Norrlanda, Ofva, Orsa, Rone, Skälfum, S:t Gertruds kapell i Vä, Stehag, Stora Lundby, Stånga, Sundals-Ryr, Sundre, Sura ödekyrka, Södra Sandby, Torshälla, Ukna, Ullånger, Vadstena kloster, Vankifva, Varnhem, Vilske-Klefva, Väster-Löfsta, Västra Eneby, Öfver-Lännäs.

Akademien har lämnat understöd till arkitekten S. Curman och docenten J. Roosval för beskrifning af svenska kyrkor.

Inskrifter och medaljer. Under året har Akademien behandlat 5 inskrifts- och 14 medaljförslag.

Statsanslag. Till Akademiens förfogande stodo under året på *ordinarie stat*:

till löner och tjänstgöringspenningar	29,400:—	
„ samlingarna	10,500:—	
„ tryckningskostnader m. m.....	7,000:—	
„ resekostnader m. m.	4,000:—	
„ museets inredning	1,000:—	
„ undersökning af fornlämningar...	6,000:—	
„ biträden och betjäning	25,000:—	82,900:—

samt på e. o. stat:

till uppvärmning och renhållning ...	1,100:—
„ Visby ruiner.....	1,000:—
„ undersökning vid Alvastra.....	4,000:—

Dessutom uppbar Akademien i Statskontoret:

till inköp af en guldring ...	3,000:—	
„ Vallsjö kyrka	200:—	
„ Gudhems klosteruin	450:—	
„ Roma klosterruin	2,400:—	
„ Källa ödekyrka	2,500:—	8,550:— 14,650:—

Tillhopa kr. 97,550:—

Akademiens fonder. 1. *Akademiens enskilda fond.* Fondens kapital är 12,500 kr. Räntorna hafva under året användts för akademiska ändamål.

2. *Götiska förbundets fond.* Fondens kapital är 2,500 kr.

3. *Beskowska fonden.* Fondens kapital är 10,000 kr.

4. *Bergerska fonden.* Fondens kapital är 290,000 kr. Under året hafva utbetalats för Historiska Nämndens räkning 2,384 kr. 71 öre, för Antikvariska Nämndens räkning 3,500 kr., för Akademien 6,435 kr. 36 öre, således tillhopa 12,320 kr. 7 öre.

5. *Hjertbergska fonden.* Fondens kapital är 254,000 kr. Af årets afkastning hafva enligt testators föreskrift 1,700 kr. utgått till lifräntor åt två personer, 5,800 kr. till Hjertbergska antikvarien, samt för antikvariskt-topografiska arkivet och diverse andra ändamål 4,763 kr. 77 öre, således tillsammans 12,263 kr. 77 öre.

6. *Loubatska fonden.* Fondens kapital är 23,500 kr., hvarå räntan hvar femte år kan utdelas som pris för ett under de fem åren på svenska, norska eller danska utgifvet arbete öfver Amerikas arkeologi, etnografi eller numismatik.

7. *Antellska fonden.* Fondens kapital är 100,000 kr. Af de under året influtna medlen hafva för arkeologiska undersökningar, tryckning m. m. utbetalats 5,612 kr. 78 öre.

8. *Scharpska fonden.* Fondens kapital är 100,000 kr. Af årets afkastning hafva enligt testamentets föreskrift 3,000 kr. utgått till lifränta åt en person. Återstående ränteinkomst har användts för arkeologiska undersökningar m. m.

9. *Björnstjernska fonden.* Fondens kapital är 10,000 kr. Ränteafkastningen är använd i enlighet med testators föreskrift.

10. *W. Blair-Bruce's fond.* Fondens kapital är 20,000 kr. Af räntan har enligt donators föreskrift, för undersökningar i Visby användts 1,255 kr. 30 öre.

11. *Letterstedtska fonden,* som förvaltas af Kungl. Vetenskaps Akademien. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien utdelade år 1911 stipendiet för resa i utlandet till

antikvarien T. Arne och det inländska resestipendiet till d:r B. Schnittger.

De under Akademiens inseende ställda statssamlingarna.

1 och 2. **Statens Historiska Museum och K. Myntkabinettet.** För tillväxten under året lämnas bifogade detaljerade redogörelser intagna i 5:te häftet af Fornvännen för år 1911.

3. **Antikvariskt-topografiska arkivets** båda serier, den ena innehållande anteckningar om fornlämningar, den andra afbildningar, hafva under årets lopp blifvit betydligt förökade. Arbetet med katalogiseringen har fortgått.

4. **Antikvariskt-numismatiska biblioteket.** Denna statens samling har under året ökats på sätt som nedanstående tabell utvisar:

	Antal verk:	Antal band eller häften:
Genom köp	90	331
„ gåfvor	134	240
„ byten	611	1,747
Tillhopa	835	2,318

Stockholm i maj 1912.

Underdånigst
OSCAR MONTELIUS.